

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Politiek van compensatie en politiek van meestbegunstiging, door den heer Max Suetens. — Financiering van den woningbouw, door den heer Paul Berryer. — Geld- en bankwezen. Financiële berichten. — Berichten over industrie, landbouw en handel. — Wettelijke berichten. — Statistieken.

POLITIEK VAN COMPENSATIE EN POLITIEK VAN MEESTBEGUNSTIGING

door den heer Max SÜETENS

Directeur-Generaal bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel.

Herhaaldelijk hebben wij de aandacht gevestigd op het groeiend conflict tusschen twee grondig verschillende opvattingen van handelspolitiek, welke, na zonder veel horten of stooten een eigen ontwikkelingsgang te hebben gekend, plots lijnrecht tegenover elkaar zijn komen te staan. Het gaat er aan den eenen kant om de klassieke handelspolitiek gesteund op de meestbegunstiging, of, ruimer gezegd, de gelijke behandeling van al de importeerende landen en, aan den anderen kant, om de politiek van compensatie die een onderscheid zoekt te maken in de behandeling van de verschillende invoerlanden, naar gelang van het bedrag der afgenomen nationale koopwaar of der betaalde diensten. Een compensatiepolitiek kan niet worden gevoerd dan met een star stelsel van contingenteringen of transfercontrôle. Doch het omgekeerde is niet onvermijdelijk waar. Een land met transfer- of invoercontrôle volgt daarom niet noodzakelijk een compensatiepolitiek. Anderszins, beschikken tal van landen, vooral in Zuid-Amerika, over geen ander beschermingsapparaat dan douaneheffingen. En laten wij, ten slotte, niet uit het oog verliezen, dat de twee stelsels zich niet in hun zuiveren doctrinalen vorm trotseeren. Van beide kanten heeft men met de bestreden politiek een vergelijk moeten treffen en zich toegevingen op principes getroosten. Vandaar de groote verwarring die thans alom op het gebied der handelspolitiek heerscht en niet zoo vlug zal opgehelderd zijn.

Ruw genomen mag worden gezegd, dat de eerste vorm van handelspolitiek, met name deze der meest-

begunstiging, door de hiernavolgende landen gevoerd wordt : de Vereenigde Staten, de landen van het Britsche Rijk en de westelijke grenslanden van Europa, behalve Denemarken. Duitschland, Italië, de Balkanstaten, de landen van Centraal Europa en tal van andere over de wereld verspreide, zooals Chili, passen daarentegen de compensatiepolitiek toe. Wij hebben hooger gezegd, dat, in den loop der laatste tijden, de twee strekkingen mekaar weinig of niet in den weg hadden geloopt. Trouwens, men zag ze, zelden of nooit, in ernstig conflict tegenover elkaar staan. Daarin is thans verandering gekomen. Duitschland's inmenging in de Balkanstaten, heeft voor gevolg gehad, dat de landen van de eerste groep en vnl. Groot-Brittannië en Frankrijk, zich zijn gaan verdedigen. En, ten slotte, is het land dat het meest aan de politiek der meestbegunstiging vasthoudt, de Vereenigde Staten, in een douaneoorlog met Duitschland gewikkeld, om doctrinale redenen en omdat het de meening is toegedaan, dat de compensatiepolitiek niet strookt met de gezonde beginselen van handeldrijven, die, naar zijn opvatting, het ruilverkeer tusschen landen moeten ten grondslag liggen.

* * *

De thans door Duitschland gevoerde handelspolitiek is eenvoudig in haar doelstellingen, doch vrij ingewikkeld op het gebied der gevolgde methodes. Van haar doelstellingen heeft Dr. Walter Graevel,

directeur van de Rijksstatistiek, een uitstekende uiteenzetting gegeven in een studie verschenen in de *Revue économique internationale* onder het hoofd « La Réorganisation du Commerce international ». Deze econoom is van oordeel, dat in den buitenlandschen handel van een bepaald land, twee categorieën goederen te onderscheiden zijn. Wij laten hem hier zelf aan het woord, waar hij de beginselen van dit onderscheid uiteenzet :

« Wij hebben reeds bewezen, dat een zelfbewust groot land economisch onafhankelijk moet zijn. Van dit beginsel uitgaande, verdeelen wij de elementen van den buitenlandschen handel van een land in twee totaal verschillende groepen, verschillend van inhoud, van grenzen, van richting en van reglementeering. De eerste groep is deze welke aan een land de producten levert welke onmisbaar zijn voor het leven en er niet genoegzaam voorhanden zijn of gefabriceerd worden. De andere groep is deze welke in verband staat met een ruil van producten welke voor het bestaan niet onontbeerlijk zijn : hier gaat het vooral om de ontwikkeling van de volkswelvaart door middel van ruiling van qualiteitsartikelen. Het is de taak van den *voorzieningshandel* het bestaan van een volk te verzekeren. Voorzieningshandel en *uitwisseling van prestaties* zijn de twee soorten buitenlandschen handel die moeten onderscheiden worden. »

Laten wij eerst nagaan naar welke beginselen de handel, dien wij voorzieningshandel noemen, moet worden geregeld. Het geldt hier als het ware een heiligdom, waar de Regeering niet alleen het recht van tusschenkomst heeft, doch de plicht er de leiding van op zich te nemen.

« De onafhankelijkheid van een land, die tevens een economische onafhankelijkheid moet zijn, bestaat, uit economisch oogpunt, in de zekerheid waarop de noodzakelijke voorzieningshandel kan rekenen.

» Het is duidelijk, dat, onder dergelijke omstandigheden, deze handel niet volkomen vrij kan worden gelaten. De Staat zal daarbij zijn invloed moeten doen gelden voorzover hij de verantwoordelijkheid voor zijn voortbestaan draagt. Zoodat met de groeiende versteviging van de economie, t.t.z. met de voortdurende verbetering van de nationale economie, een reglementeering van den buitenlandschen handel in het leven wordt geroepen, reglementeering waarbij inhoud, omvang en oriëntatie wordt voorgeschreven in al de landen die genoodzaakt zijn zich in het buitenland te voorzien. De reglementeering van den buitenlandschen handel schakelt den vrijhandel uit, daar deze laatste, in het kader van de principes welke eraan ten grondslag liggen, onmogelijk even ruimschoots met de eischen van de nationale economie rekening kan houden als de handhaving van de onafhankelijkheid van het volk het zouden eischen. *Het gaat niet op, in verband met een vrije internationale verdeling van*

den arbeid, aan de wet van vraag en aanbod, in ieder opzicht, de regeling over te laten van de economische buitenlandsche betrekkingen van een land. »

Deze beschouwingen werpen een schril licht op de overeenkomsten welke Duitschland heeft afgesloten met de landen die het aanziet als liggende binnen zijn « levensruimte ». Voegen wij hieraan toe, dat het afsluiten van deze overeenkomsten in de hand werd gewerkt door de omstandigheid, dat van weerskanten de contracteerende landen aan geleide economie doen en de invoerhandel er streng gereglementeerd is. Bedoelde accoorden zijn betalingsovereenkomsten en steunen op compensatie en evenwicht in de ruilingen. Het *Reich* koopt massale hoeveelheden uitvoerproducten van de landen waarmede het accoorden heeft afgesloten. Niet alleen kan het zich voor bepaalde hoeveelheden verbinden, doch tegelijk waarborgen, dat het die producten zal koopen tegen hogere prijzen dan de wereldnoteeringen. Deze aankopen stellen het in de mogelijkheid evenveel naar de markten van de producenten uit te voeren. Hiervoor werd een stelsel van premiën en inzonderheid van handelscredieten ingevoerd, stelsel dat aan den Duitschen uitvoer beslissende voordeelen verzekert. In den loop der jongste tijden, is dit stelsel een nieuw ontwikkelingsstadium ingegaan. De door Duitschland afgesloten accoorden slaan niet enkel meer op het ruilen van goederen. Ze gaan verder. Ze zoeken de voortbrenging en de economie van de betrokken landen te beheerschen. En hier omschrijft Dr Graevell opnieuw duidelijk de gevolgde politiek.

« Ziehier, hoe over 't algemeen, de toestand zich zal voordoen : aan den eenen kant, een land dat voedingswaren en grondstoffen produceert en aan den anderen kant een industrieland. Het eerste belooft tot in een zekere mate alle industrialiseering te verzaken en verbindt zich tot het leveren, aan het industrieland, van alle voedingswaren en grondstoffen die het ontbreken, om als betaling, industrieele producten in ruil te ontvangen in de mate van zijn normale behoeften. Daarentegen, belooft het industrieland de voedingswaren alsook de grondstoffen te aanvaarden en dit tegen een prijs die zijn *partner* — het land der voedingswaren en der grondstoffen — toelaat deelachtig te zijn aan de weldaden der industrieele vorderingen van het andere land, door de producten van zijn industrie als billijke ruilingen op te nemen. Hier treedt een geheel nieuw element naar voren, dat den buitenlandschen handel beheerscht, t.w. het wederzijds bindend karakter van de verrichting. Het gaat uit van de overtuiging, dat twee medecontractanten met gelijke rechten niet onder mekaar mogen ruilen dan op de basis van de gelijkwaardigheid der leveringen. »

De Duitsch-Roemeensche overeenkomst van 28 Maart 1939, is uit deze politiek ontstaan. In werkelijkheid gaat het hier niet zoozeer om een overeenkomst, dan

wel om een programma van een beraamde actie. Anderdeels, zal wellicht dit accoord aan het *Reich* niet al de gehoopte voordeelen opleveren tengevolge van de schikkingen die vrijwel dadelijk daarop door Roemenië met Frankrijk werden getroffen (31 Maart 1939) en meer onlangs met Groot-Brittannië. Doch daar gaat het niet om. Wij beschouwen hier alleen het theoretisch aspect. Wij zien hier een nieuwen vorm van accoord onder Staten tot stand komen, die — wat op het eerste gezicht wel eenigszins moge verrassen — niet alleen mogelijk is tusschen landen met geleide economie, doch ook tusschen landen waar nog een zekere vrijheid blijft heerschen.

Ziehier de voornaamste punten van de Duitsch-Roemeensche overeenkomst :

1. — a) Uitbreiding van de Roemeensche landbouwproductie. Hier zullen, in de eerste plaats, de nieuwe grondbebouwingen in aanmerking moeten worden genomen, of de uitbreiding van de reeds bestaande waar voedingsproducten worden verbouwd, oliehoudende zaden en vezelplanten, dit dank zij de medewerking van en rekening houdend met de ervaringen opgedaan door de bevoegde instanties van de beide landen;

b) Uitbreiding of oprichting van agrarische nijverheden.

2. — a) Uitbreiding van houtproductie en boschbouw;

b) Vestiging van houtnijverheden.

3. — Levering van machines en uitrustingen voor het Roemeensche mijnbedrijf.

Oprichting van gemengde Duitsch-Roemeensche vennootschappen voor de prospectie en de uitbating van mijnen van zwavelhoudend koper in Dobroedsja, van chromertslagen in het Banaatgebied, van mangaanertslagen in de buurt van Vatra Dornei-Rosteni. Zal eveneens worden onder het oog genomen, het uitbaten der bauxietlagen en event. de oprichting van een aluminiumbedrijf.

4. — Oprichting van een gemengde Duitsch-Roemeensche vennootschap voor de productie van aardolie, en het opmaken van een program voor de opsporing en de uitbating van petroleumbronnen.

5. — Samenwerking op industrieel gebied.

6. — Afbakening van vrije gebieden waar nijverheids- en handelondernemingen zullen gevestigd mogen worden en het optrekken in die zones van stapelplaatsen en ladingtoestellen voor de Deutsche scheepvaart.

7. — Levering van oorlogsmaterieel en militaire uitrusting voor de Roemeensche land-, zee- en luchtmacht alsmede voor zijn bewapeningsindustrie.

8. — Wederopbouw van de verkeerswegen, het wegennet en de bevaarbare wateren.

9. — Oprichting van publiekrechtelijke ondernemingen.

10. — Samenwerking van Duitsche en Roemeensche banken, in het belang van de beide landen, vooral op het gebied der financiering van den handel.

Dit program heeft, als men ziet, heel wat om het lijf. Dat het hier gaat om nog grootere wederkeerige aanvulling van de economieën laat geen twijfel. De heer Funk, Minister van Economische Zaken, heeft klaar en duidelijk de draagwijdte van de overeenkomst geschetst in een rede door hem gehouden in de *Reichsbank*. Hij zegde er o.m. :

« De nieuwe Duitsch-Roemeensche economische overeenkomst, gesteund op de beginselen van de door het *Derde Reich* gevoerde handelspolitiek, moet worden beschouwd als het type van de economische overeenkomsten welke Duitschland voortaan met het buitenland zal afsluiten. De nauwe samenwerking van de twee zich op ideale wijze aanvullende economieën wordt door bedoeld accoord geijkt. Duitschland verstrekt aan Roemenië lange credieten, onder vorm van halffabrikaten en eindproducten.

» Het Roemeensche volk neemt deze laatste in gebruik om de productie van grondstoffen en eetwaren welke het Deutsche volk uit het buitenland moet betrekken, op te voeren. Voor Roemenië, zijn de Deutsche producten als het ware geld; voor Duitschland zijn de Roemeensche producten als het ware deviezen. Op deze basis, financiert Roemenië zijn nieuwe productie met aanvullingslei en Duitschland de zijne met aanvullingsmarken. Het bankverrekenen van de Deutsche en Roemeensche leveringen wordt zodoende herleid tot een eenvoudig technisch probleem, op voorwaarde echter, dat dit wederkeerigheds- en aanvullingsverkeer aanleunt op prijzen welke door de Regeeringen van beide landen geregeld zijn, alsmede op wel bepaalde productenhoeveelheden. »

Benevens de bijzondere actie door Duitschland aldus in zekere richtingen ondernomen, heeft de Reichsoverheid nog een heele reeks maatregelen getroffen ten gunste van den uitvoer, en wel de volgende :

a) Verhooging van den voet der uitvoerpremiën (*Förderätze*). Geweten is, dat sedert lang de Deutsche uitvoer met zulke premiën geschraagd wordt. Zonder deze premiën, zouden de Deutsche producten het tegen den buitenlandschen mededinger niet kunnen opnemen, wegens den hoogen prijs van de Deutsche economie, die zelf te wijten is aan de kunstmatige handhaving van de oude markpariteit in het internationaal betalingsverkeer. Een kas werd gevormd door middel van een taxe die het geheel der Deutsche ondernemingen treft zoowel deze welke voor den uitvoer werken als deze welke er niet voor werken. Geholpen door deze kas, kunnen de Deutsche exporteurs de concurrentie van exporteurs uit andere landen doorstaan. Het stelsel wordt geheim gehouden. De premie wisselt van product tot product, en, voor een zelfde product, van land tot land. In zekere

gevallen, overschrijdt deze premie 50 pCt. van den in Duitschland betaalden prijs;

b) De vermindering van de financieringskosten van den uitvoer, nl. de verlaging van het disconto voor de in buitenlandsche munt luidende wissels door de Duitsche exporteurs op hun buitenlandsche cliënten getrokken. Hier ook gaat het om een aanpassing aan de buitenlandsche gebruiken, trouwens de maatregel heeft geen ander doel dan de discontorente op hetzelfde peil te brengen als in het land in welks munt de wissel is gesteld. Officieel is het de *Reichsbank* alleen die dit stelsel heeft ingevoerd, doch aan de particuliere banken werd den *wenk* gegeven dit voorbeeld na te volgen;

c) De voorrang van de buitenlandsche bestellingen op de binnenlandsche, met inbegrip zelfs, in deze laatste, van de opdrachten vanwege openbare lichamen. Bij het verdeelen van de grondstoffen, zullen dus de voor den uitvoer werkende ondernemingen bevoordeeld worden. Dit beteekent een volledige ommekeer van de in 1938 gevolgde politiek, toen de geheele bedrijvigheid van het land in hoofdzaak gericht was op de binnenlandsche behoeften en in de eerste plaats op deze van de verdediging en van de bewapening;

d) In een zelden gedachtengang, het toekennen in de openbare aanbestedingen, van een zekeren voorkeur aan huizen die zich in den exporthandel door gunstige uitslagen hebben weten te onderscheiden.

* * *

De uitbreiding en het meevallen van de door het *Derde Reich* gevoerde handelspolitiek, gaf natuurlijk aanleiding tot eenige beroering in de andere groote exportlanden en vooral in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten.

In Groot-Brittannië was de reactie hevig. De bedreiging die door de Duitsche handelsmethodes boven de Britsche belangen was gaan hangen, en het exportprobleem in zijn geheel, zijn in den loop van den voorbijen winter, het voorwerp geweest van tal van debatten, dagbladartikelen en officieele verklaringen. In werkelijkheid, zou de Regeering te Londen zich toch genoodzaakt gezien hebben zich om den buitenlandschen handel van dit land te gaan bekommeren, ook al had zij Duitschland geen enkele grief aan te rekenen gehad. De uitwisseling der goederen en de stand van de handelsbalans hebben voor al de landen, zonder onderscheid, een steeds groeiende beteekenis gekregen, sedert de internationale politieke spanning en de klusters waarmede de bewegingen van kapitaal en van menschen thans gebonden is, de andere bestanddeelen van de balans der rekeningen ernstig hebben aangetast. Ook Groot-Brittannië moest daaraan gaan gelooven.

« In 1913 en gedurende de naoorlogsche jaren, aldus de heer Hudson, in de *Times Weekly*, nummer van 1 Februari 1939, beliep de waarde van onze zichtbare exporten nagenoeg het dubbel van deze onzichtbare. In den loop van de jongste jaren, bedroegen die zichtbare exporten nog slechts zoowat 50 à 60 pCt. van de andere. En het ergste daarvan is, dat deze toestand niet het gevolg is van een verhooging van het bedrag der onzichtbare uitvoeren. Integendeel, deze zijn en blijven beneden het peil van vóór een tiental jaren liggen. Dienvolgens is het van het grootste belang, alles in het werk te stellen om de waarde van onze exporten te verhoogen. »

Algemeen genomen, zijn voor de verdediging van den Britschen uitvoer, vijf ideeën of beter vijf soorten van ideeën naar voren gebracht of onder het oog genomen :

a) Men heeft de aanneming voorgesteld van een drie-kolommentarief. De *Federation of British Industries* en zekere dagbladen als de *Financial Times* en de *Manchester Guardian* hebben gepoogd het ingang te doen vinden. Het laagste tarief zou voorbehouden worden aan de goederen herkomstig uit het Britsche Rijk; het middentarief aan de landen die de meestbegünstiging aan Groot-Brittannië toekennen; het hoogste, ten slotte, zou toegepast worden voor landen die aan Groot-Brittannië de meestbegünstiging kunnen noch willen geven. Het handelt zich hier om al de landen die, aanleunend op een politiek van deviezencontrôle en contingentteering, met compensatiestelsels werken en die zoodoende al de importlanden niet op denzelfden voet behandelen. Deze eisch werd door de Regeering van de hand gewezen;

b) Meer soepelheid in de methodes van exportfinanciering. Op dit gebied werd reeds een en ander verwezenlijkt. Zoo is o.m. het plafond van de creditverzekering bij den uitvoer, door de Regeering van £ 50 op £ 85 millioen gebracht. Op dit totaal werd een schijf van 10 millioen besteed aan verrichtingen die strikt commercieel genomen, niet zeer als handels-transacties gezocht werden, doch die in nationaal opzicht noodzakelijk worden geacht. Een deel van deze voorbehouden schijf werd zoopas besteed aan de transacties met Roemenië;

c) Een poging tot betere organisatie van de exportnijverheden. Men vergete hier niet, dat de Engelsche industrie, wellicht veel meer nog dan de onze, sterk individualistisch getint is. Deze geestesgesteldheid, die op zichzelf uitstekend is te noemen en heel wat voordeelen biedt, kan nochtans, in sommige gevallen, oorzaak zijn van minderwaardigheid op zekere markten, althans onder opzicht van onmiddellijk nut.

Zelfs wordt gewag gemaakt van het oprichten van kassen, die de instanties in staat zouden stellen uit-

voerprijsen uit te reiken, telkens dergelijke praktijken vanwege een mededinging, op een buitenlandsche markt, de Engelsche uitvoer bedreigen;

d) Men heeft het afsluiten van handelsaccorden, vooral met de landen waar de Deutsche expansie vasten voet had gekregen, doorgezet. Vermelden wij in deze orde van gedachten, de Engelsch-Turksche accorden van 27 Mei 1938 en deze met Roemenië, resp. van 2 September 1938 en 11 Mei 1939. In één van de Engelsch-Turksche accorden, staat de dienst voor de garantie der credieten bij den uitvoer borg, tot beloop van £ 10 millioen, voor den uitvoer, naar Turkije, van in Groot-Brittannië gefabriceerde goederen. Anderdeels werd, onder de benaming *Anglo-Turkish Commodities Ltd.*, een vennootschap opgericht met het oog op den verkoop, in het Britsche Rijk en in andere landen zonder wisselcontrole, van zekere in Turkije geproduceerde goederen, zooals metalen, ertsen en steenkool. De Turksche Regeering neemt het op zich den exporteur de noodige hoeveelheden van die goederen ter beschikking te stellen om, bij voorrang op al de andere exportaanvragen, haar verplichtingen te kunnen nakomen. Het provenu van den verkoop dezer goederen zal de vennootschap worden aangerekend en uitsluitend worden besteed aan de regeling van het bedrag der bons geëndosseerd door den dienst voor exportcredietgarantie en aan het afdragen van de andere lasten van het accord.

Een ander op denzelfden dag afgesloten overeenkomst voorziet bijzondere schikkingen voor het aanzuiveren van de achterstallige handelsschulden.

De schikking met Roemenië getroffen den 11de Mei 1939, gaat eveneens uit van dezelfde bezorgdheid om aan het mechanisme van de bestaande accorden meer soepelheid te geven en tot een vergelijk te komen tusschen het vrijhandels- en het compensatie-principe. Deze schikking werd getroffen onder den vorm van een protocol met opsomming van een zeker aantal grondbeginselen naar dewelke de betrekkingen tusschen de beide landen zullen geregeld worden. Enkele van die principes hebben slechts een theoretische beteekenis en zijn vooral van belang om de strekking die ze bevatten. Daarentegenover zijn er enkele andere van practische draagwijdte.

In punt één is bepaald, « dat er een wederkeerig belang bestaat in de uitbreiding van het ruilverkeer tusschen beide landen op een gezonde economische basis en, voorzover mogelijk, met eerbiediging van de normale handelsstromingen ».

In punt twee wordt vastgesteld, dat, voor de voornaamste Roemeensche producten, het Vereenigd Koninkrijk « een markt uitmaakt door den band ont-heven van invoer- of andere restricties en die bijgevolg voor den Roemeenschen uitvoer een afzetgebied vormt met natuurlijke uitbreidingsmogelijkheden ».

Dit staat lijnrecht tegenover de Deutsche politiek, welke aan die producten een beschermde markt biedt, een echte « eigen jacht ». De hooger aangehaalde verklaring herstelt zowat het principe van de handelsvrijheid. De bijlagen bevatten zekere schikkingen die van aard zijn om den Roemeenschen uitvoer naar Groot-Brittannië eenigszins te vergemakkelijken. Daarom wordt vooral aan den oorsprong der exporten, in Roemenië zelf, geëgeerd. Zoo wordt b.v., in bijlage, een vereenvoudiging voorzien voor de faciliteiten bij den uitvoer der Roemeensche producten (petroleum en hout), een verbetering van de uitrusting der petroleumondernemingen, de waarborg der meestbegünstiging aan de maatschappijen met Engelsch kapitaal in zake prospectie en exploitatie der petroleumgronden, enz. Voorts is voorzien, dat de Britsche Regeering ten minste 200.000 ton Roemeensch graan zal aankopen, voorzover het niet hooger gaat dan de wereldprijzen.

Punt drie is de tegenhanger van het vorig principe. In ruil van den vrijdom waarvan de Roemeensche producten bij den invoer in Groot-Brittannië genieten, moet een grootere vrijdom worden toegekend aan den verkoop van Engelsche producten in Roemenië. « Er moet, aldus het protocol, met alle middelen getracht worden tot meer vrijheid te komen, en dit binnen den kortst mogelijken tijd ». In afwachting, zijn schikkingen voorzien — meestal technische — die alleen voor doel hebben meer soepelheid te brengen in de regels van de vroegere betalingsovereenkomst. De eerste slaat op de waardeverhouding tusschen leu en pond. « Teneinde het ruilverkeer op een gezonde economische basis te vestigen, zal deze pariteit zóó moeten zijn, dat ze een prikkel uitmaakt voor den Roemeenschen uitvoer naar het Vereenigd Koninkrijk, zonder nochtans de Engelsche producten voor de Roemeensche markt te duur te maken. » Voorts is voorzien, dat, indien de huidige verdeling niet moest leiden tot een verhooving van het ruilverkeer, de percentages die toegekend worden aan de diverse rekeningen onder dewelke, ingevolge het huidig accord, de tegenwaarde in ponden van de Roemeensche goederen, behalve petroleum, wordt verdeeld, gewijzigd kunnen worden na overleg tusschen de technische instanties die met de toepassing belast zijn. In een toelichting op bedoeld protocol, uitgaande van het Roemeensche Ministerie van Nationale Economie, wordt duidelijk gezegd, dat het, evenals de vorige overeenkomsten, berust op « het grondbeginsel der economische vrijheid en gelijkheid, zonder voorkeur, zonder eenzijdigheid ».

Kort daarvoor, ter gelegenheid van het ondertekenen van schikkingen met Frankrijk (31 Maart 1939) had de Roemeensche gezant te Parijs verklaard, dat, « in het kader der nagestreefde samenwerking, Roemenië geen monopolierechten op zijn grondgebied heeft toegestaan en ook nooit zal toe-

staan ». De overeenkomsten van 31 Maart, waren vooral bedoeld als het scheppen van de mogelijkheid tot een gemakkelijker invoer van de Roemeense producten in Frankrijk. Het is steeds dezelfde moeilijkheid die moet worden opgelost. Evenals deze van de meeste landen met strengere valutacontrole, zijn de Roemeense producten te duur. Hun invoer in een ander land gaat niet vanzelf; hij moet worden gesteund. Onder de voorgenomen maatregelen is mede de afsluiting voorzien van een privaats contract waarbij invoer in Frankrijk wordt toegestaan van 5 miljoen centenaren petroleumproducten, in hoofdzaak benzine voor personenwagens, cijfer dat meer dan het dubbel is van den invoer der zelfde producten in 1938. Bovendien — en dit is speciaal voor Frankrijk — wordt voor een contingent maïs, een deel van het invoerrecht en van de taxen gerestorneerd. Frankrijk rechtvaardigt deze politiek van het preferentieel *ristorno*, aan de hand van de aanbevelingen der Conferentie van Stresa. Een andere toepassing van deze *ristornopolitiek* is te vinden in de onlangs (10 Februari) tusschen Frankrijk en Zuidslavië gesloten overeenkomst;

d) Als laatste voorgenomen maatregel, was er de rechtstreeksche verstandhouding met Duitsland voor het vaststellen van verkoopprijzen en voor de onderlinge verdeeling der markten. De weg daartoe was goeddeels geëffend, toen omstandigheden van politieke aard de totstandkoming van deze accoorden welke grondbeginselen reeds waren vastgelegd en bekrachtigd, kwamen verhinderen. Voorafgaande onderhandelingen, w.o. gesprekken gevoerd te Berlijn door den heer Ashton Gwatkin, economisch adviseur bij het *Foreign Office*, waren reeds zoover gevorderd, dat de *Federation of British Industries* en de *Reichsgruppe Industrie* op 15 en 16 Maart, te Düsseldorf, konden samenkomen. Een verklaring werd opgesteld waarbij de twee groepeerings het besluit troffen voortaan « opbouwend samen te werken » in plaats van aan « vernietigende concurrentie » te blijven doen. Elke dergelijke overeenkomst moet den weg effenen voor ruimere verstandhouding tusschen een zoo groot mogelijk aantal industrieën en landen, derwijze, dat aan het wereldstelsel een betere organisatie worde verzekerd en het internationale ruilverkeer op « een geleidelijk toenemende en loonnende basis » gevestigd.

Een vijftigtal industriele groepeerings hadden zich van weerskanten bereid verklaard, op die basis onderhandelingen aan te knopen. Een tiental groepen hadden reeds met elkaar voeling genomen. De politieke omstandigheden legden de onderhandelingen stil. De President van de *Board of Trade* feliciteerde de Britsche industrieelen voor hun pogingen en voor het beginselaccoord dat ze hadden gesloten, doch liet weten, dat alle verdere actie in dien zin verdaagd moest worden.

* * *

De grondbeginselen van de huidige Duitse handelspolitiek, staan lijnrecht tegenover deze welke de heer Cordell Hull voorstaat.

De twee stelsels moesten dan ook onvermijdelijk vroeg of laat in botsing komen. Het conflict dat in 1936 nauwelijks kon worden omzeild, is vóór enkele weken losgebroken. De feiten hebben zich als volgt voorgedaan. In Juni 1936, onderwierp de Schatkist de Duitse goederen aan compensatieheffingen wegens hun subsidieering door den Staat; zij handelde hierin overeenkomstig de haar door sectie 303 van het *Tariff Act 1930* toegekende macht. Op 30 Augustus daaraanvolgend, kwam de Duitse repliek, die, in de handelsbetrekkingen met de Vereenigde Staten, het gebruik van de *Aski*-rekeningen en van de rechtstreeksche ruiltransacties verbood. Deze beslissing zou voor de handelsomzetten ernstige gevolgen met zich brengen. De Schatkist herzag dan ook haar stelling om, 23 December 1936, te besluiten tot niet-toepassing van de compenseerende rechten op de Duitse goederen waarvan de betaling reeds zou hebben plaats gehad, hetzij :

1. Door middel van credieten in marken die sedert hun blokkeering ononderbroken op naam van denzelfden persoon geboekt stonden;
2. Door het provenu van den verkoop van Amerikaanse goederen in Duitsland, op voorwaarde, dat die bedragen in het bezit van den verkoper gebleven waren;
3. Door het combineeren van de twee vorige stelsels;
4. Door ruil van goederen onder Duitse en Amerikaanse particulieren.

Echter moesten de Amerikaanse goederen worden verkocht evenals de Duitse producten aangekocht « op een gecontroleerde markt, tegen den normalen prijs van de Duitse producten op een beschermde markt ». M.a.w. de Duitse Regeering mocht geen willekeurige keuze doen onder de door Duitsland aangekochte of verkochte goederen. De omzet moest vrij blijven. Anderdeels mochten, in zake vaststelling der prijzen, de publieke lichamen direct noch indirect ingrijpen. Het kwam echter langzamerhand tot een stelsel dat deze laatste voorwaarde op zijn minst schond. Ziehier *grosso-modo* hoe het in zijn werk ging : In plaats van zijn leveranciers rechtstreeks te betalen, koopt de Amerikaanse importeur van Duitse producten, en in Duitsland zeer gevraagde grondstof. Hij verkoopt ze terug in Duitsland waar ze vlot van de hand gaat tegen een prijs die 40 pCt. (op basis van de theoretische pariteit der valuta) hooger ligt dan den wereldprijs. De Amerikaan strijkt hier dus een winst op van 40 pCt., zoodat hij op de koopwaar die hij uit Duitsland invoert, zóo-wat dezelfde korting kan toestaan. Deze transactie steunt dus op het prijsverschil voor de grondstoffen tusschen de Duitse markt en de wereldmarkt.

Deze practijken hebben vrij lang kunnen duren. De Deutsche Regeering steunde niet rechtstreeks: van regeeringspremie bij den uitvoer kan dus niet gesproken worden. Anderdeels, werd de Deutsche geïmporteerde koopwaar voor haar werkelijke waarde aangegeven en niet voor de waarde waartegen ze ging verkocht worden, zoodat ze niet onder de toepassing viel van de voorziene maatregelen voor te kleine waardeaangifte. Zeer onlangs, heeft de Schatkist, zich steunend op het advies van den *attorney-general*, die, aan het einde van 1938, deze kwestie opnieuw te onderzoeken kreeg, besloten dat ruiltransacties van het slag waarover wij het zoo pas hadden, wel degelijk onder de toepassing vielen van artikel 303 der douanewet. Dienvolgens zou vanaf 23 April, op de goederen welke het voorwerp van dergelijke transacties uitmaken, een heffing van 25 pCt. *ad valorem* worden gelegd.

Waar hij opnieuw de voorwaarde op het getouw nam, welke voorheen als toelating voor rechtstreeksche ruiltransacties gold, onderlijnde de *attorney-general*, dat, zoo voor de verkochte Amerikaansche als Deutsche producten, de aangeklaagde practijken een gecontroleerde markt veronderstellen en dat de verkoopprijs van Amerikaansche goederen in Duitschland door de Deutsche Regeering vastgesteld was. Er was wel degelijk strafbare interventie.

« Alles gaat er alsof de Deutsche Regeering op de Amerikaansche invoeren een speciaal recht ging heffen en de aldus vergaarde bedragen besteedde aan het subsidieeren van den uitvoer van Deutsche producten naar de Vereenigde Staten, derwijze, dat de Amerikaansche producten aldus konden beconcurrereerd worden. Anderdeels, worden, in Duitschland, geen ander importen uit Amerika geduld dan deze van grondstoffen aan welke productie Duitschland niet genoeg heeft en toch willens nillens moet invoeren.

In plaats van deze grondstoffen tegen de wereldprijzen te laten aankopen en te laten betalen in een vrije valuta zooals het in den internationalen handel gebruikelijk is, legt de Deutsche Regeering de voorwaarden op die men kent. Zodoende wordt de Amerikaansche invoer in zijn omvang beperkt, terwijl tegelijk aan den Duitschen uitvoer naar de Vereenigde Staten groote premiën worden verleend.

In werkelijkheid is de taxé van 25 pCt. niets anders dan een borgstelling gelicht in afwachting, dat de douane de bewijzen in handen heeft van het al dan niet gesubsidieerd zijn van den invoer, en het juiste bedrag kent van de verleende premie. Gemakkelijk zal het echter niet gaan. Derhalve denkt men deze taxé als een soort « forfait » te beschouwen. Stellig zal de Deutsche premie met evenveel worden verhoogd, en zullen andere maatregelen vanwege de Vereenigde Staten volgen. De omzetten tusschen Duitschland en de Vereenigde Staten, zijn in den loop der jongste

jaren fel geslonken. Onderstaand staatje geeft een beeld van de verschillende etappen van deze inkrimping.

JAAR	AANDEEL IN DEN	
	invoer in Duitschland	uitvoer van Duitschland
1929	13,3	7,4
1932	12,7	4,9
1934	8,4	3,8
1936	5,5	3,6
1937	5,2	3,5
1938	7,4	2,8

Ten bewijze, dat zijn politiek beter de materieele belangen van zijn land dient dan een politiek van rechtstreekschen ruil het ooit had kunnen doen, laat de heer Cordell Hull met kwistige hand redevoeringen en vlugschriften uitdeelen.

Een ambtenaar van het Ministerie van Handel, de heer K.-J. Hutzen, heeft zoo pas een werk in het licht gezonden waarin wordt gewezen op de vorderingen die resp. door de Vereenigde Staten en Duitschland werden gemaakt op de markten van zestien landen waarmede de Vereenigde Staten reciprociteitsovereenkomsten hebben afgesloten. Hij heeft er niet méér opgesomd en heeft nl. Groot-Brittannië buiten beschouwing gelaten, omdat de verstreken tijd nog te kort is om de uitwerkselen van de jongste accoorden te kunnen beoordeelen. In de zestien betrokken landen, is te zien, dat de invoer uit de Vereenigde Staten gestegen is van een jaargemiddelde van \$ 747.252.000 voor de periode 1934-1935, tot een bedrag van \$ 1.044.998.000 voor het tijdvak 1936-1938. Zoodat de vooruitgang zoowat 39,8 pCt. belooft. Voor Duitschland is daarentegen de vooruitgang van den invoer kleiner geweest. Van 694.523.000 is hij gestegen tot 706.707.000, of 1,8 pCt. Dit zijn natuurlijk maar groepsresultaten. De toestand is trouwens verschillend voor elk land apart genomen. Zoo heeft b.v. Duitschland in Haiti, Brazilië, Guatemala, Nicaragua, San Salvador en Costa-Rica belangrijker aanwinsten geboekt dan de Vereenigde Staten. Daarentegen heeft Duitschland t.o.v. de basisjaren veld verloren in Nederland, Zwitserland en Frankrijk, die dan toch de belangrijkste markten zijn. In het geheel genomen, is de vooruitgang van de Vereenigde Staten des te beduidender, daar de vooruitgang van den gezamenlijken invoer in deze landen, 17,3 pCt. belooft.

Men ziet op het eerste gezicht niet in hoe deze twee zoo grondig verschillende vormen van handelspolitiek met elkander zouden te verzoenen zijn. Wij staan hier niet zoozeer vóór een belangenconflict dan wel vóór een conflict tusschen doctrines. Laten we zeggen, dat wij bijna vóór een ideologisch geschil staan ten gevolge van de omstandigheid, dat de compensatiepolitiek gevoerd wordt door de twee grootste totalitaire Staten en de politiek van gelijke behandeling

door de grootste democratie van de wereld. Toen zijn Regeering besloten had de surtaxe waarvan wij hooger gewag hebben gemaakt, op de invoeren uit Duitsland te leggen, had de heer Cordell Hull met nadruk op den politieken kant van de kwestie gewezen. De door hem voorgestane handelspolitiek laat toe de handelsbetrekkingen te handhaven en zonder horten noch stooten uit te breiden. Daarentegen, naar hij beweert, « sluiten de *barter*-overeenkomsten diplomatieke onderhandelingen zonder einde in ». Zij sluiten eveneens in de beheersching, door de openbare lichamen, niet alleen van den handel maar ook van de voortbrenging.

Vroeger reeds had hij er den nadruk op gelegd, dat dergelijke schikkingen « gebruikt kunnen worden als instrument van overheersching of van politieke beïnvloeding ».

De achtste Panamerikaansche Conferentie, gehouden te Lima, van 9 tot 27 December 1938, trad de zienswijze van den heer Cordell Hull bij. Na elken vorm van handels- of ruilpolitiek, « welke een volkomen gelijkheid onder al de buitenlandsche leveranciers in hun mogelijkheden van handeldrijven zou in den weg staan » vooraf te hebben veroordeeld als zijnde een beletsel voor de verruiming van het handelsverkeer, dringt zij aan op voortzetting, « op de meest krachtdadige wijze, van de onderhandelingen over het afsluiten van handelsovereenkomsten op grond van niet-discriminatie ». De heer Cordell Hull heeft er de aandacht op gevestigd, dat de gelijke behandeling vooral van groote waarde was voor de grondstoffvoortbrengende landen. Met dit principe bij te treden, verklaarde hij, bij zijn terugkeer uit Lima (9 Januari 1939), hebben de Amerikaansche Staten niet alleen hun economisch wel betracht, maar ze hebben eveneens hun gelijkheid en hun onafhankelijkheid willen vrijwaren.

Het geschil ligt dus dieper en is ernstiger dan gemeend mocht worden. Zelfs op louter commercieel plan, zal moeilijk een verstandhouding worden bereikt. Geweten is, dat de Vereenigde Staten vasthouden aan het standpunt, dat de transfermiddelen even zoo goed als de contingentteeringen verdeeld moeten worden over de verschillende importlanden in

verhouding tot hun invoeren gedurende een normaal referentiejaar.

Dit beginsel is in hun accoorden opgenomen, doch de practische waarde van deze opneming is eerder klein. De landen die ze aanvaard hebben, kennen, inderdaad, geen wisselcontrôle. Telkens de Vereenigde Staten hebben willen onderhandelen met een land dat aan compensatiepolitiek doet, zijn de onderhandelingen afgesprongen. Derhalve, is het accoord met Turkije, van 1 April 1938, van heel bijzonder belang. Turkije controleert streng zijn importen en voert een niet minder strenge compensatiepolitiek. En dit land heeft het verdeelingsprincipe erkend, dat door de Vereenigde Staten wordt aanbevolen en voorgestaan. Zou Turkije dan wel zijn stelsel hebben laten varen? Dit te zeggen, ware wellicht te veel. Feitelijk zijn de onderhandelingen vlot kunnen van stapel loopen, wijl de ruilbalans tusschen de twee landen voortdurend en sterk in het voordeel van Turkije overhelde. Principieel gesproken had dit land geen afstand te doen van zijn politiek om een zeker vrijgevigheid tegenover de Vereenigde Staten te betuigen. Trouwens een compensatiepolitiek vindt maar toepassing bij landen die een passieve handelsbalans hebben. Alleen dringen zich vanwege die landen restrictie maatregelen op. Zij zouden ongelijk hebben zich tegenover de andere niet breed aan te stellen. Juist deze discriminatie is in strijd met een politiek van gelijke behandeling. Het precedent van het Amerikaansch-Turksch accoord zal dus wellicht geen zoo erge gevolgen hebben. En toch zou het een vooruitgang heeten, indien het algemeen kon worden gemaakt.

Wil men het internationaal ruilverkeer weder doen opleven, dan is het meest dringend probleem dat zich stelt en moet worden opgelost, het nader bij elkaar brengen van de vrije valuta-stelsels en van de landen met geleide economie. Het zou rampspoedig te noemen zijn indien de kloof tusschen beide onoverbrugbaar werd. Helaas, de politieke toestand is er niet naar om een algemeene actie in bedoelden zin onder het oog te nemen. Men moet zich tevreden stellen met gedeeltelijke en gelegenheidsoplossingen. Edoch, geen enkel oplossing in dien zin, hoe onvolledig dan ook, mag veronachtzaamd worden.

(Uit het Fransch vertaald.)

FINANCIERING VAN DEN WONINGBOUW

door den heer Paul Berryer,

Doctor in de rechten.

Bij een analytische studie van de statistische gegevens over het spaarwezen en de beleggingen (1), hadden wij de gelegenheid de organismen te vernemen welke zich in het financieren van het koopen of bouwen van woonhuizen gespecialiseerd hebben.

Het zijn deze organismen waarover wij hier zullen handelen.

Alvorens het ontwikkelingstadium te beschrijven waartoe ze gekomen zijn in de landen waar ze bestaan of althans in de landen waar ze eenige beteekenis hebben verkregen, moeten we de functie omschrijven die ze, in beginsel, in de economie van een land te vervullen hebben.

In alle landen bestaat er voor den eigenaar van een gebouw, mogelijkheid geld te leen te nemen. Hij zal zonder veel moeite een geldschieder vinden, immers hij kan een degelijk onderpand of een hypotheek geven en het leencontract zal van een gekend type zijn, waarbij zekerheid wordt verkregen, dat hoofdsom en rente op de gestelde vervaldagen zullen worden afgedragen, zonder den crediteur te verplichten den graad van solvabiliteit van zijn schuldenaar na te gaan. Om degelijk onderpand te zijn, moet een onroerend goed een voldoende huurwaarde hebben en gemakkelijk te verkoopen zijn. Wat er ook van zij, men zal niet, zonder risico, méér mogen leenen dan een bedrag lager dan de waarde van het onroerend goed en dat zal verschillen naar gelang het een perceel grond, een fabriek of een woonhuis zal betreffen. In alle landen is eveneens de leeningsmogelijkheid opengesteld niet alleen voor eigenaars van gebouwen, doch ook voor personen die zich een woonhuis wenschen aan te schaffen en hiervoor niet over genoegzame contanten beschikken. In dergelijk geval, zal de koper crediet kunnen vinden om den verkoopprijs aan te vullen bij den verkooper zelf of bij beroepsleeners. Crediet onder dezen vorm zal des te gemakkelijker worden verkregen en des te goedkoper, naar-

mate de geldgevers talrijker zullen zijn en het type van contract — en bijgevolg de hypotheaire vorde- ring — wel omschreven en gemakkelijk overdraag- baar. De bemiddelaars tusschen de spaarders die over uit te leenen bedragen beschikken en den opne- mer die zijn gebouw wil verpanden, zijn talrijk en verschillend. De eenvoudige particulier, de notaris, de hypotheekmaatschappijen, de spaarkassen, zekere financieele instellingen, tot de handelsbanken toe, vol- gens de landen en de gewesten, verstrekken gelden op hypotheek, na ze te hebben bijeengebracht, door middel van depositorekeningen, effecten, bons, pand- brieven, enz. De koper, die in plaats van een huis te koopen dat reeds bewoond geweest is, er een nieuw van een bouwer zoekt te koopen, kan eveneens tot crediet onder dezen vorm zijn toevlucht nemen. Als dus een particulier een woonhuis wil laten bou- wen, zal hij zonder veel moeite iemand vinden die hem het geld wil verschieten tegen de geldende hypo- theekrente, doch hij zal niet méér voorgesloten krij- gen dan ten hoogste 70 pCt. der waarde van het te bouwen huis. Hij zal dus over de overige 30 pCt. van die waarde moeten beschikken, wat ten slotte reeds een aanzienlijk bedrag uitmaakt waar niet aan te komen is voor het meerendeel der bevolking, dat, afgezien daarvan, sociaal en economisch gesproken wel in staat zou zijn een dergelijk contract te onder- teekenen en na te leven. In zekere mate, hebben vereenigingen voor onderling hulpbetoon, maatschap- pijen tot onderlinge verzekering en gewone verzeke- ringsmaatschappijen, contracten uitgedacht om het sparen of de kapitalisatie van een zulk bedrag te ver- gemakkelijken, doch over het algemeen hebben deze initiatieven slechts een zeer beperkte draagwijdte gehad. Aan den anderen kant, zelfs in geval van beperking tot 70 pCt. van de waarde, zullen de voor- waarden van dergelijke hypotheekleeningen voor het bouwen, voldoende eigen kenmerken vertoonen om een beroepsspecialisatie in het leven te roepen. Het is dan ook heel natuurlijk, dat, in landen waar organis- men bestaan welke zich sedert lang réeds in leeningen voor woningbouw hadden gespecialiseerd — in Enge-

(1) « Evaluation globale de l'épargne », *Tijdschrift* nr 4 van 25 Februari 1938.

land b.v. — er geen nieuwe financieringsorganismen zijn bijgekomen toen de leeningsmarge werd verruimd, doch, dat de reeds bestaande zich dit soort daarmee samenhangende zaken hebben aangetrokken. In de andere landen, heeft zich de financiering van den woningbouw niet op dezelfde wijze ontwikkeld. Buiten het gebied waar de publieke lichamen werkzaam zijn (2), is er in de landen met vrije economie geen « beweging » geweest om spaarders door middel van een praktische en voordeelige financieringsmethode aan te moedigen. 't Is dan ook deswege, dat de gespecialiseerde organismen slechts veel later zullen te voorschijn komen. De oprichting en de verruiming van zulke organismen, welke geld leenen aan personen die eigenaars van hun woonstede wenschen te worden, maken wat de Engelschen heeten het *the building society movement* uit. In de landen waar de leeningen voor bouwen werden gedaan door de instellingen welke andere hypotheekzaken ondernamen, kreeg de beweging een heel ander karakter met nieuwe organismen welker arbeidsveld veel kleiner was. Er is evenwel voldoende gelijkenis onder hen, om de bevoegde vertegenwoordigers van verscheidene landen te laten congresseeren. Bij de openingszitting van het VIe Internationaal Congres, te Zurich in September 1938, liet de voorzitter, Sir Harold Bellman, zich aldus uit in verband met den toestand der baanbrekers van de beweging in de niet-Angelsaksische landen: « Bij gebrek aan het sterker houvast, waarop de beweging in de Engelschspreekende landen kan bogen, zijn ze volledig blootgesteld, zooals met pionniers vaak gebeurt, aan afgunst, misvattingen en obstructie. Daarenboven, bevinden zij zich nog eenigermate in het « stadium van proefneming », zoo op het gebied der algemeene techniek als op dit van de middelen waarmede voldoende spaargelden worden aangelokt om als basis te dienen voor bedrijvige hypotheekzaken. »

Het spreekt vanzelf, dat, op een tijdstip waar voorspoed en algemeene vooruitgang, zooniet een « crisistijd » doormaken, dan toch vertraging kennen, een beweging die het sparen aanwakkert, die de gespaarde gelden een veilige belegging verzekert, die de koopkrachtige vraag naar betere huisvesting in bredere kringen verbreidt, die er zich voor inspant om de komst van nieuwe volksklassen tot het eigendom (m. a. w. tot het « burgerschap » en tot grootere vrijheid) te versnellen, terwijl ze tegelijk de algemeene economische bedrijvigheid met gezondcrediet spijzen, een onbetwistbaar maatschappelijk en openbaar belang vertoont op voorwaarde van een flinke organisatorische inrichting.

Trouwens, de vraag naar huisvesting is geen louter gevolg, zonder meer, van den aangroei en de migraties van bevolking. Ze is veel minder regelma-

(2) Op het gebied der werkmanswoningen, b.v.

tig (3) en meer vatbaar voor uitbreiding dan wel eens gedacht wordt. Het recente voorbeeld van Engeland, dat we verder zullen uitdiepen, is dienaangaande sprekend. Schoon het vormen van kapitaalgoederen voor de economische crises gevoeliger is dan de productie van consumptiegoederen, zou de woningbouw kunnen worden losgemaakt van den invloed van de algemeene crises, daar hij een louter binnenlandsche bedrijvigheid vormt en de huisvesting — voor den consumment rechtstreeksch genot van een werkelijk kapitaal — met consumptie gelijk te stellen is. De woningbouw is iets « apart » in de economie. Buiten dit geval, moet alle kapitaal in zijn hoedanigheid van productiefactor, een productief rendement hebben. Er bestaat dus een aparte bedrijvigheidssector met een aparte financiering die de beweging vormt, *building society movement* geheeten en die min of meer gevoelig of bewust is, volgens de landen.

In enkele landen, werd deze sector verruimd met behulp van een credietstelsel dat vollediger is dan de gebruikelijke hypotheekleening.

In de Vereenigde Staten (4) is de *building and loan association* de oudste vorm van coöperatieve credietinstelling. De eerste van die instellingen dateert van 1831. In den loop van haar ontwikkeling, hebben die instellingen tamelijk diepgaande wijzigingen ondergaan. Oorspronkelijk, ging het slechts om een vereeniging van lieden die elk een gelijkwaardige woon wenschten te bouwen. De aangeslotenen betaalden om de maand een zekere bijdrage die in een gemeenschappelijke kas werd gestort. Er moest een voldoende aantal leden bijeengebracht worden, om met de geringe maandelijks afgedragen som, \$ 20 b.v., elke maand een huis voor een van de aangeslotenen te kunnen bouwen. Met honderd leden, kon één onder hen, van de eerste maand af \$ 2.000 bekomen om zijn woonstede te bouwen; hij moest evenwel op zijn huis een hypothecaire inschrijving nemen als waarborg voor het verder storten van zijn maandelijksche bijdragen. Wanneer elk lid in het bezit was van zijn huis, werd de vereeniging, na volbrachte taak, ontbonden.

Later, kwam men tot een andere formule waardoor het mogelijk werd leden bijeen te brengen die wenschten huizen te bouwen van ongelijke waarde en

(3) Zie hier b.v. hoe in de Vereenigde Staten, tijdens de periodes 1924-1929 en 1930-1936, de bouwbedrijvigheid zich ongeveer heeft verdeeld (jaargemiddelde in millioenen dollars):

	1924-1929	1930-1936
Woningbouw.....	3.300	570
Bouw en openbare werken.....	2.000	925
Fabrieksbouw.....	2.000	140
Handelsbouw.....	1.500	245
Schoolbouw.....	600	175
Hospitaalbouw, enz.....	600	275
TOTAAL...	10.000	2.330

(4) Men zie dienaangaande het uitstekend documentair werk: *Financial Organization and the Economic System* by HAROLD G. MOULTON, Chapter XXVII, « Financing Urban Real Estate », Mc Graw-Hill Book Company, New-York and London, 1938.

die dan ook ongelijke bijdragen stortten. Later nog doken spaarders op die niet voornemens waren geld te leen te nemen, maar die, met het oog op de betaalde rente, gelden in de kas stortten. De vereeniging vond haar winst in de volgende bronnen: 1) de normaal op de bouwleeningen afbetaalde interesten; 2) de premien en boeten herkomstig óf van de concurrentie onder de aanvragers van bouwleeningen, die, om het eerst bediend te worden, graag hogere rente betaalden dan de momenteel geldende, óf van beboeting voor achterstal in het betalen der bijdragen. In de steden waar de bijdragen der aangeslotenen ontoereikend waren om de vraag naar geld te bevredigen, werd als lokmiddel voor den aanbreng, aan de deponeerende leden de vrijheid van terugtrekking hunner deposito's naar goeddunken gelaten (5).

Ook op het gebied van den bestaansduur der vereenigingen werd geëvolueerd. In plaats van uit te scheiden met haar grondleggers, zijn zekere vereenigingen nieuwe leden gaan aannemen die groepsge wijze binnentraden, b. v. na een vaste periode van één jaar. Dit was het zgn. *serial plan*-stelsel, waarop, in 1870, een ander systeem volgde, nl. het *permanent plan*. Het kenschetsende van dit stelsel is, dat wie aan de vereeniging zijn medewerking zoekt te verleen, niet meer de opening van een nieuwe reeks hoeft te verbeiden, doch te allen tijde voor zooveel aandeelen als gewenscht mag inteekenen. De schuldenaar mag eveneens volledig zijn schuld afdragen en de vereeniging verlaten wanneer hij zulks goedvindt. Al deze verschillende typen van vereenigingen bestaan thans nog in de Vereenigde Staten, ofschoon de meeste en de belangrijkste onder haar naar de laatste twee typen zijn ingericht. De twee soorten toegestane leeningen staan bekend als *stock loans* en *real estate loans*. De eerste zijn gewaarborgd door de individuele andeelen der medeleden, tot 85 pCt. door den band van het nominaal bedrag der op het oogblik der leening ingeschreven maatschappelijke aandeelen. De tweede zijn gewaarborgd door een hypotheek op het te bouwen of te koopen huis. De rente gaat van 5 tot 7 pCt., doch daar komen provisies bij van een zeer uiteenlopend percent: van 1 tot 5 pCt. De termijn is gewoonlijk twaalf à vijftien jaar. Voor het uitkeeren der leeningen, werd, over het algemeen, het delgingsplan aangenomen, *direct reduction plan* geheeten. De aan dit stelsel verbonden voordeelen werden als volgt omschreven (6): 1) het kost den geldopnemers minder duur dan de vroegere stelsels; 2) de geldopnemer hoeft niet zoolang te wachten alvorens hij bezit kan nemen van zijn woon; 3) het wordt beter begrepen; 4) minder geschrijf en minder vergisingsmogelijkheden; 5) geen risico meer voor den opnemer wanneer de vereeniging soms insolvent

(5) Deze deposito's bedragen thans nog slechts 15 pCt. van de gezamenlijke middelen van al de instellingen samen, en bestaan slechts in twee landen op acht en veertig.

(6) Zie *Report of the Committee on Trends of the United States Building and Loan League 1938*.

mocht worden; 6) er zijn geen speciale rekeningen uit te keeren voor maatschappelijk aandeel, noch voor accumulatie van delgingsgelden, noch voor dividend; daarenboven, geen onzekerheid meer nopens de data der vervaldagen.

Na den oorlog, kwam de beweging der *building and loan associations* in de Vereenigde Staten snel tot bloei. Vóór de crisis, waren ze ten getale van circa dertien duizend en beliepen haar gezamenlijke activa nagenoeg \$ 9 milliard en het aantal aangeslotenen meer dan 12 millioen. Tengevolge van de financieele crisis van 1933 en de maatregelen die volgden, waren ze, aan het einde van 1937, geslonken tot 9.834 instellingen, haar gezamenlijke activa tot \$ 5,7 milliard en haar leden tot 6,2 millioen (7). De meeste landen alsmede de federale Regeering — elk in zijn ressort — vaardigden zekere regels van financieele contróle uit en sloegen hand aan het werk om zekere groepen van vereenigingen óf te liquideeren óf tot gezondere toestanden te brengen.

Om dit saneeringswerk, dat slechts een deel was van de gezondmaking van het grondcrediet, richtte de federale Regeering, die vermindering van den huurprijs van het geld en aanwakkering van de economische bedrijvigheid op het oog had, zekere particuliere organismen op en gaf opdrachten aan andere publiekrechtelijke financieele instellingen, om, zoodoende, belangrijke hervormingen te kunnen doorvoeren en een deel van den als ongezond beschouwden schuldenlast aan te zuiveren. Hier zij vooral vermeld het stelsel der twaalf gewestelijke *Home Loan Banks*, dat de weerga is van het *Federal Reserve System* en geroepen om aan de vereenigingen liquide reserves te verstrekken (8). Het beheer berust bij een Raad of *Board* van vijf leden, benoemd door den President der Vereenigde Staten. Bèdoelde *Board* houdt tegelijk het oog op de *Home Owners' Loan Corporation* (9), de *Federal Savings and Loan Association*, de *Federal Savings and Loan Insurance Corporation*. Wat we hier aanhalen, geeft nog maar een zeer onvolledig beeld omtrent de beteekenis van de tusschenkomst van den Staat en den wetgever op dit gebied.

* * *

In Engeland werd de oudste *building society*, waarvan men de oorkonden bezit, op 3 December 1781, te Birmingham, opgericht. Het betrof een coöperatie van het eerste type zooals hooger beschreven bij het

(7) Voor de vereenigingen met federaal statuut, komen de cijfers van de *Federal Home Loan Bank Board*, en voor de andere, van de toezichtsdepartementen van de verschillende Staten. Het bedrag der hypotheekleeningen beliep, in 1929, voor al de instellingen samen, \$ 7.800 millioen. In 1937, was het gevallen tot \$ 3.800 millioen.

(8) Ze zijn vertrokken in 1932, met een door de Schatkist verschooten bedrijfskapitaal van 125 millioen. Ze beleenen hypotheekbons afgestaan door vereenigingen die bij haar komen aankloppen. De vereenigingen zijn voor de twee derden van haar gezamenlijke middelen bij dit stelsel aangesloten.

(9) Herfinancierings- en Vereffeningsdienst die door middel van een door de Schatkist voorgeschoten kapitaal groot 200 millioen en van door hem geëmitteerde obligaties, belangrijke voorschotten verleent. Deze voorschotten beliepen, op zeker oogenblik, ruim \$ 3 milliard.

behandelen der Vereenigde Staten. Deze maatschappijen hadden trouwens, zoals haar benaming het zegt, meer belangen in het bouwen van huizen dan in het louter financieren van deze bedrijvigheid. De eerste wet van het Parlement omtrent deze zaak, dateert van 14 Juli 1836. Het gaat er om de aanmoediging en de bescherming van een beweging die in zeker opzicht verwant is aan deze van de *friendly societies* en zekere gelijkenissen vertoont met onze oude patroonaatmaatschappijen of met deze voor het bouwen van werkmanswoningen, met liefdadig of sociaal doel. Omstreeks het midden van de vorige eeuw, verkregen de maatschappijen haar hedendaagsch karakter. Haar bestaan reikt verder dan de behoeften van de oprichtende samenwerkers; ze worden van duur. Enkele van de voornaamste onder haar, hebben trouwens het woord « permanent » in haar firma opgenomen. Tegelijk, laten ze stilaan haar oorspronkelijke opvatting, alsmede haar doelstelling van bouwmaatschappij varen om te worden wat ze thans zijn, tzt. tegelijk organismen die leeningen verstrekken voor den aankoop van huizen, spaarkassen welke gelden in hypotheekleeningen worden belegd, hypotheekmaatschappijen en kapitalisatiecoöperaties. In den loop van haar evolutie, richtten zij samen de *Building Societies' Protection Association* op, die later de huidige *National Association of Building Societies* werd, welke de voornaamste maatschappijen groepeerd en de *Building Society Gazette* publiceert. Tengevolge van het verslag eener speciale koninklijke commissie, werden, bij de wet van 1874, zoowel aan de oude maatschappijen met tijdelijken bestaansduur, als aan de nieuwe die aanleunen deels op het principe der coöperatie en deels op dat der beperkte aansprakelijkheid, een wettelijk statuut verleend. Het aantal maatschappijen viel van 2.795 in 1890, tot 1.550 in 1913. Van 1891 tot 1893, deden er zich zekere moeilijkheden voor en het aantal aangeslotenen viel van 639 op 588 duizend. De wet van 1874 werd herzien bij wetgevende akte van 1894, die nog steeds van kracht is. Bij deze akte zijn de maatschappijen gehouden haar statuten aan de goedkeuring van de controleerende overheid te onderwerpen, verslag uit te brengen, jaarlijks haar rekeningen te doen nazien, geen hypotheekleeningen toe te staan op waardevermeerdering tenware ze reeds creditrices in eersten rang zijn. Deze laatste schikking vloeit voort uit de eigen structuur van het Engelsch hypotheekrecht.

Volgende tabel geeft een kijk op de geschiedenis van de wonderbare ontwikkeling van de *Building Society Movement*. In 1913, had de beweging, na honderd twee en dertig jaar, £ 65 miljoen samengebracht. De naoorlogsche ontwikkeling, die haar verklaring vindt in de behoeften die uitgesteld moeten worden, blijft vrij beperkt, of althans normaal, terwijl de evolutie sedert de economische crisis van 1930, tijdens dewelke het gezamenlijk bedrag van het ver-

mogen van 313 tot 761 miljoen stijgt en met 140 pCt. aangroeit, nader dient toegelicht te worden.

Building Societies.

JAAR	Aantal Societies	Gezamenlijk vermogen in miljoenen £	Tegoed in hypot. schuldverdringen		Maatschappelijke aandelen		Deposito's	
			in miljoenen £	rente	in miljoenen £	rente	in miljoenen £	rente
1913...	1.550	65	61	—	46	—	16	—
1920..	—	87	69	—	—	—	27	—
1925..	1.092	169	146	5,85 %	128	4,38 %	39	3,85 %
1929..	1.026	313	268	5,78 %	250	4,51 %	39	3,92 %
1930..	1.026	371	316	—	381	—	45	—
1931..	1.013	419	360	—	396	—	50	—
1932..	1.014	469	388	5,88 %	381	4,49 %	62	3,71 %
1933..	1.013	501	423	5,60 %	396	3,84 %	96	3,46 %
1934..	1.007	556	476	5,48 %	424	3,69 %	97	2,80 %
1935..	999	602	530	5,20 %	447	3,55 %	115	2,97 %
1936..	985	656	587	4,90 %	481	3,40 %	128	2,80 %
1937..	977	710	636	4,90 %	517	3,30 %	139	2,70 %
1938..	—	761	—	—	—	—	—	—

Na de crisis in de stadsbuurten, is de sterke navraag naar huizen blijven aanhouden, nl. wegens de bevolkingsmigraties. Zoo is van 1927 tot 1936, de bevolking van Groot-Londen met circa 1 miljoen zielen toegenomen: van 7,81 tot 8,76 miljoen, terwijl de bevolking van twaalf groote steden met 250 duizend inwoners terugliep, aldus dalend van 1,68 tot 1,43 miljoen. Anderszins, werd verplaatsing waargenomen van het centrum naar de randgemeenten en dit niet alleen te Londen, doch ook in alle groote centra. Te Londen verloor het hart van de stad 410 duizend inwoners (4,14 tegen 4,55 miljoen), terwijl de bevolking van den buitengordel die nog tot Groot-Londen behoort, met 1,18 miljoen zielen (4,44 tegen 3,26 miljoen) gestegen is.

Van Maart 1919 tot 1939, werden vier miljoen nieuwe huizen gebouwd. Van dit totaal, werden er 2.840 duizend opgetrokken door particuliere ondernemingen, waarvan twee miljoen met tussenkomst van de *Building Societies* (10). Om aan te toonen in hoeverre de vraag naar woonhuizen moeilijk kan worden voorzien, en vooral hoezeer de financieringsfaciliteiten op de belangrijkheid dier navraag kunnen inwerken, mag worden verwezen naar de ramingen welke de bevoegde administratie van het Kadaster in haar verslag van 1931 heeft ingelascht. Na tal van onderzoeken en nasporingen, waarop afzonderlijk, met de noodige zorgzaamheid en aan de hand van onomstootbare gegevens kon worden geschat, kwam het verslag tot het besluit dat er, van 1931 tot 1941, in het land, 1.700.000 woonhuizen zouden moeten worden gebouwd, d. i. gemiddeld 170.000 per jaar. Welnu, in werkelijkheid werden er, van 1931 tot 1937, gemiddeld 280.000 (11) per jaar gebouwd, in plaats van 170.000.

(10) De sterke tussenkomst van de publieke lichamen dagteekent van vóór 1930.

(11) Voor de vier jaren van 1935 tot 1939, steeg dit gemiddelde tot 334.000.

En toch, is elke afzonderlijke schatting van het verslag juist gebleken. Wat niet voorzien werd, is de navraag die voortvloeide uit de verhooging van den levensstandaard bij den middenstand, alsmede bij de arbeidersklasse die dan toch reeds over min of meer deftige huisvesting beschikte. Deze navraag is tot op heden blijven voortduren, ofschoon ze sedert 1936 als verzadigd wordt beschouwd. De *building societies* met haar financieringsfaciliteiten en aanwakkering tot sparen, hebben deze navraag flink in de hand gewerkt. Zonder de rol door deze *Societies* gespeeld, t.t.z. zonder de beweging die van de *building societies* is uitgegaan, zou deze particuliere navraag en de bouwbedrijvigheid waardoor ze werd bevredigd, geen plaats hebben kunnen vinden. In den loop van de tien jaar, van 1928 tot 1938, is het aantal leden van de coöperatieve vereenigingen evenals het aantal depositanten van anderhalf millioen tot vier millioen geklommen en is het aantal geldopnemers in dezelfde verhoudingen gestegen. De groei dezer beweging en het feit de ze zich is blijven ontwikkelen — veel verder dan redelijkerwijze kon worden verwacht — zijn eveneens te verklaren zoo men rekening houdt met de nieuwe faciliteiten van het *pool system* dat de bedrijvigheid der *building Societies* is komen versterken, bedrijvigheid die wel eenigszins met deze van de Deutsche en de Zwitsersche bouwspaarkassen kan worden vergeleken.

Vóór den oorlog en in de eerste na-oorlogsche phase van de verruiming der beweging, stonden de maatschappijen over 't algemeen hypotheekleeningen toe tot een beloop van 75 tot 80 pCt. van de waarde van het eigendom, en leverde de geldopnemer uit eigen middelen de overige 20 à 25 pCt. noodig om den bouw aan te vatten, den grond aan te koopen, enz. Zoo was de traditie die blijkbaar voor de behoeften van het publiek volstond. De maatschappijen stonden hypotheekleeningen toe wanneer de huizen opgebouwd waren en een koper verscheen. In de praktijk nochtans, praatten ze een woord mee bij de schatten der verkoopsvooruitzichten en legden bij voorbaat aan de aannemers die voor den verkoop bouwden, de voorwaarden op waartegen aan den eventueelen koper geld zou kunnen geleend worden. Dit zgn. *pool system* werd in zwang gebracht als prikkel voor den huizenverkoop onder voorwaarden waarbij de koopers van de gebruikelijke stortingen ontslagen werden. Dit stelsel bestaat hierin, dat de bouw-aannemer zelf aan de bouwmaatschappij een zeker geldsbedrag afdraagt gelijk aan het verschil tusschen het crediet dat normaal op hypotheek zou verstrekt zijn geworden en het feitelijk aan den koper toegekende. Deze storting wordt *builder's pool* geheeten en hierop bezit de bouwmaatschappij een pandrecht tot dekking van haar verlies voor geval de koper later zijn afkortingen zou schorsen, terwijl de hypotheekschuld nog een bedongen bedrag zou overschrijden. Daarenboven verbindt zich de aannemer tot

inkoop van het gebouw ingeval de maatschappij tot verkoop moet overgaan terwijl het nog af te dragen saldo nog hooger zou zijn dan de normale grens van de hypotheekleening (12).

Dit stelsel dat reeds hier en daar vóór de crisis van 1930-1932 bestond, nam groote uitbreiding na de crisisjaren en het valt niet te ontkennen, dat het aan een goed deel der bevolking de gelegenheid verschafte — met al de gelukkige maatschappelijke gevolgen die er aan vastzitten —, eveneens eenig goed in eigendom te bezitten, wat zonder dat nooit mogelijk zou geweest zijn.

Het stelsel kan natuurlijk aanleiding geven tot misbruiken die niet uitdrukkelijk door de wet kunnen worden voorzien. Het vergt werkelijk van degenen die contracten opstellen en uitvoeren, hogere technische en moreele hoedanigheden dan degene die door den band vandoen waren om een gewone *building society* te beheeren die de spaargelden opnam en ze plaatste op hypotheek (13).

De toekomstmogelijkheden dezer beweging werden wel eens in twijfel getrokken. Men kan deze kwestie hier niet in haar geheel bespreken, doch het staat kennelijk vast, dat, theoretisch gesproken, over het algemeen de zaak een verdere ontwikkeling kan tegevoetgaan. In de praktijk echter, zullen de hoedanigheden van de leiders der beweging al harder en harder op de proef worden gesteld en zullen ten slotte wetgever en openbare lichamen een helpende hand moeten toesteken. M.a.w. de vraag naar deftiger huisvesting is niet verzadigd, en dit soort sparend publiek zal geen betere belegging vinden, dan in het hypotheekwezen. Zoo zal de beweging niet doodloopen op de verzadiging der koopers (geldopnemers), noch op bruske terugtrekkingen. Alleen de omstandigheden en de contractueele voorwaarden en dezer uitvoering zullen ingewikkelder zijn en zullen, zooals trouwens in de andere takken van de economische bedrijvigheid, op zekere punten, de coöperatie vragen, van de verscheiden instellingen onderling en daar de openbare lichamen zeer vaak op dit gebied optreden, de werkdadige en rechtzinnige medewerking van deze laatste.

* * *

De Deutsche *Bausparkassen* dragen in haar firma de drie volgende begrippen: « kas of financiering », « bouwbedrijf » en « spaarwezen ». Men is dezen titel in het Fransch gaan vertalen en in deze taal luidt

(12) Een onlangs geveld vonnis heeft de wettigheid van dit stelsel als het ware bekrachtigd. Van een anderen kant, voorziet een wetsontwerp — dat amendement vormt op de statutaire wet van 1894, en in overleg met de *National Association* de beschermingsmaatregelen ten bate van het publiek verbeterd, — de mogelijkheid om zijdelingsche waarborgen te vragen voor dewelke men bij zes typen zou blijven waarvan er een bestaat in de zichtdeposito's van de aannemers en gekend is onder den naam van *pool-transacties*. In dit geval, moet het garandeerende deposito van den aannemer niet hooger zijn dan 20 pCt. en de hypotheekleening niet meer dan 75 pCt. van de waarde van het gebouw.

(13) De garantie van de openbare lichamen krachtens de *Housing Act* van 1933, evenals de aanvullende garantie der verzekeringspoliszen kunnen hier slechts *pro memorie* worden vermeld. In Engeland, hebben die waarborgen in de gezamenlijke evolutie slechts een onbeduidende rol gespeeld.

hij : *Sociétés d'épargne pour prêts de construction*, wat in 't Nederlandsch « Bouwsparkassen » beteekent. Deze instellingen hebben iets weg van het type der Amerikaansche maatschappijen. Haar doel is personen groepeeren waarvan ze de periodieke stortingen inzamelen om hun dan leeningen toe te staan voor het bouwen van huizen, inzonderheid huizen bewoond door hun eigenaar. De aangeslotenen die stortingen doen, verlangen zelf geld op te nemen en hopen zodoende de winstderving die ze op hun improductieve beleggingen ondergaan, in te winnen door het uitsparen van interesten op hun leening. Den aangeslotenen worden leeningen toegestaan naarmate de voorhanden zijnde gelden.

De eerste van die maatschappijen, op de hielen gevolgd, door tal van andere, werd opgericht in 1924, onmiddellijk na de monetaire hervorming volgend op de inflatie. Aan de hand van dit stelsel, konden middelen worden ingezameld die niet meer door de kapitaalmarkt konden worden geleverd. De schaarschte aan huisvesting en de onmogelijkheid om hypotheekcredieten te bekomen tegen draaglijke voorwaarden, maakten hier het terrein gunstig. Het stelsel gaf evenwel aanleiding tot tal van misbruiken, en de wetgeving, waardoor het in 1931 gereguleerd werd, dwong een niet gering aantal kassen haar bedrijvigheid stop te zetten.

Heden ten dage, moet er onderscheid worden gemaakt tusschen de particuliere Bouwsparkassen, die een beroepsgroepeering uitmaken en onderworpen zijn aan de wet van 6 Juni 1931, gewijzigd bij deze van 5 Maart 1937, die de oprichtings-, de werkings- en de toezichtsvoorwaarden bepalen waaraan deze maatschappijen onderworpen zijn en de publiekrechtelijke Bouwsparkassen, die niet door deze wet gereguleerd zijn. De wet van 1937 gaf aan den Toezichtsdienst van het *Reich* een grootere reglementeringsmacht (14), nl. inzake afwachtingstermijn voor den spaarder die zijn « beurt » verbeidt, opzegtermijnen voor degenen die zich bepaald willen terugtrekken en contractkosten. Daar in Duitschland de spaarkassen in voorwaarden van bijzondere veiligheid en na haar de hypotheekbanken de markt van de eerste-rangsvorderingen bezitten, is, in beginsel, de tendentie, dat de tweede-ranginschrijvingen aan de kassen voor woningbouw, als eigen gebied, zullen worden voorbehouden. De statistieken van 1937 over de bedrijvigheid van de private kassen, wijzen op een zekeren toestand van wankelen en aarzelen, die te wijten is aan hervormingsontwerpen welke de bevoegde overheid op het getouw heeft. Bedoelde statistieken slaan op de 41 private kassen (15) die, onbeperkt haar bedrijf in Duitschland, mogen uitoefenen

(14) Het toezicht over de private bouwsparkassen ligt bij den Toezichtsdienst van de particuliere verzekeringsmaatschappijen.

(15) Er zijn thans 38 private kassen op het grondgebied van het oude *Reich*, 10 Oostenrijksche kassen en 14 kassen met publiek recht.

(44 in 1936 en ca. 150 in 1933). Het bedrag van de nieuwe spaarcontracten — bouw en verhooging van oude contracten — beliep 181 millioen RM. tegen 248 in 1936. Het aantal loopende contracten viel van 210.311 voor RM. 1.883 millioen, op 208.015 voor RM. 1.858 millioen.

In September 1938, heeft de Beroepsgroepeering der particuliere bouwsparkassen, op aandringen van den Dienst voor Toezicht, een ontwerp uitgewerkt dat de regels van 28 November 1932 zal herzien, met toepassing van de ministerieele wenken van 11 April 1938. De nieuwe tekst laat de regels der eigenlijke zaakvoering vallen om bij deze te blijven geldend voor het afsluiten der contracten, wat toelaat hem tot de helft te herleiden. Waar is, dat, in 1932, de stof nog weinig gekend was en lange uiteenzettingen vergde. Aangezien de veelvoudige vormen van allerlei mogelijke contracten, van luttel of geen belang zijn voor de partijen, verwijst de nieuwe tekst den lezer naar het gedetailleerde zaakvoeringsplan.

In Zwitserland zijn de bouwsparkassen in 1930 ontstaan. Hun oprichters schijnen de Duitse *Bau-sparkassen* die zelf op het Amerikaansch coöperatief stelsel geschoeid zijn, als model genomen te hebben.

Van 1934 af, is de aandacht van de federale overheid die op dat oogenblik de bescherming van spaargelden in bank- en financieuzen ter hand had genomen, getrokken geworden op de mogelijke misbruiken en op de risico's die uit deze vennootschappen konden ontluiken. Immers de bijdragen die voor de eerste leden gestort worden, vormt een bedrag contanten dat aan een van hen kan in leen gegeven worden. Dienvolgens is men in de ontwikkelingsphase van de nieuwe vennootschap, wanneer nieuwe leden zich aanbieden in grooten getale en binnen een korten termijn geneigd — zelfs rekening houdend met meer pessimistische vooruitzichten — toewijzingsplannen met de milddadige leeningen op te maken.

Op 29 September 1934, machtigde een besluit van de Federale Vergadering, den Raad de noodige voorschriften af te kondingen inzake de « spaarvereeningen voor leeningen tot bouwen en similaire instellingen ». Onder similaire instellingen moesten, volgens de memorie van toelichting, mede begrepen worden, de instellingen die werken op grond van de principes van de bouwsparkassen, maar welke leeningen voor andere doeleinden dan aankoop van of veranderingen aan huizen, of voor de terugbetaling van daartoe aangegane leeningen bestemd zijn. [De leeningen van deze spaarkassen met speciale doelstelling, kunnen b.v. bestemd zijn voor den aankoop van meubilair (16).]

(16) Het gaat er dan om tamelijk afwijkende vereeningen welke zekere analogieën vertoonen met de spaarvereeningen als de *Xmasclubs* zooals ze in de Vereenigde Staten en in Engeland bestaan en met het financieren van de verkoopen op afbetaling; de leening met pand op onroerende goederen zou echter niet het voorwerp kunnen uitmaken van de contracten door de « Woningkassen » gebruikt.

Ten einde rekening te houden met de ruime ontwikkelingsmogelijkheden van genoemde instellingen en ten einde de grootst mogelijke vrijheid in de voorschriften te laten, werd in het besluit-ontwerp niet getracht van de beoogde ondernemingen een nauwkeurige bepaling te geven.

Het voorschrift van 5 Februari 1935, dat deze stof reglementeert, sluit weliswaar de leeningen uit zonder hypothecairen waarborg, maar vermijdt bovendien de termen « woning » of « bouw », zonder ook den term « spaarwezen » te gebruiken, die bij de nieuwe wetgeving in zake banken en spaarkassen, uitdrukkelijk bepaald was geworden. Vandaar dan ook een benaming van credietkassen met uitgestelden termijn die voor den oningewijde nog al vreemd klinkt (*Kreditkasse mit Wartezeit*). De wetgeving schrijft o.m. de oprichting voor van een speciaal contrôlelichaam bij het Ministerie van Financiën. In breeden zin gesproken, stelt zij zich ten doel evenals voor het bankwezen, alle gebruiken reeds van kracht in de eerste rangzaken, verplichtend te maken. Speciale hoofdstukken zijn gewijd aan de toelating tot het beoefenen van de bedrijvigheid, de organisatie en het plan van uitbating, het credietcontract, enz. Een hoofdstuk voorziet de faculteit van de kasdeposito's van derden te aanvaarden, ten einde het beschikbare aan bijdragen van de leden te vermeerderen. Dit hoofdstuk voorziet eveneens de mogelijkheid tusschentijdsche credieten te verlenen vóór den vervaldag van de afwachtingsperiode. Op grond van de ondervinding in de Angelsaksische landen, schijnen deze beide praktijken noodig om liquiditeitscrisis te vermijden en om een gunstige ontwikkeling te bekomen.

In algemeenen regel, moesten de in Zwitserland werkzame vennootschappen zich tot voor de reglementering tevreden stellen met de deposito's van haar eigen leden, daar zij slechts een heel gematigde rente vergoeden of zelfs heelemaal geen rente. Zij konden het inderdaad niet tegen het hypotheekcrediet opnemen, dat in Zwitserland flink wordt gestijfd, niet alleen door de hypotheekbanken, maar door de kantonale banken, t.t.z. Staatsbanken die tegelijk handels- en groundbanken zijn, door de gewestelijke banken (tegelijk handels- en agrarische groundbanken) door de spaarkassen, de verzekeringsmaatschappijen en de particuliere leeners.

Men heeft den indruk, dat, net zoals in Duitschland, de Zwitsersche overheid gaarne, aan deze vennootschappen, de markt der door tweede-rangshypo-

theek of door bijzondere uitvoeringsvoorwaarden gewaarborgde schuldvorderingen zou overlaten, terwijl de vorderingen gegarandeerd door hypotheek in eersten rang, aan de gewone hypothecaire markt zouden toegewezen blijven. Tot bij het ontstaan van deze kassen, bestonden, in Zwitserland, coöperaties van borgstelling die tot de oplossing van de moeilijkheden in verband met het leenen van geld op tweede rangshypotheek, veel hebben bijgedragen waar ze de individueele waarborg door een collectieve vervingen. Het spreekt vanzelf, dat wanneer men het streven van eenieder om een eigen tehuis te bezitten, in ruime mate wil aanmoedigen en nieuwe lagen van de bevolking een eigendom verschaffen, een oplossing moet gevonden worden om meer dan de 2/3 van de waarde van het te bouwen huis in leen te kunnen krijgen. Welnu, in Zwitserland waren op een telling van 9.072 miljoen hypotheekbeleggingen, 8.111 miljoen (17) vorderingen waarvan het bedrag de 2/3 van de verkoopwaarde van het onroerend pand niet overtreft. Het stelsel dat terzelfdertijd het persoonlijk crediet, de verbintenis tegenover derden, de hypotheek in tweeden rang en de verplichte delging vereenigt, eischt bovendien, om goed te kunnen werken, gunstige voorwaarden van onderricht en van techniek die niet overal voorhanden zijn. In de vier landen die wij onderzocht hebben, wordt op een zelfde stelsel beroep gedaan, zij het dan ook natuurlijk in zeer verschillende voorwaarden.

In Zwitserland en in Engeland, is de markt der hypothecaire schuldvorderingen, ondanks juridisch en financieel gansch verschillende structuren, zeer sterk georganiseerd op grond van traditiën die haar proef doorstaan hebben. In de Vereenigde Staten, is de financieele crisis in zake crediet op onroerend goed, ondanks alle tusschenkomsten, nog niet gesaneerd.

Het bondsbeheer voert er een zekere concurrentie met de gezonde particuliere ondernemingen, terwijl het aan de andere zijn steun moet verlenen. Men is er nog volop in hervormingsperiode. In Zwitserland, is de toestand van de particuliere bouwspaarkassen nog slechts van ondergeschikt belang, t.o.v. het initiatief der publieke lichamen op gebied van huisvesting.

(Uit het Fransch vertaald.)

(17) *Das schweizerische Bankwesen in Jahre 1937*, Tabelle 28, données de 315 banques. Bureau de Statistique de la Banque Nationale Suisse.

GELD- EN BANKWEZEN. FINANCIËLE BERICHTEN

INHOUD: België: De wisselmarkt in Mei 1939. — De markt van het kortlopend geld in Mei 1939. — Het parastataal crediet in België.
 Frankrijk: Toestand van geld- en bankwezen in Frankrijk.
 Nederland: Jongste ontwikkeling van geld- en bankwezen in Nederland.

BELGIË

DE WISSELMARKT IN MEI 1939.

De stijging van den Belga, die zich voordeed gedurende de laatste week der vorige maand, is sedertdien nog flink toegenomen ten opzichte van het meeren-deel der hier genoteerde valuta's. Op de goudafvloeijingen, die gedurende de eerste drie weken van April aanhielden, is een terugvloeijing gevolgd van ca. 672 millioen goudvoorraad, vreemde deviezen en goudwaarden tezamen. Deze ommekeer kwam tot uiting in een achteruitloopen van het pond sterling, van den dollar en van den Franschen franc. Het pond is gevallen tot *bg.* 27,50 en werd gevolgd door den dollar, die rond *bg.* 5,8745 noteerde. De Fransche franc noteerde gemiddeld *bg.* 15,565. De gulden en de Zwitsersche frank, die in het begin der maand zeer gedrukt waren, hebben zich daarna op gevoelige wijze hervat, meer in het bijzonder de eerste.

Onderstaande tabel geeft de evolutie dezer deviezen aan van 1 tot 31 Mei:

	Koers per 1 Mei	Koers per 31 Mei	Hoogste	Laagste
			tusschen beide data	
Dollar	5,88	5,8725	5,87875	5,8727
Pond sterling	27,5150	27,50	27,525	27,50
Fransche franc	15,56875	15,56	15,57875	15,5590
Nederl. Gulden	312,70	315,725	316,10	313,—
Zwitsersche frank	131,90	132,325	132,375	131,86

De Reichsmark heeft, gemiddeld, het niveau van *bg.* 235,70 niet overschreden. De Italiaansche lira noteerde in verband met den koers van den belga op de beurs van Rome, bijna voortdurend *bg.* 30,9119. De Scandinavische valuta's hebben den weerslag ondergaan van de zwakte van het pond sterling. De Zweedsche kroon schommelde tusschen *bg.* 141,60 en *bg.* 141,78, de Noorsche kroon tusschen *bg.* 138,125 en *bg.* 138,25, en de wissel op Kopenhagen tusschen *bg.* 122,70 en *bg.* 122,90. De Canadeesche dollar, die in het begin der maand *bg.* 5,86 noteerde, viel, de eerste tien dagen, op *bg.* 5,84875, om daarna tot zijn vertrekpunt terug te

komen. De zloty was onregelmatig in zijn noteringen en ging van *bg.* 110 tot *bg.* 112,50 viel dan tot *bg.* 107,80 om zich eindelijk te herstellen tot *bg.* 110,50. De Escudo schommelde tusschen *bg.* 24,88 en *bg.* 24,98.

De ontspanning op de contantmarkt heeft zich tot de termijnmarkt uitgebreid. Agio voor éénmaandsponden daalde van *fr.* 1 tot *fr.* 0,15 en voor drie-maandsponden van *fr.* 2,40 tot *fr.* 0,65.

De noteringen van de andere valuta's volgden een gelijklopende lijn.

DE MARKT VAN HET KORTLOOPEND GELD IN BELGIË.

De ontspanning die einde April op de geldmarkt reeds merkbaar was, heeft zich in nauw verband met het verloop van de wisselmarkt duidelijker afgeteekend in de maand Mei.

Aanhoudend vloeide het goud terug, zoodat de goudvoorraad van *fr.* 15.398 millioen per 4 Mei steeg tot *fr.* 15.754 millioen per 1 Juni; het bedrag aan vreemde deviezen en goudwaarden liep tusschen dezelfde data op van *fr.* 2.211 millioen tot *fr.* 2.874 millioen.

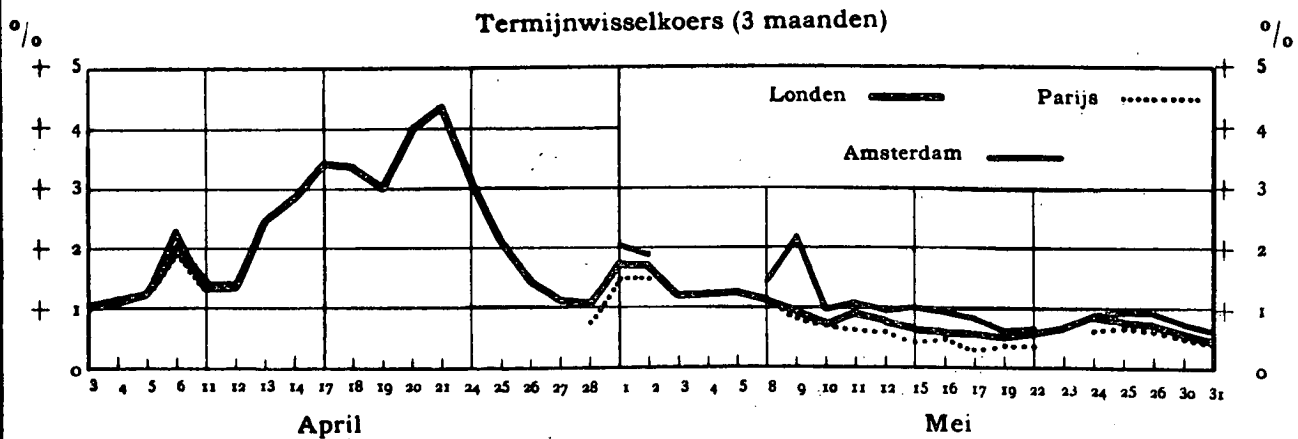
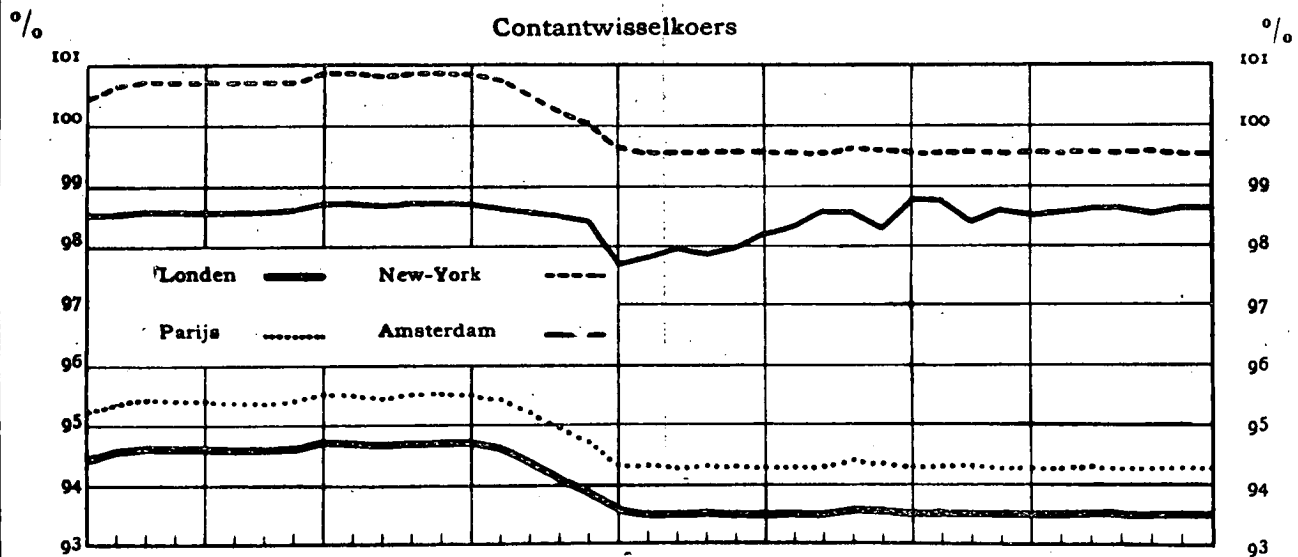
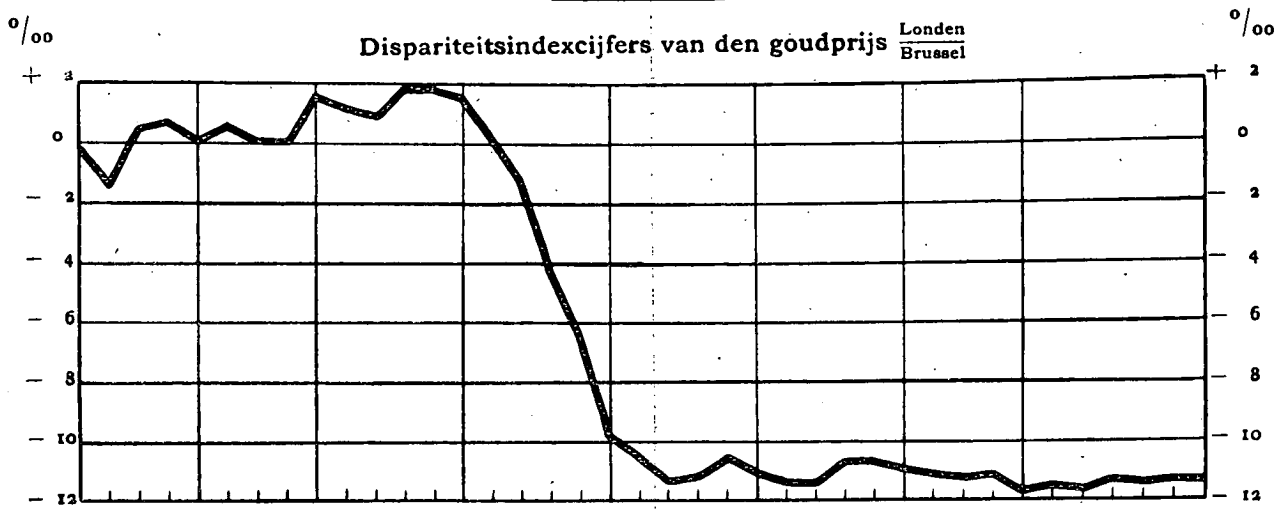
Vergelijkende staat van de Nationale Bank van België in Mei 1939.

(Maandgemiddelden, in millioenen franken.)

	T. o. v. April 1939	T. o. v. Mei 1938
ACTIVA.		
Goudvoorraad	+ 110	+ 1.269
Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	— 327	— 1.708
Wissels op België	+ 485	+ 879
Beleeningen op Belgische overheidsfondsen ..	— 199	— 62
PASSIVA.		
Bank biljetten in omloop	+ 148	+ 1.232
Rekening courant saldi:		
Schatkist	+ 38	— 50
Diversen	— 106	— 789
Totaal	— 66	— 839
Onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	+ 82	+ 394

Indexcijfers van de wisselkoersen in April en Mei 1939

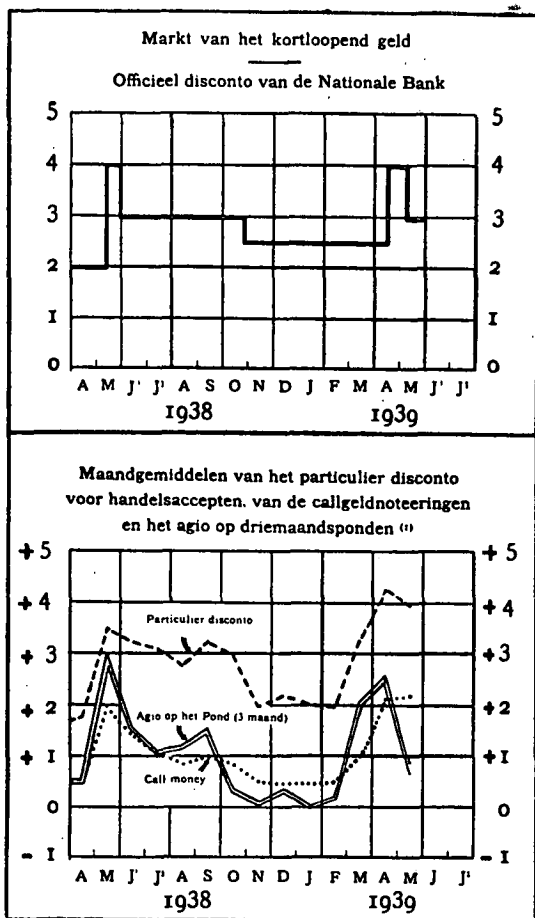
(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend met behulp van onderstaande formule:

$$\frac{\text{Sterlingprijs van \u00e9\u00e9n kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.185,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

De terugkeer van kapitaal is hoofdzakelijk tot uiting gekomen in een vermindering van het crediet verstrekt door de circulatiebank, en waarvan de teruggelopen cijfers der beleeningen op overheidsfondsen en de afnemng der discontoportefeuille een juist beeld geven. Van het maximum van fr. 2.988 miljoen, dat de portefeuille wissels op België op 4 Mei bereikte, daalde zij tot fr. 2.380 miljoen op 1 Juni, terwijl de beleeningen van 737 miljoen op 4 Mei tot 324 miljoen franken op 24 Mei terugkwamen; de maandultimo heeft de laatste weer tot 568 miljoen doen stijgen. De biljettenomloop bleef op het in April bereikte peil, terwijl de diverse rekening-courantsaldi zich, van de ééne maand op de andere, slechts met honderd miljoen franken aandikten. Van de eene maand op de andere, is het geheel der opeischbare verplichtingen zonder noemenswaardige verandering gebleven.

De agio's zijn uitgedrukt in procent van de contantkoers op basis van drie maand.

In overeenstemming met de tendentie van de geldmarkt, bracht de Nationale Bank, op 11 Mei, het disconto van 4 tot 3 pCt. terug.

De callgeldnotering, die bij het begin van de maand 3 pCt. was, daalde geleidelijk tot 1,5 pCt. aan het einde der maand, terwijl het particulier dis-

conto voor handelspapier van 5 pCt. teruggebracht werd tot 3 1/8 pCt.

De toewijzingen van de Schatkistcertificaten werden wekelijks voortgezet tegen een gemiddelden rentevoet, die gelijk gebleven is aan dezen van April.

De door de Belgische Regeering ondernomen onderhandelingen met het oog op de hernieuwing van de leening van fr. 740 miljoen, die verleden jaar werd afgesloten met een Nederlandsche en een Zwitsersche groep, werden, in de maand Mei, tot een goed einde gebracht.

De Nederlandsche schijf werd van 35 op 41 miljoen gulden gebracht. De voorwaarden van de nieuwe leening zijn dezelfde als de vroegere behalve op de volgende punten. Waar de eerste leening moest terug betaald worden in guldens is de tweede aflosbaar in dollars of in guldens, naar keuze van den houder, volgens een vooraf vastgestelde pariteit. De totale last met inbegrip van al de bijkomende kosten, bedraagt 4,49 pCt. tegen 4,115 pCt. voor de eerste leening.

De Zwitsersche schijf, die van 25 miljoen op 15 miljoen Zwitsersche frank werd gebracht, is hernieuwd in dezelfde voorwaarden van het eerste contract, doch is aflosbaar, naar keuze van den houder in Zwitsersche franken of in dollars, volgens een vooraf vastgestelde pariteit. De totale last, met inbegrip van de bijkomende onkosten, bedraagt 4,475 pCt. tegen 4,10 pCt. voor de vorige leening.

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch Congo	Ruanda-Urundi	Te zamen
1939 April	573.004.400	140.000.000	713.004.400
Mei	573.004.400	140.000.000	713.004.400

(1) De vlottende Schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons onderhands geplaatst of bij inschrijving.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons geplaatst bij inschrijving.

DATUM	Staat	Herdiscon- teering- en Waarborg- instituut	Regie van Telegraaf en Telefoon	Totaal
1939 3 April	500.000.000	40.000.000	100.000.000	640.000.000
10 —	500.000.000	40.000.000	100.000.000	640.000.000
17 —	500.000.000	35.000.000	100.000.000	635.000.000
24 —	500.000.000	35.000.000	—	535.000.000
1 Mei	500.000.000	—	—	500.000.000
8 —	500.000.000	—	—	500.000.000
15 —	500.000.000	—	—	500.000.000
22 —	500.000.000	—	—	500.000.000
30 —	500.000.000	—	—	500.000.000

Emissies van Schatkistcertificaten in de maanden Maart en April 1939.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELDE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1939 7 April.....	Staat	50.000.000	3 maand	50.000.000	1,—	2,50	2,50
14 —	—	40.000.000	—	40.000.000	1,—	2,50	2,50
28 —	—	40.000.000	—	45.000.000	1,125	2,49	2,49
5 Mei	—	40.000.000	—	42.000.000	1,05	2,49	2,49
12 —	—	40.000.000	—	45.000.000	1,125	2,49	2,48
19 —	—	40.000.000	—	46.000.000	1,15	2,49	2,48
26 —	—	50.000.000	—	60.000.000	1,20	2,48	2,48

HET PARASTATAAL CREDIET IN BELGIË.

CENTRALE KAS VOOR KLEIN BEROEPS-CREDIET.

De Centrale Kas voor Klein Beroepscrediet is opgericht bij de wet van 11 Mei 1929. Luidens artikel 2 van deze wet, heeft de Centrale Kas opdracht gekregen het klein beroepscrediet algemeen te maken en te consolideeren door bemiddeling van aangenomen credietverenigingen.

Bij toepassing van artikel 11, overhandigt de Raad van beheer ieder jaar, vóór 1 Maart, tezamen met de balans en de winst- en verliesrekening van de instelling, een verslag aan den Minister die den middenstand onder zijn bevoegdheid heeft, bevattende aanduidingen omtrent de bedrijvigheid van de Kas alsmede zekere belangrijke beschouwingen omtrent het crediet aan den middenstand.

Uit een vergelijkend onderzoek van de opeenvolgende balansen der Kas, blijkt dat haar operaties sedert haar oprichting voortdurend zijn uitgebreid. Deze verrichtingen hebben een zoodanigen omvang genomen, dat de actiemiddelen van de instelling — bestaande uit haar dotatie en uit de creditsaldi in rekening-courant van de aangenomen verenigingen — niet meer volstaan. Sedert het van kracht worden van de wet van 10 Augustus 1933, geeft de Kas in herdisconto bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, promessen ter vertegenwoordiging van voorschotten op langen en halflangen termijn. Zij geeft eveneens in herdisconto, bij de Nationale Bank van België, handelspapier en promessen met minder dan 90 dagen looptijd.

ACTIEF	1935	1936	1937	1938
<i>Vastliggende middelen :</i>				
Eigendom, materieel en meubilair, borgstelling	1.070	1.158	1.113	1.396
<i>Beschikbaar :</i>				
Kas, Bank	224	293	503	706
<i>Vlottende middelen :</i>				
Belgische Staatsfondsen	23.122	23.123	23.123	23.123
Debiteuren	52.171	68.950	91.112	102.539
Te innen wissels	3.375	3.211	4.401	3.518
Verworven en niet gefinde interesten	727	906	1.338	1.446
	79.395	96.190	119.974	130.626
<i>Voorloopige rekeningen :</i>				
Mobilisatiepromessen	28.321	39.667	35.867	38.520
Wissels ter incasso	772	500	306	343
	29.033	40.167	36.173	38.863

PASSIEF	1935	1936	1937	1938
<i>Tegenover derden :</i>				
Dotatie van Belgische Schatkist ..	50.000	50.000	50.000	50.000
Crediteuren	6.620	17.838	15.385	17.254
Herdisconto	34	34	43	38
	56.654	67.872	65.428	67.292
<i>Tegenover haarzelf :</i>				
Reserve	2.855	2.949	2.965	3.200
Winst en verlies	94	84	235	94
	2.949	3.033	3.200	3.294
<i>Voorloopige rekeningen :</i>				
Mobilisatiepromessen	49.408	66.399	88.830	100.662
Wissels ter incasso	771	500	306	343
	50.179	69.968	89.136	101.005

ORDEREKENINGEN	1935	1936	1937	1938
Effecten in onderpand	5.709	6.220	5.415	5.134
Loopende credieten	85.458	108.920	141.561	151.100
Terugbetalingen	21.852	27.363	32.023	40.979
Opgezegde credieten	39.704	55.885	72.933	99.105
Beursorders	—	—	47	3

WINST- EN VERLIESREKENINGEN.

DEBET	1935	1936	1937	1938
Algemeene onkosten	1.772	1.777	1.685	1.723
Betaalde interesten	598	1.116	1.847	2.620
Afschrijvingen	52	53	55	60
Herdisconto	33	34	43	38
Netto-winst	93	84	325	94
	2.551	3.064	3.865	4.535

CREDIT	1935	1936	1937	1938
Interesten, disconto en provisie ..	1.496	2.091	2.887	3.557
Interesten op fondsen	1.055	973	978	978
	2.551	3.064	3.865	4.535

De Centrale Kas verleent crediet onder vorm van voorschotten, discontering van promessen en handelsdisconto. De door de debiteuren in voorschotrekning onderschreven promessen maken het mogelijk onder dezen vorm verleende credieten te mobiliseeren. Op de passiezijde komen de mobilisatiepromessen voor onder de rubriek « Voorloopige Rekeningen ». Naar gelang van haar verblijf in de portefeuille van de Centrale Kas, komen de promessen ook voor onder de rubriek « Voorloopige Rekeningen » op de actief-

zijde. Het verschil geeft dus de mate aan waarin de mobilisatiepromessen in herdisconto gegeven werden. Het in herdisconto geven van handelspapier komt in de balans noch in de orderekeningen tot uiting.

De orderekeningen omvatten de marge der niet gebruikte credieten der terugbetalingen en opgezegde credieten.

In de winst- en verliesrekeningen wordt het winst-saldo ongunstig beïnvloed door den aard zelf der credietoperaties van de Kas en door de haar door de wet van 11 Mei 1929 opgelegde verplichting om een deel van de bedrijfs- en beheerskosten van sommige aangenomen credietverenigingen te dragen. In een vroeger verschenen verslag van de Kas, werd trouwens de opmerking gemaakt, dat, waar deze uitgaven zwaar drukken op haar balans, zij aan den anderen kant, de verleenings van het klein beroepscrediet vergemakkelijkt door het versterken der situatie van de credietverenigingen. En het is met hetzelfde doel, den verenigingen het vervullen van haar functie te vergemakkelijken, dat de Centrale Kas een inspectiedienst heeft ingesteld waarvan zij de lasten draagt. De Kas draagt nog de kosten voor studie en propaganda met het oog op de algemeene verspreiding van het klein beroepscrediet, overeenkomstig de statuten van de instelling. Omtrent het laatstverstreken boekjaar, constateert het Directiecomité in zijn verslag, dat de gebeurtenissen van eind September 1938 het bewijs hebben geleverd, dat de Kasdienst der credietverenigingen, gesteund op dezen van de Centrale Kas, het hoofd kon bieden aan ieder gebeurlijkheid: méér dan 30 pCt. der deposito's werden in enkele dagen tijds uitbetaald en aanzienlijke loopende voorschotrekningen konden geopend worden.

« Het aangenomen stelsel, t.t.z. het tot stand brengen van een werkkapitaal, bij de Nationale Bank, door middel van een loopende voorschotrekening gewaarborgd door de effectenportefeuille, samengesteld door middel van een deel der dotatie van de Centrale Kas en de aanzuivering der voorschotten ontvangen door middel van het herdisconto der portefeuille-kortpapier en van het disconto bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas der portefeuille-langpapier, heeft ten volle zijn deugdelijkheid bewezen.

» De gebeurtenissen zelf leverden aldus het antwoord op de critiek uitgebracht aan het adres van den Raad van Bestuur der Centrale Kas, toen hij, in 1930, de grondslagen vastlegde van deze kaspolitiek en, in accoord met de toenmalige regering, een deel van de dotatie omzette in Staatsfondsen voor het doen aanleggen van een loopende voorschotrekening bij de Nationale Bank. »

De Centrale Kas gaat geregeld over tot de verdeling van het door haar verleende crediet volgens bedrijfsklassen en volgens bestemming der gelden.

Per 31 December 1938 waren de cijfers als volgt :

Verdeeling der credietverleeningen volgens bedrijfsklassen die door de Centrale Kas voor Klein Beroepscrediet gemobiliseerd werden sedert haar oprichting (1929) tot 31 December 1938.

	LOOPENDE CREDIETEN	
	Aantal	Bedrag (in duiz.)
Voeding.....	2.268	55.146
Kleeding.....	1.468	34.181
Huisvesting.....	1.943	56.192
Vervoer.....	557	15.381
Ambachten.....	665	20.186
Land- en tuinbouw.....	204	4.944
Vrije beroepen.....	148	5.419
	7.333	192.079

Indeeling per bestemming van de credietverleeningen die door de Centrale Kas voor Klein Beroepscrediet gemobiliseerd werden sedert haar oprichting (1929) tot 31 December 1938.

	STAND OP 31-12-1938 LOOPENDE CREDIETEN	
	Aantal	Bedrag (in duiz.)
1° Bedrijfs gelden.....	4.548	105.409
2° Hypotheekaflossingen.....	413	15.265
3° Gevorderde terugbetalingen van bankcredieten.....	95	7.091
4° Verdeeling van goederen in onverdeeldeid.....	49	1.562
5° Aankoop van materieel.....	525	11.046
6° Uitbreiding van zaken.....	815	18.930
7° Aankoop van beroepsgebouw.....	553	23.558
8° Verandering van het beroepsgebouw.....	335	9.218
	7.333	192.097

**NATIONALE KREDIETKAS TEN BEHOEVE
VAN DEN MIDDENSTAND.**

De Nationale Credietkas ten behoeve van den Middenstand, werd opgericht bij koninklijk besluit van 14 October 1937, genomen in toepassing van de wet van 10 Juni 1937, gekend als de « kaderwet ». De Nationale Kas maakt deel uit van het complexe systeem dat deze laatste jaren tot stand kwam om te voldoen aan de verschillende credietbehoefte van den middenstand. Dit stelsel bestaat op dit oogenblik, aan den eenen kant, uit de Nationale Credietkas ten behoeve van den Middenstand, de Centrale Kas voor het Klein Beroepscrediet, het Fonds van Waarborg of Crediet voor de uitrusting van de ambachten, drie instellingen waarvan de bedrijvigheid uitsluitend beoefend wordt ten bate van den middenstand, en aan den anderen kant, uit de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas en het Centraal Bureau voor Hypotheekcrediet, waarvan de bedrijvigheid normaal tal van operaties omvat met een cliënteel die behoort tot den middenstand.

Door het publiceeren van een uittreksel uit het verslag aan den Koning, dat het koninklijk besluit van 14 October 1937 voorafging, herinnert de

Raad van Beheer, in zijn pas verschenen verslag, aan den rol, welke toegewezen werd aan de credietinstellingen ten behoeve van den middenstand in het algemeen.

« De eigen aard van den middenstand vergt bijzondere vormen voor het verleenen van de hem bestemde credieten. Deze credietbedeeling eischt kennis en doorzicht, wegens het persoonlijk element, dat er dikwijls een overwegende rol speelt bij de beoordeeling van het te loopen risico. Voorts helpen deze credieten den opnemer beslist vooruit in zijn beroepsbedrijvigheid zoomede op sociaal gebied.

» De credietmogelijkheden voor de mindere ondernemingen zijn, in den loop der laatste jaren, aanmerkelijk verminderd. Dit kan niet altijd aan de jongste economische crisis toegeschreven worden.

» De voortgezette concentratie van het bankwezen en haar geleidelijke vestiging in de hoofdstad hebben een steeds groeiende concentratie in de credietverleening met zich gebracht.

» Hierdoor werden meer en meer de persoonlijke banden gelost, die vroeger bestonden tusschen credietgevers en -nemers. Zodoende verminderde de betekenis van den individueelen factor in de beoordeeling van de waarborgen van den geldopnemer. Daarom verkiezen heel wat handelaars en nijveraars zich tot een locale instelling te wenden in plaats van hun credietaanvragen naar een groote bank te laten doorzenden.

» Artikel 5 bepaalt, dat de Kas vennootschappen mag aannemen, die voor doel hebben crediet te verstrekken aan den middenstand. Deze maatregel beoogt in zekere mate het vergemakkelijken van het zoo door den middenstand gevergd persoonlijk crediet. Deze vennootschappen zouden, binnen de door de interne reglementen vast te stellen grenzen, verder de centralisatie kunnen verzekeren van de diensten der Kas, o.m. door haar debiteuren te controleeren en hun financieelen dienst waar te nemen. »

Uit deze voorstelling blijkt, dat, buiten de reguleerende rol, die haar is toegewezen — leiding op de rentetarieven en ander voorwaarden met betrekking tot het verleenen van credieten aan den middenstand — de Nationale Kas meer in het bijzonder geroepen is om een bemiddelende rol te vervullen in al de gevallen waar het privaats initiatief in gebreke blijft.

Het aanvullend karakter van de bemiddelende rol der instellingen voor middenstandscrediet, treedt zodoende duidelijk aan het licht.

Verskillende omstandigheden hebben deze tusschenkomst noodzakelijk gemaakt. Het hierboven aangehaalde uittreksel uit het rapport vermeldt er één van, met name de concentratie van het bankwezen. Het verslag geeft er een ander van aan in dezer voege: « Stippen wij voorts aan, dat het gewoon gebruik van het disconto van kort-handelspapier, voor de mindere ondernemingen het klassieke instrument voor het herstel van het bedrijfskapitaal, op dit oogenblik, het

normaal hulpmiddel van vroeger niet meer is, daar de groote firma's steeds minder toelaten, dat haar leveranciers of dezer tusschenpersonen op overeengkomen vervaldagen wisselbrieven of ander handelspapier trekken. Zoo krijgt het voor den middenstand onmisbaar crediet steeds meer het karakter van crediet op langen of halflangen termijn, dat de particuliere banken, die over het algemeen kort geld te beheeren hebben, niet wenschen of niet kunnen verstrekken. »

De Nationale Kas is de jongste onder al de instellingen van crediet voor den middenstand. In feite echter is de Kas te beschouwen als de opvolgster van het Tijdelijk Fonds van Crediet voor den Middenstand waarvan zij de activa en passiva heeft overgenomen op 5 November 1937. Hieruit volgt, dat de eerste balans per 31 December 1938, welke de Kas zoopas heeft gepubliceerd, deze is van een organisme in volle bedrijvigheid.

Deze balans luidt als volgt :

BATEN	In duizenden fr.
1° Beschikbaar en omzetbaar :	
Kas	1
Spaarkas of deposito	14.284
Postchequerekening	78
Ontleeners (debiteuren)	17.104
Promessen in portefeuille	4.635
Promessen neergelegd bij de Nationale Bank	122.603
Belgische overheidsfondsen	664
Niet gestort kapitaal	15.000
Diverse debiteuren	91
Diverse debiteuren	218
2° Vastliggende :	
Onroerende goederen	126
Materieel en meubilair	30
	174.834

LASTEN	In duizenden fr.
1° Opeischbaar :	
3,75 pCt. obligatiën	100.000
3,25 pCt. obligatiën	1.408
3,25 pCt. kasbons	10.000
Ontleeners crediteuren	3.171
Diverse crediteuren	2.535
Reserve voor dubieuse debiteuren	218
2° Niet opeischbaar :	
Kapitaal	50.000
Reserve	5.065
3° Resultaatrekening :	
Winst van het boekjaar	2.437
	174.834

ORDEREKENINGEN	In duizenden fr.
Door de ontleeners verleende waarborgen :	
1. Onroerende goederen	391.421
2. Goodwill	118.409
3. Afskoopwaarde van levensverzekeringspolissen	1.390
4. Hoofdelijke borgstellingen	27.190
5. Diverse effecten	6.753
6. Schuldvorderingen op gemeenten en provinciën	6.656
	551.819
Vergunde en niet gerealiseerde credieten op 31 December 1938	5.543
Te emitteeren 3 1/4 pCt. obligatiën (in portefeuille)	73.592
Activa in waarborg gegeven :	
Herdisconto promessen	29.494

WINST- EN VERLIESREKENING.

DEBET		In duizenden fr.
Onkosten van disconto, afschrijvingen en verscheidene ..	6.942	
Algemeene onkosten	876	
Nettowinst van het boekjaar	2.437	
		10.255

CREDIT.		In duizenden fr.
Opbrengst van het disconto	9.574	
Verscheidene	681	
		10.255

Blijkens het verslag heeft de Kas 1.086 credieten voor een gezamenlijk bedrag van fr. 219 miljoen geopend. Het gemiddeld crediet is dus fr. 201.878. Dit is aanmerkelijk meer dan het gemiddelde der door de Centrale Kas voor het Klein Beroepscrediet toegestane credieten.

Het laatste verslag van deze instelling vermeldt, dat er 11.250 contracten loopen voor een totaal bedrag van 291 miljoen, hetzij een gemiddelde van fr. 25.883 per toegestaan crediet.

Uit deze cijfers kan opgemaakt worden binnen welke grenzen deze twee instellingen bemiddelend optreden voor het crediet aan den middenstand en verder ook, dat zij slechts een aanvullingskarakter hebben.

Het verslag zegt voorts, dat de « bedrijfskosten van de Nationale Kas in den loop van het jaar 1938, door ongunstige factoren beïnvloed werden. De Nationale Kas heeft den weerslag ondervonden van de vrij aanzienlijke verhooging van den rentestandaard voor geld op langen en halflangen termijn, terwijl zij, ter oorzake van een algemeenen toestand, die het merkteken droeg van de inkrimping van den ruilhandel, er redelijkerwijze niet zou kunnen aan denken hebben de lasten van haar debiteuren nog te verzwaren door een verhooging, hoe licht ook, van de toegepaste koersen.

» Waar de instelling, welke door de Nationale Kas vervangen werd, gratis over een kapitaal van fr. 35 miljoen beschikte, zal de Nationale Kas voortaan voor het haar ter beschikking gestelde kapitaal interest moeten opbrengen.

» Hieruit volgt een betrekkelijk belangrijke inkrimping van de winstmarge ter vervanging van de door de Nationale Kas gebruikte kapitalen. Er mag niet uit het oog worden verloren, dat de Nationale Kas, ondanks het sociaal karakter van haar doelstelling, in feite een financieele instelling is en als dusdanig ononderworpen aan de gebruikelijke regelen van beheer, welke aan iedere credietinstelling opgelegd worden. »

NATIONALE DELCREDEREDIENST.

Het stelsel van het Regeeringsdelcredere werd in België ingevoerd bij koninklijk besluit van 28 October 1921, genomen in toepassing van de wet van 7 Augustus van hetzelfde jaar, gewijzigd bij koninklijke besluiten van 23 Augustus en 25 September 1922.

Bij toepassing van de wet van 2 Augustus 1932, worden de door den Staat onder vorm van delcredere gewaarborgde risico's in twee categorieën ingedeeld. In categorie A worden gerangschikt de risico's uit operaties met openbare lichamen of similaire organismen in het buitenland, aan den eenen kant, en met importeurs waarvan de betalingen door een vreemden Staat gewaarborgd zijn, aan den anderen kant.

Categorie B behelst de risico's van verkoopoperaties in het buitenland, die gedeeltelijk gedekt zijn door een aangenomen vennootschap van credietverzekering.

Hetzelfde besluit stelde het plafond der verbintenissen vast op 700 miljoen en breidde de regeeringswaarborg uit tot nieuwe risico's — genaamd « overdracht-conversie » met zuiver politiek karakter.

Verschillende andere wijzigingen werden nog aan het delcredere stelsel toegebracht door de koninklijke besluiten van 22 October 1937 en 18 April 1938.

Bij de wet van 14 Juli 1938, werd het plafond der verbintenissen opgevoerd tot fr. 1.200 miljoen.

Risico's van categorie A.

Het bedrag der werkelijke verbintenissen voortkomend uit den werkelijken waarborg op de contracten, welke onder categorie A werden afgesloten, hebben in den loop der vier laatste boekjaren de volgende veranderingen ondergaan :

	Nieuwe waarborgen	Geschorste waarborgen	Verschiil	Loopende waarborgen
	(In duizenden franken.)			
31-12-1935	117.043	46.505	+ 70.538	161.110
31-12-1936	87.776	71.592	+ 5.184	176.294
31-12-1937	159.825	96.290	+ 63.535	239.829
31-12-1938	91.088	82.709	+ 8.379	248.208

De loopende waarborgen hebben betrekking op operaties waarvan volgende tabel de belangrijkheid aantoonst van het delcredere stelsel sedert het ingevoerd is.

De aandacht dient gevestigd te worden op de verhooging van het bedrag der transacties sedert het invoeren van den dienst, in 1935.

JAARTAL	Aantal	Jaarlijksch bedrag	Gezamenlijk bedrag der operaties	Gezamenlijk bedrag der gegeven waarborgen
(In duizenden franken.)				
1922	3	18.798	18.798	11.394
1923	8	40.296	59.094	26.082
1924	18	74.181	133.275	64.570
1925	27	39.152	172.427	85.557
1926	21	26.116	198.543	97.657
1927	19	173.769	372.312	192.166
1928	17	211.029	583.341	301.247
1929	14	82.287	665.628	342.136
1930	5	16.269	681.897	350.325
1931	8	160.079	841.976	436.021
1932	18	46.976	988.952	448.543
1933	21	76.995	965.947	480.818
1934	55	63.422	1.029.389	516.592
1935	132	200.408	1.229.797	643.563
1936	87	135.262	1.365.059	724.238
1937	75	227.370	1.592.430	884.063
1938	107	124.478	1.716.908	975.151

Daarenboven moeten de eventuele waarborgen van den Dienst gevoegd worden bij de verbintenissen, die voortvloeien uit de gegeven waarborgen met betrekking tot verwezenlijkte operaties. Daar de uitvoerders gewoonlijk den regeeringswaarborg aanvragen vóór het afsluiten van het contract, heeft de Dienst voorts nog zijn waarborg moeten verlenen onder vorm van beloften. Deze beloften blijven over het algemeen gedurende drie maanden geldig. De hieruit voortgekomen verbintenissen bedroegen :

	In duizenden fr.
31 December 1936	403.583
31 December 1937	269.574
31 December 1938	551.790

Wanneer men rekening houdt met de werkelijke waarborgen en met de beloften, dan bedroegen de verbintenissen van den Dienst op 31 December 1938, fr. 780 miljoen. Echter moet aangestipt worden, dat in dit bedrag mede begrepen zijn de fr. 220 miljoen, die worden voorbehouden voor één enkel contract waarvan de uitvoering voorloopig geschorst is.

Het verslag vermeldt, dat globale waarborgen als dekking voor een « *revolving-crediet* » gedurende een bepaalde termijn, gewoonlijk zes maanden of één jaar, steeds meer volkomen. Deze vorm van waarborg is bijzonder geschikt voor geëchelonneerde leveringen, zij vertoont zekere gelijkenissen met de abonnementspolis van de credietverzekering en heeft het voordeel de administratieve formaliteiten tot het minimum te herleiden.

De beteekenis der transacties volgens den aard der uitgevoerde producten met betrekking tot het totaalbedrag der afgesloten contracten, is als volgt :

	1935 %	1936 %	1937 %	1938 %
Vast spoorwegmaterieel	31	30	34	41
Rollend spoorwegmaterieel	36	37	33	26
Textielnijverheid	14	12	11	22
Bouwnijverheden en allerlei	19	21	22	11
	100	100	100	100

De gemiddelde waarde der transacties over de jaren 1934-1938 was respectievelijk fr. 1,5, 1,5, 1,6, 3,0, 1,2 miljoen. Uit de vermindering, in 1938, blijkt, dat de Delcrederedienst aanvragen kreeg vanwege kleine exporteurs of van huizen van middelgrote beteekenis. De belangrijke operaties en inzonderheid de uitvoer van rollend materieel zijn belangrijk verminderd.

Het bedrag der nieuwe waarborgen, die in den loop der laatste vier jaar, onder definitieven vorm, werden verleend, wordt als volgt per nijverheidstak verdeeld :

	1935	1936	1937	1938
(In duizenden franken.)				
Vast spoorwegmaterieel .	1.525	10.955	22.642	2.508
Rollend spoorwegmaterieel	64.083	43.146	110.885	37.228
Gietijzer, ijzer, staal	7.638	12.655	10.599	5.202
Textielnijverheid	12.809	1.993	2.260	6.091
Scheepsbouw	—	—	—	17.841
Scheikundige nijverheden.	13.686	6.451	1.876	7.192
Machines	4.867	3.997	—	9.776
Electrische nijverheid....	—	—	11.504	3.911
Allerlei	12.435	7.579	—	1.339
	117.043	86.776	159.826	91.088

Omtrent de streeksgewijze verdeling der risico's laat het verslag opmerken, dat de Dienst, einde December 1938, schuldvorderingen dekte op vijf en twintig landen.

Risico's van categorie B.

De risico's komen voort van verkoopoperaties in het buitenland, die gedeeltelijk gedekt zijn door een aangenomen vennootschap van credietverzekering. Een overeenkomst van herverzekering tusschen de Belgische Maatschappij voor Credietverzekering en de Nationale Delcrederedienst, werd sedert 1 Januari 1936 toegepast. Het bedrag der uit de herverzekering voortkomende verbintenissen van den Dienst was :

	In duizenden fr.
Op 31 December 1936	7.858
Op 31 December 1937	11.992
Op 31 December 1938	12.825

Het aandeel der bemiddeling van den Dienst wordt speciaal voor elke polis vastgesteld. Door den Dienst werden deze geschat op gemiddeld 36,55 pCt. in 1936, 43,95 pCt. in 1937, 50,75 pCt. in 1938.

* * *

De definitieve vergoedingen die, sedert 1921, aan geteisterden werden uitbetaald, bedragen fr. 190.259 of ongeveer 0,02 pCt. van het binst dezelfde periode gewaarborgde bedrag. Maar hierin zijn niet mede begrepen de hangende kwesties, waarvan de vereffe-

ning tamelijk groote uitgaven zou medebrengen. In 1938 bedroegen de definitieve verliezen fr. 31.874 en de Kas keerde, onder vorm van voorloopige vergoedingen voor vertraagde betalingen fr. 1.380.583 uit, waarvan fr. 231.914 terug binnen kwamen. Blijkens het verslag echter, zouden de kasuitgaven onder vorm van voorloopige vergoedingen in 1939 heel wat hooger kunnen zijn dan in 1938, indien men rekening houdt met den weerslag die de huidige internationale politiek op de betalingen zou kunnen hebben en men daar bijvoegt de in zekere landen waargenomen verslechting van den stand der *clearingen* en deviezentransfer.

De Delcrederedienst is wel gesubrogeerd in de rechten van den waarborghouder en het meerendeel der uitgekeerde vergoedingen kan terug gekregen worden, maar het is daarom niet minder waar, dat de kas van den Delcrederedienst tijdelijk een harde proef zou kunnen door te maken hebben.

Wanneer men rekening houdt met de mogelijkheid, dat de hangende kwesties waarvan sprake in de voorgaande verslagen, een voor den Dienst ongunstige oplossing zouden kunnen krijgen, dan zouden de definitieve verliezen, in 1939, buitengewoon hoog kunnen zijn.

FRANKRIJK

TOESTAND VAN GELD- EN BANKWEZEN IN FRANKRIJK.

De saneering van de wisselmarkt en de consolidatie van het Staatscrediet, zijn ongetwijfeld de opvallendste verwezenlijkingen van het herstel, dat door Frankrijk, meer dan zes maanden terug, werd aangevat. Het is ten andere zeer begrijpelijk, dat juist in deze takken van de Fransche economie de eerste gelukkige uitslagen worden geregistreerd, daar van den beginne af, al het mogelijke in dezen sector gedaan werd.

In het verslag dat, in Mei jl., door den *Premier* en door den Minister van Financiën, aan den President der Republiek uitgebracht werd, om een beeld te geven van den ommekeer welke zich in vijf maanden tijds afteekende in monetair, financieel en economisch opzicht, wordt, in de eerste plaats, de aandacht gevestigd op het ononderbroken terugvloeien van kapitaal, dat van 31 October 1938 tot 31 Januari 1939 meer dan 11 1/2 milliard goud in het land terugbracht en de vastheid van de franc verzekerde. Dit terugvloeien is in de daaropvolgende maanden niet afgenomen, zelfs niet gedurende de periode van nieuwe spanningen op internationaal gebied.

De terugkeer van vluchtkapitaal, terugkeer welke nochtans op heden, volgens sommige schattingen, een vierde of zelfs enkel een vijfde zou vertegenwoordigen van het Fransche kapitaal dat in den vreemde een toevluchtsoord was gaan zoeken, heeft aan de wisselmarkt een grooter soepelheid gegeven en heeft in ruime mate de taak van de Schatkist vergemakkelijkt. De rentestand op de geldmarkt daalde, en hiermede was voor de Regeering de voorafgaande en onmiddellijke voorwaarde tot het uitvoeren van de credietpolitiek verwezenlijkt. Het disconto van de *Banque de France* werd van begin Januari af tot

2 pCt. teruggebracht en het particulier disconto daalde eveneens.

Uitzondering gemaakt van de kleine spanningen welke zich normaal ter beurze voordoen, bij de liquidaties van den 15^e en van den ultimo der maand, valt sindsdien geen enkele grondige wijziging aan te stippen in het verloop van de wisselmarkt: het *call*-geld waarvoor in October minimum 3 pCt. moest betaald worden, schommelt nu rond 1 1/4 pCt. Het particulier disconto, het disconto van Schatkistpapier, alsmede dit van de pensioenen op Defensiebons, daalden in even aanzienlijke mate:

MAAND	Particulier disconto	Disconto Schatkistpapier	Disconto van pensioenen op Defensiebons
1938 October	3,29	3,—	3,25
November	3,21	2,87	3,20
December	2,36	1,93	2,67
1939 Januari	1,99	1,70	2,21
Februari	1,94	1,72	2,13
Maart	1,96	1,74	2,13
April	1,94	1,77	2,08

Een deel van het gerapatrieerd kapitaal heeft een belegging gezocht in de kortlopende bons en verworven hierdoor zeer ruime kasmiddelen aan de Schatkist.

De Minister van Financiën heeft, dezen ommekeer in de markt te baat nemend, de verlaging van den rentevoet der bons kunnen doorvoeren zonder het tempo der intekeningen te vertragen.

Voor de gewone bons op korten termijn van 75 tot 105 dagen, was de rentevoet 3 pCt. op 1 November. In December was hij op 1 1/2 pCt. teruggebracht. Voor de bons op zes maanden, daalde de rentevoet van 3 1/2 op 1 November 1938, tot op 2 1/2 op 20 Februari 1939. Voor deze op één jaar, lag op dezelfde tijdstippen de rentevoet op 4 pCt. en 2 1/2 pCt.

Bijlage aan het Juni-nummer van het « Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie ».

NATIONALE BANK

VAN BELGIË

Dienst voor Economische Studiën

ECONOMISCHE TOESTAND
= VAN BELGIË IN 1938 =

Het speciaal nummer gewijd aan den economischen toestand van België, dat voortaan als extra-uitgave verschijnt, zal later uitgereikt worden.

Deze politiek heeft de Regeering toegelaten zeer gevoelige bezuinigingen op de rentelasten te verwezenlijken. Daar de geldmarkt zoo bijzonder ruim was, heeft de Minister van Financiën, gedurende de eerste maanden van het invoeren van het herstelprogram, geen beroep moeten doen op leeningen op langen termijn. Hierdoor blijft de kapitaalmarkt volledig open voor de private beleggingen die er, in geval van economische heropleving, zullen noodig zijn.

De vooruitgang is op de kapitaalmarkt niet zoo opvallend tot uiting gekomen als op de wisselmarkt. Slechts omstreeks eind December begint de verbetering zich af te teekenen, verbetering die zich trouwens later nog slechts weinig zal ontwikkelen.

De aankooporders voor Staatsfondsen hebben aanleiding gegeven tot aanzienlijke koersverschillen in plus, voor alle categorieën van overheidsfondsen, wat een daling van de kapitalisatievoet van alle effecten met vaste rente voor gevolg had. Zoo is het maandgemiddelde der winstpercentages voor de nieuw uitgegeven obligaties van 7,40 pCt. in October gedaald tot 5,40 pCt. in December. Dit gemiddelde zal de volgende maanden lichtjes terug oploopen om zich dan juist boven 6 pCt. te handhaven.

Deze voor de beleeners gunstiger voorwaarden hebben dan ook ietwat belangrijker beleggingen uitgelokt. Het beroep op de kapitaalmarkt voor de oprichting van nieuwe vennootschappen of voor kapitaalverhooging, hetzij voor het hernieuwen van de uitrusting, hetzij voor de expansie of voor de reorganisatie der ondernemingen, beliep van Juni tot Mei 363 miljoen; de uitgiften van nieuwe obligaties door vennootschappen, vertegenwoordigen 1.758 miljoen voor dezelfde periode, wat een maandgemiddelde geeft van 351 miljoen tegen 150 miljoen voor 1938.

Dit ruimer worden van de kapitaalmarkt is bekrachtigd geworden door een hausse van de noteringen der Staatsfondsen, zooals blijkt uit onderstaande tabel.

Verloop der noteringen van enkele Staatsfondsen op de Beurs van Parijs.

LEENING	2 November 1938	1 Maart 1939
3 pCt. Perpetueele Schuld	79,30	83,55
4 ½ pCt. 1932, schijf A	80,20	89,55
4 ½ pCt. 1937 (met valutawaarborg) ..	130,90	155,60
4 ½ pCt. 1929 van de Autonome Kas ..	784,60	915,40

Op de buitenlandsche beurzen waar effecten van de Fransche Staatsschuld genoteerd worden, was een zelfde evolutie der koersen waar te nemen, hetgeen dan ook aan den Minister van Financiën de gelegenheid verschafte tot een gansche reeks conversies over te gaan. Men begon met de 7 pCt.-leening in November 1926 door de *Compagnie des Chemins de fer du Maroc* met waarborg van den Franschen Staat uitgeschreven, en waarvan de rentevoet tot 5 pCt. teruggebracht werd.

Vervolgens werd, in Nederland en in Zwitserland, een 4 pCt.-leening, terugbetaalbaar in dertig jaar, tegen den koers van 95 uitgeschreven, wat de terugbetaling of de conversie toegelaten heeft van de leeningen der Fransche spoorwegen van een 4 1/2- tot 6 1/2-rentetype en geëmitteerd op de Nederlandsche, de Zwitsersche en de Amerikaansche markt. De nieuwe uitgifte beliep 175 miljoen gulden, hetzij 3 1/2 miljoen Fransche franc.

Nog later werden op de Fransche markt stukken van een 5 pCt.-leening, terugbetaalbaar in veertig jaar, in ruil aangeboden door de houders van Schatkistbons op zes maanden of op één jaar, van Bons op achttien maanden van de Autonome Kas voor Landsverdediging, en van Bons voor de Landsverdediging op twee jaar. De ingeruilde stukken vertegenwoordigen een kapitaal van 4.600 miljoen. Een schijf van 6 milliard voor dezelfde leening, aangeboden mits inschrijving in geld, werd volledig onderschreven.

Ten slotte, werd, omstreeks eind Mei, het overschot van de buitenlandsche vlottende schuld van Frankrijk geconsolideerd. Het betrof een reeks verschillende leeningen waarvan de gezamenlijke vervaldagen, voor de Schatkist, een uitgave van fr. 6 milliard betekenden, te doen tusschen 5 Juni 1939 en 29 Februari 1940. Een groep Nederlandsche en Zwitsersche banken heeft er zich mede gelast ongeveer 5 milliard dezer schulden te convertieren in Bons op zes jaar. Deze bons, rentende 4 pCt. 's jaars, werden voor de twee derden *à pari* geëmitteerd, en voor één derde tegen 97,5 met jaarlijksche rente van 3 3/4 pCt.

Het saldo, zijnde ongeveer 600 miljoen, werd terugbetaald.

Deze laatste verrichtingen zullen slechts per ultimo Mei en eind Juni, tot uiting komen op de staten van de openbare schuld, welke voortaan maandelijks door het Ministerie van Financiën gepubliceerd worden.

In het *Journal Officiel* van 10 Juni is de toestand van de openbare schuld, per 30 April 1939, verschenen, zoodat zich een oordeel kan vormen omtrent de evolutie gedurende de eerste vier maanden van het jaar.

Toestand van de schuld.

CATEGORIEËN	1 Januari	31 Maart	30 April
	(In millioenen)		
Perpetueel	54.610	55.037	55.037
Aflosbaar bij loting of bij inkoop ter beurze	173.458	176.488	176.298
Terugbetaalbaar bij annuïtetten	62.364	61.828	61.927
Op halflangen termijn vervallend na 1 Januari 1941	26.543	33.212	34.112
Op halflangen en op korten termijn vervallend in 1940	29.961	30.557	34.067
Op halflangen en op korten termijn vervallend in 1939	37.358	35.438	30.904
Tegenover de <i>Banque de France</i>	36.157	36.097	36.047
TOTAAL....	420.451	428.657	428.392

De aangroei voor de eerste vier maanden van 1939 belooft aldus 7.941 miljoen, met een vermindering van 265 miljoen voor April. Dit spruit hoofdzakelijk voort uit de wijzigingen aan de schuld op halflangen termijn, met globale vervaldagen na 1 Januari 1941 (+ 7.569 miljoen), aan de schuld vervallend in 1940 (+ 4.106), aan de schuld vervallend in 1939 (- 6.454) en aan de schuld aflosbaar bij uitloting of bij inkoop ter beurze (+ 3.140).

Ziehier, trouwens, de uitvoerige toestand, per 30 April jl., van de schuld op korten termijn met globale vervaldagen, en van de schuld op korten termijn vervallend in 1939:

FONDSEN	Bedrag
	(In miljoenen)
5 pCt. Schatkistbons 1933, op 5 jaar.....	30
5 pCt. Schatkistbons 1934	—
3 ½ pCt. Schatkistobligaties 1936 (A) op 3 jaar .	2.510
Gewone Schatkistbons van 75 tot 105 dagen	9.275
Gewone Schatkistbons op 3 maanden	—
Gewone Schatkistbons op 6 maanden	5.242
Gewone Schatkistbons op 1 jaar	6.214
Schatkistbiljetten op 1 jaar voor de kas der oorlogs- pensioenen	40
Defensiebons vervallend in 1939	7.190
Schatkistbons in guldens luidend (uitgegeven in 1937 en 1938)	403
TOTAAL....	30.904

En, ten slotte, de onderverdeling van de verbintenissen op halflangen en korten termijn in 1940 terug te betalen, opgemaakt op de basis van den toestand der schuld per 30 April 1939 :

FONDSEN	Schuld per 30 April
	(In miljoenen)
6 pCt.-bons van het « Crédit National » 1922 op achtien jaar, terugbetaalbaar per 1 Juli 1940...	847
4 ½ pCt. Schatkistbiljetten 1934 terugbetaalbaar per 5 October 1940	3.469
5 pCt. Schatkistbiljetten 1937 terugbetaalbaar per 1 December 1940	4.203
Schatkistbiljetten op één jaar	1.155
Defensiebons op twee jaar vervallend in 1940	13.706
Bons op achttien maanden van de Autonome Kas der Landsverdediging	7.563
Schatkistbons in guldens	3.124
TOTAAL....	34.067

* * *

Wij zegden hooger, dat een gedeelte van het in Frankrijk gerepatrieerde kapitaal de wissel- en geldmarkt ten goede gekomen was. Het is echter slechts een gedeelte. Naar algemeen gevoelen, wordt inderdaad een aanzienlijk deel van het terugkeerend kapitaal aangehouden onder vorm van biljetten van de *Banque de France*. Deze meening schijnt bevestigd, eensdeels door de belangrijke toeneming van den biljettenomloop van de *Banque de France*, die van 107 tot ongeveer 124 milliard gestegen is en slechts ten deele op rekening van een uitbreiding van de econo-

mische bedrijvigheid kan worden gebracht en anderdeels, door de omstandigheid, dat de deposito's en creditsaldi in rekening-courant bij de particuliere banken, slechts een geringe vermeerdering kenden. De toestand op het einde der maand, van de vier bijzonderste Parijsche banken, toont nog enkel een tamelijk kleine toeneming der deposito's aan, terwijl ze, van November tot December, met 2 1/2 milliard stegen.

December 1938	33.578 miljoen.
Januari 1939	33.444 »
Februari 1939	34.243 »
Maart 1939	34.753 »

De heer Paul Reynaud heeft er persoonlijk de aandacht op getrokken, « dat aan de binnenlandsche oppotting welke belangrijke liquide middelen aan de productie onttrekt, een einde dient te worden gesteld ».

Er werden maatregelen getroffen om verbetering te brengen in dezen toestand en om de oppotters te overtuigen van de noodzakelijkheid hun geïmmobiliseerde middelen terug in omloop te brengen. Andere maatregelen liggen nog ter studie. Door middel van aanplakbrieven, werd een campagne gevoerd om de Franschen er toe te bewegen uit vaderlandsliefde hun aankopen te vermeerderen. Aan de houders van kapitaal, werden bovendien nieuwe beleggingsmogelijkheden aangeboden, o.m. de Defensiebons op drie jaar en de 5 pCt.-leening, waarvan hooger sprake, die niet alleen 6 milliard aan de Schatkist verschaft heeft, maar daarenboven voor de massa opgepotte biljetten een flinke aderlating beteekende.

Het onderzoek der staten van de *Banque de France* in dato 20 April, laat een veermeerdering van den goudvoorraad van 5 miljoen zien. Deze vermeerdering, welke den goudvoorraad op 92,2 milliard brengt, spruit voort uit een afgifte van metaal door het Egalisatiefonds. Daar dit Fonds, op schier ononderbroken wijze, het hoofd te bieden had aan aanbod van deviezen, heeft het, bij de Bank, goud moeten afgeven om zich de Fransche francs te verschaffen welke gevraagd werden. Dit bevestigt eens te meer den voortdurenden terugkeer van kapitaal.

Toestand op het einde der maand (in gewicht en in waarde).

	Gewicht in kilogram goud tegen 900/1000 (Kg.)	Waarde in francs berekend tegen den prijs per kg. op den datum van schatting (Francs)
1938 October	54.778,2148	2.067.369.049,05 (1)
November	128.725,5460	4.941.924.838,99
December	326.944,7952	12.502.442.858,82
1939 Januari	376.485,0264	14.321.098.485,03

(1) Excl. 1.700 miljoen van het Ondersteuningsfonds van de Staatsfondsenmarkt.

**Aankopen of afgiften gedaan
aan de « Banque de France »
en aan het Ondersteuningsfonds.**

	Gewicht (Kg.)	Waarde (Francs)
Afgifte aan de <i>Banque de France</i> (October)	0,0336	782,94
Afgifte aan de <i>Banque de France</i> (November)	7,9011	207,002,58
Afkoop aan het Ondersteuningsfonds (November)	47.222,2220	1.700.000.000,—
Afgifte aan de <i>Banque de France</i> (December)	1,1108	40.391,91
Afgifte aan de <i>Banque de France</i> (Januari)	9,4636	344.129,28

De staat van het Egalisatiefonds, dien de Minister van Financiën gepubliceerd heeft met het voorziene tijdsverschil van drie maanden, zooals hij het beloofd had, vertoont, ten andere, zeer duidelijk, den grooten

omvang dien het terugvloeiën van kapitaal genomen heeft van October 1938 tot Januari 1939.

De Fransche goudvoorraad is dus, in vier maanden, met een nettobedrag van 10.554 millioen toegenomen.

Sinds Januari, duurde de toevoer van geel metaal steeds voort, wat de afgifte van 5 milliard goud aan de *Banque de France*, waarvan wij zooeven spraken, voor gevolg had. Luidens de jongste gegevens door den heer Reynaud verstrekt, was, ultimo April, de goudvoorraad van het Fonds niet verminderd t.o.v. het cijfer van den laatst gepubliceerden staat, hetzij 14.300 millioen en dit ondanks deze afgifte.

Aldus komt er de toestand, in monetair opzicht, heel wat beter en steviger voor. Op het gebied van het crediet in 't algemeen en van het Staatscrediet in het bijzonder, is de verbetering aanzienlijk te noemen.

NEDERLAND

JONGSTE ONTWIKKELING VAN GELD- EN BANKWEZEN IN NEDERLAND.

In de achter ons liggende zes maanden, stond de monetaire evolutie in Nederland, innig verbonden als zij is met de financieele en economische ontwikkeling in de overige Westersche landen, in het teeken van de algemeene onzekerheid geschapen door de op sommige oogenblikken uiterst toegespitste internationale verhoudingen.

Na de Septembercrisis met haar reacties op alle onderdeelen van het bank- en credietwezen, was de rust vrij spoedig teruggekeerd en de vroegere toestand hersteld. De nieuwe gebeurtenissen van het begin van het loopend jaar, echter, zijn gepaard gegaan met een grondiger wijziging op de geld- en kapitaalmarkten.

Waar tijdens de hevige spanningen van verleden jaar, geenerlei goudafvloeiingen werden waargenomen, ja zelfs een toevoer van geel metaal werd geregistreerd, ontstond ditmaal, sedert eind Februari, een omgekeerde tendentie, die de kapitaalstroom van Nederland afwendde. Aldus liep de zichtbare goudvoorraad van de Nederlandsche Bank tusschen 20 Februari en 1 Mei met fl. 251,8 (1) terug, van fl. 1.461,3 tot fl. 1.209,5 millioen, terwijl de rentelooze creditsaldi in rekening-courant — andere dan deze van het Rijk — slonken van fl. 681,7 tot fl. 291,5 millioen, t.t.z. met fl. 290 millioen en de

binnenlandsche wisselportefeuille steeg van fl. 8,5 tot fl. 12,8 millioen. Sedert 1 Mei is deze toestand min of meer stationnair gebleven.

Het zij hier betoond, dat al deze cijfers geen juisten maatstaf opleveren voor den omvang der bewegingen, zij geven alleen een tendentie aan, daar de naar verhouding omvangrijke operaties van het Egalisatiefonds steeds niet kenbaar worden gemaakt, en ook in de douanestatistiek de goudbewegingen niet worden opgenomen.

In de hieronder afgedrukte tabel met enkele weekstaten van de Nederlandsche Bank op belangrijke data, komt de goudafvloeiing duidelijk tot uitdrukking. Opvallend is echter, dat ditmaal, in tegenstelling tot de Septembercrisis, de biljettencirculatie niet belangrijk is toegenomen door de politieke gebeurtenissen in Centraal Europa (amper met fl. 9,9 millioen) terwijl de wisselportefeuille onmiddellijk na de bezetting van Bohemen en Moravië minder dan de helft bedroeg van het cijfer van begin October jl., nl. fl. 8,2 millioen, tegen fl. 18,5 millioen; ook de rekening-courantsaldi bleven hooger in Maart 1939 dan in September-October 1938. Dit alles spreekt voor de groote geldruimte op de markt, doch verklaart niet de wijziging die zich sedertdien heeft voorgedaan.

Men kan inderdaad vaststellen, dat van 20 Maart op 30 Mei jl., de biljettencirculatie is gestegen van fl. 973,2 tot 1.046,4 millioen, terwijl de rentelooze rekening-courantsaldi van fl. 684,2 tot fl. 397,2 millioen terugliepen.

(1) Oude pariteit.

TABEL I.

**Uittreksel van de weekstaten
der Nederlandsche Bank op enkele belangrijke data**
(× fl. 1.000).

	28 Sept. 1936 (2)	3 October 1938 (3)	23 Januari 1939 (4)	20 Maart 1939 (5)	30 Mei 1939 (6)
Zichtbare goud- voorraad	669.840 (7)	1.481.034	1.461.247	1.386.093	1.209.492
Bankbiljetten . .	772.693	1.141.221	963.377	973.206	1.046.367
Binnenlandsche wissels	23.369	18.509	8.209	8.450	11.589
Buitenlandsche wissels	2.207	4.056	3.156	2.700	2.700
Rekening - cou- rantaldi va particulieren	51.125	580.831	683.171	619.964	397.158

- (1) Terugkeer tot den gouden standaard.
 (2) Depreciatie van den gulden.
 (3) Na de hevige politieke spanningen.
 (4) Na volledige beëindiging van de Sudetenduitsche aangelegen-
 heid en vóór het ontstaan der nieuwe spanningen.
 (5) Eerste bankstaat na de instelling van het Duitsch protectoraat
 over Bohemen en Moravië.
 (6) Laatste weekstaat.
 (7) Niet gerevalueerd.

Om denzelfden tijd, werd ook een belangrijke verandering waargenomen op de wisselmarkt, waar meer aanbod dan vraag naar guldens loskwam, mitsdien fluctuaties van de Nederlandsche valuta in neergaande richting niet uitbleven. Zoowel sterling- als dollarkoers gaven in de laatste maanden een niet onbeduidende stijging te zien. Van 31 Maart 1938 op 31 Maart 1939, is de gulden verder mer 4,12 pCt. gedeprimeerd, waardoor het depreciatiepercentage, met 22,02 pCt., opnieuw de cijfers van October 1936 bereikt.

Het is wellicht niet ondienstig hier ter plaatse te herinneren aan wat wij in onze vorige kroniek schreven, t.w. dat de « gulden practisch onafhankelijk staat en van de bewegingen van het pond en van deze van den goudprijs te Londen » (2). Dit gezegde werd door de latere gebeurtenissen niet tegengesproken, wel integendeel. De schommelingen van de verschillende wisselkoersen te Amsterdam, laten duidelijk zien, dat de gulden op geen enkele vreemde valuta is afgestemd. Tijdens de tweede helft van Augustus en tot 28 September van verleden jaar, had de gulden weliswaar den loop van het pond sterling gevolgd, maar toen evenwel op laatstgenoemden datum de pondenkoers belangrijk inzakte, sloeg de gulden een eigen weg in, hij nam eerst een middenkoers aan tusschen pond en dollar om, op 30 September, de noteering van 1,84 per dollar te bereiken, een peil waarop hij zich bijna onveranderd tot eind Januari 1939 heeft gehandhaafd. Om dezen tijd, hadden de eerste kapitaalverschuivingen naar het buitenland plaats, de gulden verloor opnieuw terrein en in Maart kwam de koers opnieuw omstreeks 1,88, niveau waarrond hij zich thans nog beweegt.

(2) Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie, December 1938. blz. 497.

TABEL II.

**Maandgemiddelden van de wisselkoersen
te Amsterdam.**

	U.-S. dollar	Pond sterl.	Fr. fr.	Belga	Zwit. fr.
1938 September	1,8540	8,8997	4,9887	31,2852	41,9188
October ..	1,8389	6,7694	4,8982	31,1012	41,7844
November	1,8405	8,6682	4,8529	31,1256	41,6987
December.	1,8398	8,5941	4,8447	30,9960	41,62125
1939 Januari .	1,8451	8,6111	4,8666	31,2085	41,6675
Februari	1,8653	8,7401	4,94068	31,4585	42,3056
Maart ..	1,883796	8,8259	4,9925	31,6922	42,6209
April ...	1,8828	8,8091	4,9855	31,6923	42,2350
Mei	1,8658	8,7349	4,9446	31,7637	41,9606

Deze jongste beweging der wisselkoersen werd op verschillende wijzen geïnterpreteerd. Volgens een eerste opvatting, zou het koersverloop van den gulden zijn te beschouwen als het gevolg van massale kapitaalexporten vnl. naar Amerika. Hierbij zij aangemerkt, dat de gewoonte in Nederland om beschikbare gelden in Amerikaansche fondsen te beleggen, niet in de laatste maanden is ontstaan, zoodat van hieruit de jongste evolutie van den guldenkoers niet voldoende kan worden verklaard. Anderen meenden de oorzaak te moeten zoeken in den transfer van een deel der fl. 100 miljoen-leening der Fransche Regeering en van de leening van een zelfde beloop der *Bataafsche Petroleum Maatschappij*. Een ander element van drukking zou geweest zijn, de toegenomen rente-arbitrage door Nederlandsche banken, die, onder begunstiging van den teruggang van het disagio op termijnponden en de hoogere rentevergoeding voor deposito's te Londen, haar *swap*-operaties hebben uitgebreid.

Deze verschillende interpretaties werden door de Nederlandsche monetaire autoriteiten noch bevestigd noch gelogenstraft. In dit opzicht, beschikt men over geen andere gegevens dan een verklaring van den Minister van Financiën in verband met de politiek van het Egalisatiefonds en waarin o.m. werd gezegd, dat genoemd fonds nooit is omschreven als een streven te zijn naar stabilisatie der wisselkoersen. Het doel van de instelling ervan is veeleer geweest om schommelingen in den guldenkoers, die een gevolg zijn van verplaatsing van belangrijke kapitalen welke op korten termijn worden aangehouden, en van speculatieve bewegingen, voorzover mogelijk te voorkomen of althans te beperken.

Tijdens de overzichtsperiode werd, mede onder den invloed der goudafvloeiingen, de sedert het begin van 1937 bestaande abnormaal groote ruimte op de geldmarkt eenigermate ingeperkt. Hierdoor constateerde men een licht aantrekken van de noteeringen voor prolongatie (beursgeld voor één maand tegen onderpand van effecten) in April tot maximaal 2 1/2 pCt., terwijl voor particulier disconto 1 3/4 bereikt werd. Deze noteeringen waren meestal nominaal wegens het uitblijven van transacties. De rentestandaard van de

Nederlandsche Bank heeft geen wijzigingen ondergaan; sedert eind 1936 bleef onveranderd het wisseldisconto op 2 pCt., het promessendisconto op 2 1/2 pCt. en de rente voor beleeningen en voorschotten in rekening-courant op 2 1/2 pCt. bepaald.

TABEL III.

Renteverloop in Nederland.

TIJDVAK	Wisseldisconto van de Nederlandsche Bank	Particulier disconto	Prolongatierente	Call-geld (Amsterdam)	Rendement van Nederlandsche obligat.	Gemiddelde hypotheek-rente in Nederland.
1928	4,50	4,18	4,16	—	—	—
1929	5,13	4,82	4,89	—	—	—
1930	3,22	2,06	2,17	—	—	—
1931	2,47	1,42	1,56	—	—	—
1932	2,65	0,85	1,18	—	—	—
1933	2,95	1,08	1,28	—	—	4,88
1934	2,50	0,87	1,10	—	4,03	4,69
1935	3,99	3,15	3,10	—	4,24	4,54
1936	2,84	1,73	1,87	0,77	4,19	4,61
1937	2,—	0,28	0,79	0,25	3,33	4,08
1938 (het jaar) ..	—	0,21	0,52	0,25	3,20	3,76
1938 September ..	2,—	0,32	0,66	0,32	3,37	3,62
October	2,—	0,32	0,50	0,25	3,21	3,71
November	2,—	0,25	0,50	0,25	3,22	3,71
December	—	0,19	0,50	0,25	3,20	3,72
1939 Januari	2,—	0,19	0,50	0,25	3,25	3,62
Februari	2,—	0,19	0,50	0,25	3,32	3,64
Maart	2,—	0,33	0,50	0,26	3,36	3,71
April	2,—	1,28	1,23	0,41	3,56	3,62
Mei	2,—	0,90	0,81	0,50	—	3,66

Wanneer men de toestanden op de Nederlandsche geldmarkt vergelijkt met deze op de voornaamste overige financieele markten, meer bepaald onder oogpunt der bestaande renteverhoudingen, komt men tot de vaststelling, dat, ondanks de jongste stijging, de Amsterdamsche geldmarkt nog steeds de goedkoopste blijft. Op de kapitaalmarkt is alleen New-York lager. Onderstaand staatje geeft daarvan een duidelijk beeld :

TABEL IV.

Maart 1939.

MARKTEN	GELDMARKT (1)		Kapitaalmarkt (2) (rendement van toonaangevend staatspapier).
	Particulier disconto	Beurgeld	
Amsterdam	0,29	0,25	3,47
Londen	0,63	0,50	3,72
New-York	0,47	1,00	2,93
Parijs	1,99	1,35	3,68
Brussel	3,28	4,40	4,69
Berlijn	2,88	2,70	4,92

(1) Maandgemiddelden.

(2) Eind der maand.

Ofschoon de verkrapping van de geldmarkt in de laatste weken eenigszins verminderd is, konden de lage noteringen van vóór Maart niet opnieuw worden bereikt. Verschillende teekenen schijnen er nog op te wijzen dat de geldkoersen zich los zouden

hebben gemaakt van het dieptepunt, waarop ze zich gedurende enkele jaren vrijwel permanent hebben gehandhaafd, zoodat derhalve voor de toekomst een bestendiging van verhoogde geldrente niet uitgesloten moet worden geacht. In denzelfden zin liet de President van de Nederlandsche Bank zich in ondubbelzinnige bewoordingen uit op de algemeene vergadering van aandeelhouders van 6 Juni jl., waar hij o.m. verklaarde, dat « indien de interne situatie, afgezien van het wegtrekken van het vreemde geld, aanleiding zou geven tot een verkrapping van de geldmarkt, daaruit de consequenties voor de ontwikkeling van den rentevoet zullen moeten getrokken worden. (...) Een streven om door kunstmatig ingrijpen den abnormaal lagen rentestand van den laatsten tijd te handhaven », zoo ging hij voort, « moet, naar het mij voorkomt, als ongezonder worden verworpen en is op den duur tot mislukking gedoemd ».

Dat voor een opvatting als deze, redenen aan te voeren zijn laat wel geen twijfel. Daar is vooreerst de omstandigheid, dat, zoolang de politieke toestand zich niet duidelijker dan thans in gunstigen zin ontwikkelt, de geldstroom binnen afzienbaren tijd geen tegengestelde richting als die welke hij voor korten tijd volgde, zal inslaan. Aan den anderen kant mag, t.o.v. de voorgenomen defensiemaatregelen, die een ruimere geldbehoefte van de zijde van het Rijk in het leven zullen roepen, met een verhooging van de activiteit van de Schatkist op de geldmarkt rekening worden gehouden.

Het renteverloop op de kapitaalmarkt ging dezelfde richting uit. Tot voor een paar maanden maakte de lage rentestand een groote bedreiging uit voor deze instellingen welke activiteitsfeer zich vooral uitstrekt over de plaatsing van gelden welke zij van derden ontvangen onder vorm van obligatiekapitaal als b.v. de hypotheekbanken, de ondernemingen, die gelden leenen aan de gemeenten en similaire organen. Om gelijkaardige redenen, waren de levensverzekeringsmaatschappijen genoodzaakt zich aan de hypotheekmarkt te interesseeren, zoodat thans de hypotheekbanken door deze concurrentie in haar rendabiliteit nog verder werden bedreigd.

Zoo is dan ook, naarmate het jaar 1938 vorderde, een groeiende neiging te constateeren tot fusie of losse samenwerking tusschen beide soorten instellingen.

Het geldt hier een begin van structuurwijzigingen in het credietstelsel in zijn geheel, die van verschillende zijden met groote aandacht worden gevolgd. We achten het dan ook niet ongepast er wat nader op in te gaan. In 1938 zijn twee assurantiemaatschappijen overgegaan tot overneming elk van een hypotheekbank, nl. de bekende *Assurantiemaatschappij de Nederlanden van 1845* is in het bezit gekomen van de *'s-Gravenhaagsche Hypotheekbank*, en de *Nationale Levensverzekering Bank* heeft de *Arnhemsche Hypotheekbank* overgenomen. Hoewel beide hypotheek-

banken afzonderlijk blijven voortbestaan en hun bedrijf wordt voortgezet, zullen zij de hiervoor benoedigde bedragen evenwel niet meer bijeenbrengen door plaatsing van pandbrieven, maar zij zullen werken met de gelden hun ter beschikking gesteld door de verzekeringsmaatschappijen.

In dit licht, moet ook de fusie gezien worden in November 1938, van de *Westlandsche Hypotheekbank*, de *Zuider Hypotheekbank* en de *Zuid-Hollandsche Hypotheekbank*, die een gezamenlijke pandbriefcirculatie hebben van niet minder dan fl. 104 miljoen, en de overname van de *Maatschappij voor Gemeentecrediet* door de *Algemeene Friesche Levensverzekeringmaatschappij*.

Bij de niet gefusioneerde hypotheekbanken is thans een algemeen streven merkbaar om door interne rationalisatie aan de concurrentie in het hypotheekbedrijf het hoofd te bieden.

In Nederlandsche financieele kringen, wordt het verloop van bovengeschetste ontwikkeling met de grootste aandacht gadeslagen niet alleen wegens het risico dat de assurantiemaatschappijen thans op zich nemen bij de overname van hypotheekbanken en gelijkaardige instellingen, risico dat steeds verbonden is aan elke credietverstrekking, maar ook door het nadeel berokkend aan de beleggingsmarkt wegens een verdere vermindering van beleggingsobjecten. Dit gebrek aan beleggingsmateriaal werd in Nederland reeds terdege aangevoeld. Geschat wordt, dat het op de Nederlandsche geldmarkt sedert de depreciatie van den gulden, in September 1936, vrijgekomen kapi-

taal 1 à 1,2 milliard gulden zou bedragen. Het grootste gedeelte dezer gelden, dat zonder emplooi is gebleven, was tot voor enkele weken terug te vinden in de rekening-courantsaldi van « anderen » bij de Nederlandsche Bank. Dezelfde overvloed aan liquide middelen was het die de kapitaalrente naar omlaag drukte en vroeger aanleiding gaf tot de oprichting van het Beleggersfront.

De institutioneele beleggers, in voornoemd front georganiseerd, hebben onlangs besloten hun rendementseischen voor inschrijving op leeningen met 1/4 pCt. te verhoogen. Dit is tekenend voor de evolutie, die op de kapitaalmarkt baanbreekt. Kenmerkend is eveneens de niet onbeduidende daling van de Staatsfondsen en obligatiën die zich in de laatste weken voordeed.

Zoo men de obligatiemarkt als geheel beschouwt, mag worden gezegd, dat de gekapitaliseerde rentevergoeding is gestegen met 1/4 à 1/2 pCt. Voorhands kan niet worden voorzien of deze toestand zal blijven voortduren vooral wegens de hieraan ten grondslag liggende alleszins niet normale oorzaken.

Zeker is deze ontwikkeling niet te beschouwen als een gevolg van een toegenomen credietvraag voor handel en industrie. De emissiebedrijvigheid is in de laatste maanden aanzienlijk gedaald, vooral wegens de vermindering van den grooten stroom van conversies. In de eerste vijf maanden van het loopend jaar, bedroegen deze, inderdaad, slechts fl. 72,9 miljoen, tegen fl. 1.277,6 in de overeenkomstige maanden van het vorige jaar.

TABEL V.

Emissies in 1938 en 1939
(in guldens).

MAAND	NIEUW KAPITAAL			Conversies
	Obligatiën	Aandelen	Totaal	
1938.....	121.673.000,—	28.739.500,—	150.413.100,—	1.306.497.016,—
1938 Januari	2.461.075,—	1.740.000,—	4.201.075,—	1.076.516.650,—
Februari	9.207.401,25	636.000,—	9.903.401,25	110.140.600,—
Maart	17.951.327,50	1.650.000,—	19.601.327,50	81.525.748,—
April	466.292,50	157.500,—	623.792,50	4.852.400,—
Mei	20.122.140,50	—	20.122.140,50	4.613.850,—
Juni	24.164.620,—	5.856.250,—	30.020.870,—	1.460.650,—
Juli	27.838.264,50	375.000,—	28.213.264,50	4.854.618,—
Augustus	2.010.000,—	1.852.000,—	3.862.000,—	12.413.000,—
September	4.636.960,—	270.000,—	4.906.960,—	586.000,—
October	6.873.812,50	10.650.070,—	17.524.562,50	288.000,—
November	144.000,—	1.600.000,—	1.744.000,—	2.080.500,—
December	5.737.706,25	3.952.000,—	9.689.706,25	7.365.000,—
	121.673.600,—	28.739.500,—	150.413.100,—	1.306.497.016,—
1939 Januari	101.981.175,—	3.100.000,—	105.081.175,—	70.650.000,—
Februari	153.800,—	8.750.000,—	8.903.800,—	1.174.200,—
Maart	8.220.350,—	—	8.220.350,—	1.131.400,—
April	—	—	—	—
Mei	1.075.000,—	1.732.605,—	2.807.930,—	—
	111.430.325,—	13.582.605,—	125.012.930,—	72.955.600,—

In het laatste jaar heeft de Staat geen beroep gedaan op de kapitaalmarkt. Over de indeeling van de emissies naar den aard van de geldnemers, verstrekt het jongste jaarverslag van de Nederlandsche Bank nadere gegevens. Van 1 April 1938 tot en met 31 Maart 1939, werd in totaal aan binnenlandsche fondsen voor fl. 205 geëmitteerd, waarvan fl. 52,9 miljoen door publiekrechtelijke lichamen en fl. 152,2 miljoen door overige binnenlandsche geldnemers, in hoofdzaak bestemd voor het bedrijfsleven.

Als te begrijpen is in de bestaande rente-verhoudingen, had het opgenomen kapitaal in hoofdzaak den obligatievorm; het bedrag der uitgegeven aandelen (inclusief preferente aandelen) deelt in de emissies slechts voor fl. 38,7 miljoen. Bij een juiste beoordeeling dezer bedragen moet rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat verschillende provinciën en gemeenten, ook ditmaal belangrijke bedragen tegen onderhandsche schuldbekentenissen opnamen, welke bedragen in hooger genoemde cijfers niet tot uitdrukking komen.

De buitenlandsche emissies in Nederland — slechts toegestaan nadat elk speciaal geval in het licht der daar te lande geldende omstandigheden is beoordeeld — beliepen fl. 33,7 miljoen, tegen fl. 25,5 voor het overeenkomstige tijdstip van het voorafgaande jaar. Daarin deelden de aandelen voor fl. 0,5 miljoen, terwijl deze in het jaar daarvoor niet waren voorgekomen.

Wat de conversies betreft, zij beliepen voor hetzelfde tijdvak fl. 214,7 miljoen tegen fl. 2.854,8 een jaar tevoren. De Staat kwam uit dezen hoofde niet aan de markt, de overige publieke lichamen converteerden voor fl. 94,1 miljoen en de uitgiften voor rekening van het buitenland beliepen fl. 93,1 miljoen.

Voor het bankbedrijf kan de hierboven geschetste evolutie van het Nederlandsche geldwezen natuurlijk niet als gunstig worden aangemerkt, waarbij dan nog komt het bijna niet aanwezig zijn van wisselmateriaal, het gebrek aan vraag naar prolongatie, het uitblijven van emissies van nieuw kapitaal, zooals heel duidelijk naar vorm treedt door het wegvallen van belangen bij syndicaten in de meeste banken. De banken trokken uit den lagen rentestand voorzover nut als deze den Staat en andere openbare lichamen aanleiding tot converteeren gaf. De actie van het Beleggersfront om geen inschrijvingen te doen op leeningen beneden 3 1/4 à 3 1/2 pCt. rente, veroorzaakte o.a. dat verschillende leeningen als het ware van de banken weggedrongen werden en plaats maakten voor onderhandsche leeningen. Het behoeft geen nader betoog, dat een dergelijke ontwikkeling weinig bevorderlijk voor de banken is geweest.

Sedert enkelen tijd publiceeren de vier Nederlandsche groote banken in het binnenland werkzaam — met name de *Rotterdamse Bankvereniging* (*Roba-*

ver), de *Amsterdamsche Bank*, de *Twentsche Bank* en de *Incasso-Bank* — regelmatig haar balanspositie volgens een overeengekomen schema, zoodat thans eenig cijfermateriaal voorhanden is om inzicht te verkrijgen in de evolutie van het Nederlandsche bankwezen (3).

Onderstaand een tabel waarin de loop der activa en passiva in de laatste maanden duidelijk naar voren treedt.

TABEL VI.

Gecombineerde maandstaat
der vier Nederlandsche grootbanken.

	PER ULT. SEPTEMBER 1938		PER ULT. DECEMBER 1938		PER ULT. MAART 1939		PER ULT. APRIL 1939	
	in mil- lioenen Guld.	%	in mil- lioenen Guld.	%	in mil- lioenen Guld.	%	in mil- lioenen Guld.	%
ACTIVA.								
Kas, kassiers en daggeldleen- gen	180	18,48	233	23,54	129	14,08	110	12,70
Nederlandsch schatkistpapier	167	17,15	160	16,16	159	17,36	146	16,86
Ander overheids- papier	59	6,06	33	3,33	35	3,82	35	4,04
Wissels	25	2,57	30	3,03	21	2,29	20	2,31
Bankiers in bin- nen- en buiten- land	63	6,47	64	6,46	79	8,62	58	6,70
Prolongaties en voorschotten op effecten ..	102	10,47	102	10,30	110	12,01	107	12,36
Debiteuren	267	27,41	264	26,67	227	29,69	280	32,33
Effecten en syn- dicaten	63	6,47	59	5,96	66	7,21	65	7,51
Deelnemingen incl. voorsch.	9	0,92	9	0,91	10	1,09	10	1,15
Gebouwen	18	1,85	17	1,72	16	1,75	16	1,85
Diverse rekenin- gen	1	0,10	—	—	—	—	—	—
Belegde bestem- mingreserven.	2	0,20	2	0,20	2	0,22	2	0,23
Effecten leendep.	18	1,85	17	1,72	17	1,86	17	1,96
	974	100,00	990	100,00	917	100,00	866	100,00
PASSIVA.								
Crediteuren	624	64,07	643	64,95	574	62,66	525	60,63
Wissels — eigen acceptaties ..	9	0,92	11	1,11	13	1,42	13	1,50
Wissels — derden	6	0,62	7	0,71	6	0,65	6	0,69
Deposito's op ter- mijn	49	5,03	44	4,45	41	4,48	42	4,85
Diverse rekenin- gen	14	1,44	14	1,41	11	1,20	9	1,04
Bestemmingsre- serven	2	0,20	12	0,20	2	0,22	2	0,23
Effecten leendep.	18	1,85	17	1,72	17	1,86	17	1,96
	722	74,13	738	74,55	664	72,49	614	70,90
Werkzaam kapi- taal :								
Aandelenkapi- taal	170	17,45	170	17,17	170	18,56	170	19,63
Reserve	82	8,42	82	8,28	82	8,95	82	9,47
	252	25,87	252	25,45	252	27,51	252	29,10
	974	100,00	990	100,00	916	100,00	866	100,00

(3) Ook de drie grootste Nederlandsche banken in Indië werkzaam publiceeren om de maand een verkorte balans, het zijn de *Nederlandsche Handel Maatschappij*, de *Nederlandsch-Indische Handelsbank* en de *Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij*. Wij laten deze buiten beschouwing om een juist begrip te vormen omtrent de evolutie in Nederland zelve.

Op het eerste gezicht reeds komt duidelijk tot uiting, dat de banken gebukt gaan onder een surplus aan gelden van derden waarvoor zij geen voldoende belegging weten te vinden. De normale debiteuren, die in de laatste jaren een tendentie tot verminderen vertoonden, zijn de laatste maanden evenwel een weinig gestegen.

Voor de vier beschouwde banken, zijn de gelden van derden van 1 Januari 1938 op 1 Januari 1939 met fl. 11,5 miljoen toegenomen, en dit niettegenstaande in 1938 groote guldenbedragen in dollars en ponden werden omgezet, zoodat de werkelijke geldruimte zeker veel grooter was dan uit de cijfers valt te zien.

In verband met wat we hooger hebben geschreven over de jongste evolutie op de geldmarkt, zijn, in de laatste zeven maanden, de vreemde middelen geslonken van fl. 722 tot fl. 614 miljoen, of met fl. 108 miljoen. Parallel daarmee verminderden de kasmiddelen met fl. 70 miljoen, het bezit aan Schatkist- en ander overheidspapier, met fl. 47 miljoen.

Een typisch verschijnsel van onzen tijd zien we in de evolutie van het effectenbezit, dat in de laatste

jaren aanzienlijk gestegen is, doordat de banken over een overvloed aan middelen beschikken waarvoor zij geen belegging weten. In onderstaande tabel weergevende het effectenbezit aan het eind der laatste vier jaren, treedt dit zeer duidelijk naar voren :

	1935	1936	1937	1938
Amsterdamsche Bank....	5,2	5,9	13,7	40,0
Incassobank	2,0	2,9	3,3	20,9
Robaver	5,3	1,3	10,9	13,7
Twentsche Bank	25,3	22,9	22,8	26,3

Dergelijke beleggingen zijn niet zonder eenig gevaar. Om hierin te voorzien, hebben de banken zich in den jongsten tijd ook meer depotfractiebewijzen van beleggingstrusts aangeschaft. T.a.v. de overtolige liquide middelen werd voorts reeds ter sprake gebracht, dat de banken een deel van haar kapitaal aan de aandeelhouders zouden terugbetalen. Daarin werd echter tot dusver door geen bankleiding toegestemd daar ze wijselijk van oordeel zijn dat het kapitaal intact moet worden gehouden.

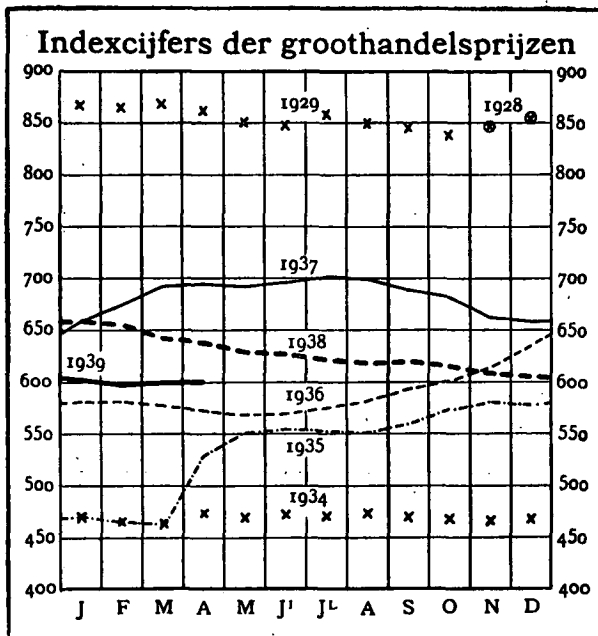
BERICHTEN OVER INDUSTRIE, LANDBOUW EN HANDEL.

INHOUD : België : Groot- en kleinhandelsprijzen in Mei 1939. — De omvorming van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen. — Ruilverkeer tusschen de Baltische landen, Polen en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie. — Recente ontwikkeling en wetgeving in verband met de arbeidsmarkt in België. — Het gebruik van automobielen en andere motorvoertuigen in België.
Italië : De zoogenaamde tweezijdige operaties tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Italië.
Litauen : Bericht aan de uitvoerders die belang stellen in de Litauische markt.

BELGIË

GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN IN MEI 1939.

Dooreengenomen, zijn de goudprijzen der voornaamste grondstoffen er in Mei nog lichtjes op vooruitgegaan. Per 13 Juni, lag het algemeen indexcijfer door de *Statistique Générale de la France*, op 42,2, tegen 41,8 per 29 April. Sedert het begin van het jaar, is bedoeld cijfer langzaam doch feitelijk ononderbroken met 7,7 pCt. gestegen.

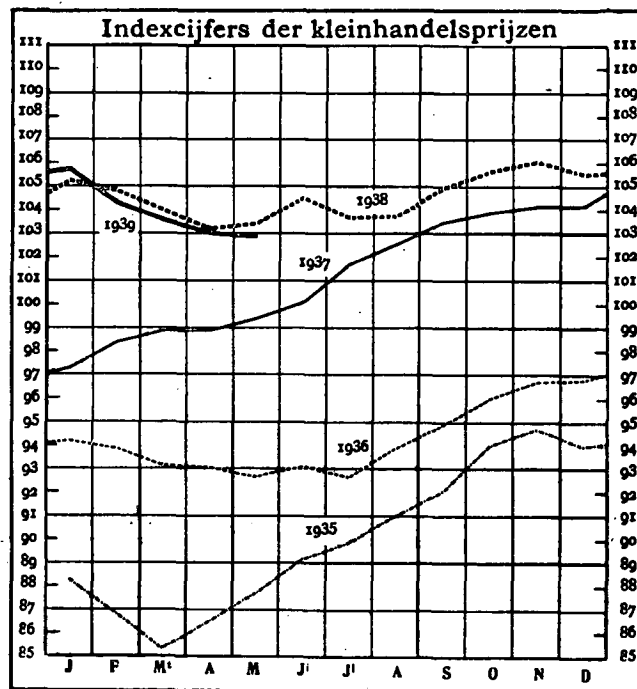

Basis : April 1914 = 100.

Goudindexcijfers van de wereldprijzen.

	25 Februari	1 April	29 April	3 Juni
Plantaardige en dierlijke producten :				
Voeding	33,9	35,3	37,2	37,2
Industrie	36,3	36,1	38,1	39,1
Delfstoffen	47,1	47,1	47,8	47,9
Te zamen : 22 grondstoffen	39,7	40,1	41,8	42,2

Bron : *Statistique Générale de la France*.

Jaar 1935 tot 1938 : Oud indexcijfer 1914 teruggebracht op basis van het nieuw indexcijfer : jaar 1936 tot 1938 = 100.
Jaar 1939 : nieuw indexcijfer.

Blijkens de ramingen van de *Georges Boomhall's Corn Trade News*, was, ultimo Mei, de statistische positie als volgt: op een geraamde behoefte van de invoerlanden voor het loopend jaar, groot 72 miljoen 500.000 quarter, waren op dien datum qrs. 62.550.000 verscheept, zoodat er, van hier tot 1 Augustus, nog een saldo van qrs. 9.950.000 te leveren was. Deze qrs. 72.500.000 moeten vergeleken worden met een voor den uitvoer beschikbare hoeveelheid van qrs. 112 miljoen voor het loopende bedrijfsjaar, excl. de reserves van einde seizoen à qrs. 31 miljoen voor de Vereenigde Staten en een minimum van 40 miljoen bushel voor Canada.

Ten overstaan van de in April bereikte koersen, boeken de graannoteringen nieuwe vorderingen. De verklaring van deze orientatie ligt aan de verscheping van aanzienlijke hoeveelheden graan naar Europa, alsmede aan de ongunstige verslagen over den stand der gewassen in de Vereenigde Staten. De jongste ramingen, in zake opbrengst van den oogst in de Vereenigde Staten, spreken van 700 miljoen bushel, tegen 931 miljoen bushel verleden jaar, wat nagenoeg aan de behoeften van het verbruik binnenslands beantwoordt. Rekening gehouden met de aan het einde van het loopend seizoen bestaande voorraden, zou het komende seizoen worden ingezet met een voorraad van totaal 960 miljoen bu. tegen 1.083 miljoen bu. verleden jaar.

Gemeld wordt, dat er op de onlangs te Londen gehouden graanconferentie, voorgesteld werd den minimumprijs bij den uitvoer vast te leggen op de basis van 80 c. per bu. voor *Nr 3 Northern, Fort William*, en uitvoerquota's vast te stellen op de basis van de gemiddelde verschepingen van de vier groote uitvoerlanden in den loop van de laatste zestien jaar. Dit voorstel werd bestreden door al de aanwezige landen buiten de Vereenigde Staten en Canada, zoodat besloten werd de onderhandelingen te hervatten in Juli en dan uitsluitend de kwestie der verdeling van de uitvoertonnages te bespreken. Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze onderhandelingen blijven haperen aan dezelfde moeilijkheden welke de Conferentie van 1933 hebben doen stranden.

De statistieken gepubliceerd door het Internationaal Comité voor Rubbercontrole, wijzen op een goede orientatie van de markt in den loop der jongste maanden. In April slokken de voorraden lager dan ooit te voren sedert 1937, terwijl voor de eerste vier maanden van het jaar, de consumptie met 23,4 pCt. gestegen is t.o.v. het overeenkomstige cijfer voor het jaar 1938. Deze gunstige tendenties gaven aanleiding tot verhooging van de uitvoerquota welke, voor het derde kwartaal, van 50 tot 55 pCt. werden opgevoerd. Deze beslissing heeft op de noteringen die aan het einde van de maand nog eenigszins naar omhoog liepen, geen invloed gehad.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor Mei 1939	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t. o. v. het in 1937, 1938 of 1939 bereikte maximum	
			t. o. v. April 1939		t. o. v. Mei 1938		Datum van het maximum (maand)	Toename of vermindering in %
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)		
Voedingswaren	16	511	- 7	- 1,4	- 69	- 11,9	7-1937	- 22,6
Brandstoffen	4	835	-	-	- 47	- 5,3	10-1937	- 7,8
Teer en derivaten	3	513	+ 1	+ 0,2	- 116	- 18,4	10-1937	- 25,2
Metaalproducten	14	664	- 9	- 1,3	- 10	- 1,5	8-1937	- 18,6
Petroleum en derivaten	7	914	-	-	- 115	- 11,8	8-1937	- 12,8
Ceramische producten	9	855	+ 3	+ 0,4	- 8	- 0,9	7-1937	- 4,9
Glasproducten	2	549	-	-	-	-	1937	-
Chemische producten	12	571	-	-	- 51	- 8,2	4-1938	- 8,8
Kunstmeststoffen	4	521	- 12	- 2,3	+ 16	+ 3,2	4-1939	- 2,3
Vetstoffen	7	415	- 2	- 0,5	- 51	- 10,9	2-1937	- 32,4
Textielproducten (gezamenlijke)	19	563	- 7	- 1,2	- 16	- 2,8	6-1937	- 25,4
Wolproducten	5	530	-	-	- 75	- 12,4	4-1937	- 35,8
Vlasproducten	5	788	- 38	- 4,6	- 5	- 0,6	6-1937	- 18,3
Jutewaren	2	501	- 57	- 10,2	+ 155	+ 44,8	4-1939	- 10,2
Katoenproducten	7	476	+ 13	+ 2,8	- 43	- 8,3	3-1937	- 36,6
Bouwmaterialen	13	772	-	-	- 2	- 0,3	9-1937	- 12,5
Harsproducten	2	526	- 22	- 4,0	- 1	- 0,2	2-1937	- 35,1
Huiden en leder	9	471	+ 10	+ 2,2	-	-	4-1937	- 30,6
Tabak	1	545	-	-	+ 22	+ 4,2	12-1937	-
Papier	1	644	-	-	- 88	- 12,0	11-1937	- 41,2
Rubber	1	133	-	-	+ 32	+ 31,7	3-1937	- 35,7
ALGEMEEN INDEXCIJFER	124	599	- 3	- 0,5	- 29	- 5,1	7-1937	- 14,7

De suikernoteeringen, die in Maart, April en begin Mei sterk waren gestegen, liepen aanzienlijk terug in verband met de verruiming der quota waartoe het Internationaal Suikercomité heeft besloten. Ze blijven echter nog aanmerkelijk boven het peil van Maart,

sinds dewelke ze beslist naar hausse zijn gaan overhellen. De toegestane verhooging der quota voor het loopende bedrijfsjaar, bedraagt 239.000 t. verdeeld onder de producenten die in, Juli 1938, vrijwillig tonnage hadden afgestaan en thans in staat zijn de

gevraagde aanvullingstonnage te leveren. Deze verdeling is als volgt gegaan : Cuba : 72.561 t.; San-Domingo : 20.707 t.; Haïti : 2.130 t.; Nederland : 62.606 t.; U.S.S.R. : 65.956 t.; Australië : 7.500 t.; Zuid-Afrikaansche Unie : 7.500 t. Moest ergens iemand zijn bijcontingent verzaken, dan zou het dadelijk opnieuw worden verdeeld onder de voornoemde landen die over uitvoerbare suiker zouden beschikken. Het uitvoerend Comité van den Internationalen Suikerraad heeft eveneens gestemd, dat de contingenten der Britsche dominions en koloniën met 153.000 t. zouden verhoogd worden. Deze beslissing moet evenwel aan de goedkeuring van den Internationalen Raad, die in Juni vergadert, worden onderworpen.

De *wolmarkten* zijn lichtjes naar daling gaan overhellen, terwijl de *katoennoteringen* zich van het betrekkelijk laag peil waarop ze in April waren gevallen, flink hebben opgericht. De Vereenigde Staten hebben een conferentie belegd, waarop ze de katoen-uitvoerende landen hebben uitgenoodigd om met hen de wereldkatoenpositie te bespreken.

De *tinnoteeringen* hebben zich weten te handhaven op het betrekkelijk hoog peil dat ze ultimo April hadden bereikt. De gunstige tendenties van de markt hebben aanleiding gegeven tot verhooging van de uitvoerquota, welke voor het derde kwartaal van 40 tot 45 pCt. werden opgevoerd.

De statistische gegevens over de maand Mei, toonen aan, dat de zichtbare consumptie van koper over de wereld gestegen is van 153,678 t. in April tot 172 duizend 296 t. De aangroei van de voorraden geraffineerd koper in de Vereenigde Staten, werd ruim gecompenseerd door de vermindering der voorraden in de overige landen. De daling der noteringen die in April kon worden waargenomen, heeft plaats geruimd voor meer stabiliteit in Mei, en een zeker herstel aan het einde van de maand.

In België, is het indexcijfer van de groothandels-prijzen voor de maand Mei, op 599 gaan liggen, zoodat aldus de vastheid waarvan het sedert het begin van het jaar getuigt, bevestigd is.

Het gemiddelde indexcijfer van de kleinhandels-prijzen voor het Rijk, per 15 Mei, belooft 102,9 tegen 103,1 in de voorafgegane maand.

DE OMVORMING VAN HET INDEXCIJFER DER KLEINHANDELSPRIJZEN.

De omvorming van het indexcijfer der kleinhandels-prijzen is een afgedane zaak. Zij lag ter studie sinds 1935, toen de Regeering de commissie van het indexcijfer der kleinhandels-prijzen belast had met het opzoeken van de wijzigingen die de gegevens van het indexcijfer, zooals het in 1919-1920 op initiatief van Jos. Wauters, Minister van Nijverheid, Arbeid en Voorziening opgesteld werd, zouden kunnen verbeteren.

De Regeering heeft zich accoord verklaard met de door de commissie voorgestelde wijzigingen zonder daarom iets te veranderen aan de principes die de basis uitmaken van het oude indexcijfer, ten einde de nieuwe cijfers bruikbaar te laten voor de noodige vergelijkingen. De ingestelde wijzigingen zijn de volgende.

Wat de keus van de basisperiode betreft, werd de maand April 1914 verlaten, daar dit tijdstip te verafgelegen is om nog langer nauwkeurige vergelijkingen toe te laten. Het nieuwe indexcijfer heeft als basis het gemiddelde der kleinhandels-prijzen opgeteekend gedurende de jaren 1936, 1937 en 1938. Dit gemiddelde is gelijkgesteld met het cijfer 100 en de schommelingen van de jongere prijzen worden uitgedrukt in een getal met één decimaal cijfer, dat hooger of lager is dan 100.

Wat de keuze der producten betreft, waarvan de prijzen maandelijks opgeteekend worden, werden dertien producten geschrapt en door andere vervangen.

De geschrapte producten zijn de volgende : afgeroomde melk, bokking, olijfolie, Amerikaansch spek, thee, bloedworst, leverpastei, bier van het vat (hetzij acht voedingsproducten), wit lijnwaden manshemd, gewone sokken, werkpap (hetzij drie kleedingsstukken), steenkolen : grof en gruis, waskaarsen (één artikel voor verwarming en één betreffende de huishouding).

Zij zijn vervangen geworden door de volgende producten : Hollandsche kaas, ingemaakte zalm, split-erwtten, ingemaakte groenten, appeldeeg, kalfragout, ham, gebotteld bier, katoen voor lakens, werkbroom, wol n° 50, nootjeskolen 20/30, stijfjel.

Na deze veranderingen ziet de modellijst die dient als basis voor het berekenen van het indexcijfer van de kleinhandels-prijzen, er als volgt uit :

Voeding : gewoon brood, aardappelen, kaas, volle melk, eieren, boerenboter, melkerijboter, zalm, Santoskoffie, verpakte cichorei, rijst, verpakte gezaagde witte suiker, Donauboonen, ingemaakte middelsoort erwten, aardnotenolie, azijn, keukenzout, margarine, appeldeeg, cacao, chocolade, spliterwtten, macaroni, sardienen, gebotteld tafelbier, rundvet, paterstuk of haas, gehakt, kookvleesch, varkensribben, inlandsch spek, inlandsche reuzel, kalfragout, gekookte ham.

Kleding : wit katoenen manshemd, rechtstaande halsboord, werksokken, wol n° 50, werkbroom, ongebleekt katoen (2 m.), gekleede pet, bolhoed, manskostuum met colbert naar maat, mansschoenen, klompen (mannen-), geheel verzoling der mansschoenen.

Huishouding, verwarming, verlichting en allerlei : pijptabak, lucifers, borstels, dweilen, stijfjel, zachte zeep, witte zeep in brokken, nootjeskolen 20/30, gas, electriciteit.

De gemeenten welke het voorwerp uitmaken van de opgave, werden van 59 op 62 gebracht. Twee landelijke centra van de provincie Luik, Glaaien en

Ouffet, werden van de lijst geschrapt, terwijl de gemeente Herstal bij Groot-Luik gevoegd werd.

Om de vertegenwoordiging van de provincie Antwerpen te vermeerderen, werden Lier en Boom toegevoegd aan de lijst van de gemeenten welke in deze provincie bezocht worden. De andere toevoegingen zijn deze van Moeskroen, Eekloo, Aat en Eupen.

Het vroegere indexcijfer was niet gewogen in functie van de respectievelijke belangrijkheid van de verschillende centra die op den staat vermeld worden. Voor het nieuwe indexcijfer wordt een verschillend belangrijkheidscoëfficiënt toegekend aan ieder der 62 bezochte gemeenten, alsmede aan de negen provinciën, zoodat het algemeen indexcijfer voor het Rijk als volgt wordt berekend. Voor ieder waarnemingscentrum, wordt een eerste gemiddelde opgemaakt door het totaal der indexcijfers van de opgeteekende prijzen te deelen door het aantal bijzondere indices eigen aan dit centrum: dit gemiddelde geeft het indexcijfer voor deze gemeente. Voor den volgenden graad, worden de indexcijfers der provinciën bekomen door een gewogen rekenkundig gemiddelde van de plaatselijke indexen voor deze provincie.

Bijgaande tabel geeft, benevens de bezochte gemeenten, de gewogen coëfficiënten welke van toepassing zijn bij het vaststellen van het nieuwe indexcijfer.

TABEL I.

MAAND 1939	Oude indexcijfers (basis: April 1914) herleid op de basis van de nieuwe indexcijfers	Nieuwe indexcijfers Basis: 1936-1938
Januari	105,7	105,8
Februari	104,3	104,4
Maart	103,7	103,6
April	103,3	103,1

Het basiscijfer van het nieuwe indexcijfer is bij definitie de gemiddelde waarde van het oude indexcijfer over de jaren 1936, 1937 en 1938. Voor het Rijk is dit gemiddelde 727,3. Ten einde de schommelingen van de detailprijzen uit te drukken in functie van de nieuwe aangenomen basis, volgens de indexcijfers berekend op basis van April 1914, volstaat het deze laatsten te deelen door 727,3.

Het is niet van belang ontbloot op te merken, dat de oude indexcijfers opgesteld op basis van April 1914 herleid tot de nieuwe basis overeenstemmend met het gemiddelde der jaren 1936, 1937 en 1938, slechts heel weinig afwijken van de nieuwe indexcijfers welke sinds Januari 1939 volgens de aangeduide methode gepubliceerd worden.

De verschillen beloopt enkel één tiende van één punt.

In het *Belgisch Staatsblad* van 26 April 1939, is een tabel gepubliceerd die voor ieder der bezochte gemeenten, voor de provinciën en voor het Rijk, het gemiddelde der indexcijfers aangeeft voor de periode gaande van Januari 1936 tot December 1938, benevens de oude en de nieuwe indexcijfers voor het eerste kwartaal en voor de maand April 1939.

Weging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen naar de belangrijkheid der bezochte centra.

GEMEENTEN EN PROVINCIEËN	Wegingscoëfficiënt in het berekenen van het indexcijfer	
	‰ voor de provincie	‰ voor het Rijk
Antwerpen	589	85,4
Mechelen	181	23,3
Turnhout	174	25,2
Lier	32	4,7
Boom	44	6,4
Provincie Antwerpen	1.000	145,0
Brussel	687	142,9
Leuven	126	26,2
Tienen	27	5,6
Nijvel	61	12,7
Assche	30	6,2
Waver	30	6,2
Diest	22	4,6
Geldenaken	17	3,6
Provincie Brabant	1.000	208,0
Brugge	195	21,8
Oostende	109	12,2
Kortrijk	216	24,2
Roeselare	122	13,7
Poperinge	132	14,8
Tielt	78	8,7
Vourne	93	10,4
Moeskroen	55	6,2
Provincie West-Vlaanderen	1.000	112,0
Gent	367	52,1
Aalst	193	27,4
Sint-Niklaas	150	21,3
Dendermonde	130	18,5
Oudenaarde	98	13,9
Eekloo	62	8,8
Provincie Oost-Vlaanderen	1.000	142,0
Doornik	107	16,8
Bergen	212	33,3
Charleroi	356	55,9
La Louvière	43	6,8
's Gravenbrakel	91	14,3
Thuin	109	17,1
Leuze	16	2,5
Aat	66	10,3
Provincie Henegouwen	1.000	157,0
Luik (Groot-Luik)	508	61,0
Verviers	167	20,0
Seraing	71	8,5
Hoei	101	12,1
Stavelot	15	1,8
Borgworm	74	8,9
Eupen	64	7,7
Provincie Luik	1.000	120,0
Hasselt	358	16,1
Sint-Truiden	106	4,8
Tongeren	113	6,1
Maaseik	217	9,7
Bilzen	129	5,8
Borgloon	77	3,5
Provincie Limburg	1.000	45,0
Aarlen	219	5,9
Bastenaken	212	5,7
Marche	175	4,7
Saint-Hubert	225	6,1
Bertrix	93	2,5
Laroche	76	2,1
Provincie Luxemburg	1.000	27,0
Namen	424	18,7
Auvelais	23	1,0
Andenne	62	2,7
Dinant	144	6,3
Ciney	62	2,7
Gembloers	83	3,7
Couvin	165	7,3
Beauraing	37	1,6
Provincie Namen	1.000	44,0
HET RIJK	—	1.000

Maandindexcijfer der kleinhandelsprijzen voor het Rijk.

Oud indexcijfer : basis April 1914, gebracht op de basis van het nieuwe indexcijfer (1936-38 = 100).

JAAR	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	Septemb.	October	Novemb.	Decemb.	Gemidd.
1920	54,4	57,7	61,2	63,4	64,8	63,5	62,3	63,7	64,8	65,6	65,4	64,3	62,6
1921	61,9	59,7	56,6	54,9	53,5	52,8	52,1	52,8	53,1	53,8	54,2	54,0	54,9
1922	53,2	52,2	51,0	50,5	50,2	50,3	50,3	50,3	51,0	51,7	52,8	52,8	51,3
1923	62,7	54,6	56,1	56,2	56,8	57,6	59,0	60,4	62,3	63,0	63,7	64,6	58,8
1924	66,0	68,1	70,1	68,5	66,7	67,6	67,8	68,5	69,2	70,5	71,5	71,6	68,9
1925	71,6	71,1	70,3	69,6	69,0	69,4	70,0	71,1	72,2	73,3	73,4	73,4	71,2
1926	72,5	72,3	71,6	72,7	76,7	79,6	87,6	93,6	94,0	96,9	100,4	101,9	85,0
1927	103,8	105,9	106,0	106,4	106,7	107,9	108,6	108,2	109,2	110,5	111,2	111,6	108,1
1928	111,8	111,5	110,8	111,0	110,7	111,5	111,5	112,6	113,4	114,7	116,2	117,1	112,7
1929	117,7	118,1	118,5	118,2	118,8	119,2	119,8	120,9	122,2	122,9	123,3	123,3	120,3
1930	123,1	122,4	120,9	119,6	119,2	119,1	119,5	119,9	120,2	120,3	119,9	118,1	120,2
1931	116,3	113,4	111,6	111,1	110,4	109,7	108,5	108,2	108,1	107,4	106,7	105,0	109,7
1932	103,4	100,9	99,7	98,3	97,9	97,3	97,3	97,1	98,0	99,0	99,8	99,3	99,0
1933	99,5	99,3	98,3	97,5	96,4	95,8	95,6	96,0	96,4	96,4	96,5	96,2	96,9
1934	95,6	94,5	93,1	92,1	91,0	89,8	89,9	90,6	90,7	91,3	91,2	89,8	91,6
1935	88,3	86,9	85,4	86,5	87,7	89,2	89,9	91,0	92,1	92,1	94,7	94,0	90,1
1936	94,2	93,9	93,2	93,1	92,7	93,1	92,7	93,9	94,9	96,0	96,7	96,8	94,2
1937	97,3	98,4	98,9	98,9	99,4	100,1	101,7	102,6	103,5	103,9	104,2	104,2	101,1
1938	105,3	104,9	104,1	103,3	103,5	104,6	103,8	103,8	105,0	105,7	106,1	105,6	104,6
1939	105,7	104,3	103,7	103,3									

Als inlichting geven wij hierboven de tabel van het maandelijksch indexcijfer der kleinhandelsprijzen over de periode 1920-1938, op basis van de cijfers van April 1914 en de tabel van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen over hetzelfde tijdvak op basis van het gemiddelde der jaren 1936, 1937 en 1938. Voor de jaren 1929 tot 1938, zijn de coëfficiënten berekend volgens de hooger aangeduide methode.

Alléén dit laatste indexcijfer zal voortaan nog gebruikt worden.

Algemeen indexcijfer van de kleinhandelsprijzen van het Rijk.

(Basis : April 1914.)

Bron : Ministerie van Economische Zaken.

JAAR	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	October	November	December	Gemiddelde
1920	396	420	445	461	471	462	453	463	471	477	476	468	455
1921	450	434	411	399	389	384	379	384	386	391	394	393	399
1922	387	380	371	367	365	366	366	366	371	376	384	384	373
1923	383	397	408	409	413	419	429	439	453	458	463	470	428
1924	480	495	510	498	485	492	493	498	503	513	520	521	501
1925	521	517	511	508	502	505	509	517	525	533	534	534	518
1926	527	526	521	529	558	579	637	681	684	705	730	741	618
1927	755	770	771	774	776	785	790	787	794	804	809	812	786
1928	813	811	806	807	805	811	811	819	825	834	845	852	820
1929	856	859	862	860	864	867	871	879	889	894	897	897	875
1930	895	890	879	870	867	866	869	872	874	875	872	859	874
1931	846	825	811	808	803	798	789	787	786	781	776	764	798
1932	752	734	725	715	712	708	708	706	713	720	726	722	720
1933	724	722	715	709	701	697	695	698	701	701	702	700	705
1934	695	687	677	670	662	653	654	659	660	664	663	653	666
1935	642	632	621	629	638	649	654	662	670	684	689	684	654
1936	685	683	678	677	674	677	674	683	690	698	703	704	685
1937	708	716	719	719	723	728	740	746	753	756	758	758	735
1938	768	763	757	751	753	761	755	755	764	769	772	768	761
1939	769	759	754	751									

RUILVERKEER TUSSCHEN DE BALTISCHE LANDEN, POLEN EN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCHE UNIE.

Schoon het niet de betekenis heeft van onze economische betrekkingen met de Scandinavische landen (1), is het ruilverkeer tusschen de Belgisch-

(1) Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie, Mei 1939, blz. 427.

Luxemburgsche Economische Unie en de Baltische landen, toch niet zonder belang, wijl het op een heel bijzondere evolutie wijst.

De betrekkelijke betekenis van dit verkeer van den totalen buitenlandschen handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie wordt door tabel I duidelijk in het licht gesteld.

Beschouwd onder oogpunt der hoeveelheden, wijst bedoeld verkeer, van 1929 tot 1938 op een aangroei van den invoer in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, van 0,64 tot 2,09 pCt., terwijl de uitvoer van deze Unie naar voornoemde landen slechts van 0,75 pCt. tot 0,91 pCt. toegenomen is. Daarbij komt, dat deze vooruitgang nog moet worden toegeschreven aan onze voortdurend toenevende betrekkingen met Polen. Trouwens, zoo men alleen de Baltische landen onder het oog neemt, dan valt het op, dat, waar onze invoer op het peil van 1929 is gebleven, onze uitvoer daarentegen, in 1938, een gevoelige verslapping heeft gekend waardoor zijn betrekkelijke betekenis niet eens meer het cijfer van 1929 heeft bereikt. De evolutie van den uitvoer was nochtans tot in 1937 voordeelig geweest, immers hij bereikte toen 0,5 pCt. van het totaal volume van den uitvoer.

Beoordeeld naar de waarde, vertoont de relatieve betekenis van den invoer uit de Baltische landen in de Economische Unie een dalende kromme, die vertrekend van 0,97 pCt. in 1929, op 0,50 pCt. valt in 1932 om, in 1935, terug tot 0,83 pCt. te stijgen en, in 1938 opnieuw te dalen tot 0,51 pCt. Voor den uitvoer wijst de kromme, tot 1937, op een betere evolutie, doch begeeft weer plots in 1938.

Evenals naar hoeveelheid, is de waarde van onzen in- en uitvoer naar Polen aanmerkelijk toegenomen; voor de beschouwde periode, gaan inderdaad de percentages van 0,24 tot 1,22 pCt. voor den Poolschen invoer in de Economische Unie, en van 0,60 tot 1,35 pCt. voor den uitvoer dezer laatste naar Polen. Het is klaar, dat de plaats welke onze buitenlandsche

handel met Polen is gaan innemen in onzen totalen buitenlandschen handel, steeds ruimer wordt; van deze verruiming getuigen vooral onze invoer van plantaardige producten en van hout, evenals onze uitvoer van levende dieren, textielproducten en producten der metaalnijverheid. En blijkbaar is onze uitvoer naar Polen nog vatbaar voor grootere uitbreiding, gezien de groeiende belangrijkheid welke de afgewerkte artikelen in den totalen invoer van Polen innemen en welker percentage van 29 pCt. in 1937, gestegen is tot 36 pCt. in 1938.

Voor de Baltische landen, ziet de toestand er minder goed uit. Zooals blijkt uit tabel II, is behalve in 1936, onze invoer sedert 1935 voortdurend achteruitgegaan; onze uitvoer daarentegen, die er, tot in 1937, gunstig voorstond, begaf plots in 1938. Deze val laat zich vooral gevoelen in onzen uitvoer van scheikundige producten naar Letland: fr. 459.000, in 1938, tegen fr. 6.823.000 fr. in 1937; van textielproducten: fr. 3.407.000 tegen fr. 23.060.000 en de producten van de metaalnijverheid van fr. 10.533.000 tegen fr. 49.991.000. Zoo is ook, tusschen dezelfde data, onze uitvoer naar Litauen gevallen van fr. 48.201.000 op fr. 28.002.000 voor de producten van de metaalnijverheid, van fr. 33.704.000 op fr. 866.000 voor de wapens en van fr. 7.377.000 op fr. 2.161.000 voor de textielproducten. Indirect, getuigt dit verloop van het groeiende aandeel welke de Duitse uitvoer in den gezamenlijken buitenlandschen handel van Litauen is gaan innemen.

In deze verschillende landen, stuit onze uitvoer zooals trouwens ook elders, op de groeiende moeilijkheden die het gevolg zijn van het inkrimpen der contingenten en van de steeds strengere wisselbeperkingen. In Letland, b.v., wordt « de hoeveelheid vreemde betaalmiddelen, evenals het quantum schuldvorderingen in buitenlandse valuta voorzien voor het regelen van de in te voeren goederen en voor andere betalingen, uitgedeeld door de deviezencommissie van het Ministerie van Financiën. Deze commissie regelt den goedereninvoer en controleert de concentratie en het gebruik van de buitenlandse betaalmiddelen. De goederen mogen niet in Letland binnen dan met toestemming van de Deviezencommissie, die van tijd tot tijd de hoeveelheid bepaalt van de deviezen welke aan het betalen van ingevoerde goederen mogen besteed worden. » Evenzoo gaat het in Litauen. Artikel 6 van de wet van 1 April 1935, houdende regeling van de transacties in buitenlandse deviezen, bedingt, « dat geen Litauische betaalmiddelen uitgevoerd noch naar het buitenland mogen worden gezonden, dat er niet mag worden betaald door middel van lichtingen op een litasrekening staande op naam van een physisch of moraal persoon met bestendigen zetel of vast verblijf in het buitenland en, dat aan deze personen ook geen afstand mag worden gedaan van schuldvorderingen in litas zonder voorafgaande mach-

tiging van de Deviezencommissie ». Ook Polen voerde gelijkaardige beperkingen in en wel bij de wet van 27 April 1936. Nochtans hebben, buiten de Polski Bank, sommige bankinstellingen van het Ministerie van Financiën vergunning gekregen tot het drijven van handel in betaalmiddelen en worden dan, naar de haar toegekende rechten, « deviezenbanken » of « deviezenagenten » genoemd.

TABEL I.

Aandeel van de Baltische landen en van Polen in den buitenlandschen handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

	1929 pCt.	1930 pCt.	1932 pCt.	1935 pCt.	1936 pCt.	1937 pCt.	1938 pCt.
I. — HOEVEELHEID							
<i>Invoer in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie</i>							
Litauen	0,002	0,004	0,004	0,15	0,16	0,06	0,17
Letland	0,43	0,42	0,33	0,43	0,28	0,26	0,31
Estland	0,03	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
Totaal	0,46	0,43	0,34	0,60	0,45	0,33	0,49
Polen	0,18	0,22	0,60	1,51	1,96	1,64	1,60
EINDTOTAAL	0,64	0,65	0,94	2,11	2,41	1,97	2,09

Uitvoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie

Litauen	0,01	0,05	0,09	0,08	0,17	0,17	0,13
Letland	0,22	0,15	0,16	0,10	0,13	0,27	0,04
Estland	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,02
Totaal	0,27	0,24	0,29	0,22	0,34	0,50	0,18
Polen	0,48	0,36	0,30	0,53	0,86	0,57	0,73
EINDTOTAAL	0,75	0,60	0,59	0,75	1,20	1,07	0,91

II. — WAARDE.

Invoer in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie

Litauen	0,01	0,01	0,05	0,32	0,26	0,15	0,25
Letland	0,89	0,78	0,35	0,48	0,40	0,30	0,22
Estland	0,07	0,04	0,10	0,03	0,08	0,05	0,04
Totaal	0,97	0,83	0,50	0,83	0,74	0,50	0,51
Polen	0,24	0,33	0,48	1,79	2,22	1,32	1,22
EINDTOTAAL	1,21	1,16	0,98	2,62	2,96	1,82	1,79

Uitvoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie

Litauen	0,01	0,05	0,08	0,13	0,33	0,45	0,22
Letland	0,19	0,16	0,20	0,18	0,21	0,36	0,12
Estland	0,06	0,05	0,06	0,06	0,07	0,10	0,11
Totaal	0,26	0,26	0,34	0,37	0,61	0,91	0,45
Polen	0,60	0,65	0,52	0,96	1,24	1,18	1,35
EINDTOTAAL	0,86	0,91	0,86	1,33	1,85	2,09	1,80

Tusschen de Baltische Staten en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, werden financieele accoorden gesloten. Met Estland, gaat het om een betalingsaccord, dat steunt op de onderlinge controle van het ruilverkeer. Dit accord is in zwang sedert 1 Januari 1938, en tot een beloop van 120 pCt. van de waarde der uit Estland in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie ingevoerde goederen, toepasselijk op al de bedragen verschuldigd voor de in Estland ingevoerde Belgische en Luxemburgsche goederen, waarvoor een invoerconsent of een deviezen-

vergunning door de Estlandsche overheden verleend werd. Aan het accoord met Letland, dat den vorm heeft van een *gentlemen's agreement*, liggen dezelfde principes ten grondslag. Het gedekt percentage is 70 pCt. Met Litauen, werd, 1 Mei 1938, een algemeen valuta-accoord gesloten, waarbij de Litausche regering zich verbindt tot het treffen van alle noodige maatregelen om aan de rechthebbenden in de Economische Unie, zonder uitstel noch beperking, al de bedragen over te maken in valuta, die verschuldigd zijn voor invoer, in Litauen, van Belgische of Luxemburgsche goederen, binnen de perken der aan de Belgisch-Luxemburgsche Economie Unie toegestane contingenteringen, of deze invoer nu al dan niet geschied is op grond van een consent of van een deviezenvergunning.

Met Polen bestaat geen het minste accoord.

Er bestaat echter een transferaccoord tusschen de Poolsche Regeering en een Belgisch consortium, dat ondernemingen in Polen heeft. Naar uit persberichten blijkt, zou onlangs dit accoord tot einde 1940 hernieuwd worden zijn; het heeft dus in 1938 blijkbaar aan beide partijen voldoening geschonken.

TABEL II.

Buitenlandsche handel
van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie
met de Baltische landen en met Polen
(in millioenen franken).

	1935	1936	1937	1938
Invoer uit :				
Litauen	55.204	57.017	41.115	57.165
Letland	84.026	86.324	84.601	50.947
Estland	5.860	16.546	12.857	8.576
Totaal ...	145.090	159.887	138.573	116.688
Polen	311.484	481.652	367.520	282.967
EINDTOTAAL...	457.174	641.539	506.093	399.655
Uitvoer naar :				
Litauen	21.387	65.054	115.364	47.300
Letland	28.574	42.063	92.032	25.105
Estland	9.068	13.529	26.120	24.785
Totaal ...	59.029	120.646	233.516	97.190
Polen	155.097	245.460	301.575	294.149
EINDTOTAAL...	214.126	366.106	335.091	391.339

RECENTE ONTWIKKELING EN WETGEVING
IN VERBAND MET DE ARBEIDSMARKT
IN BELGIË.

Het statistisch onderzoek van den stand der werkloosheid in België, vergt zekere voorafgaande opmerkingen in verband met de interpretatie der statistische gegevens. Allereerst zij opmerkt, dat de beschikbare inlichtingen enkel slaan op de verze-

kerde werklozen (ongeveer één millioen) of ca. 50 pCt. van het gezamenlijk aantal loontrekken (1). Verder, kan voor het berekenen van de belangrijkheid der werkloosheid, niet voortgegaan worden op de cijfers die voorkomen onder de rubrieken « Geheel werklozen » of « Gedeeltelijk werklozen »; in deze maandelijksche totalen wordt trouwens ieder werkloze voor een eenheid geteld afgezien van den duur van zijn werkloosheid. Een vergelijkende schatting van de geheele en van de gedeeltelijke werkloosheid op grond van deze statistieken, zou tot verkeerde gevolgtrekkingen leiden, zooals volgend voorbeeld aantoonst. Gesteld, dat in den loop van een werkloosheidsmaand van vier en twintig dagen, 100 geheel werklozen en 50 gedeeltelijk werklozen zijn ingeschreven op de gemeentelijke stempelburelen, dan zou zonder andere basis dan deze gegevens, kunnen worden besloten, dat de gedeeltelijke en geheele werkloosheid in onderlinge verhouding staat van 1 tot 2. Welnu, zoo men rekening houdt met den duur der werkloosheid en met het feit, dat, in de hypothetische maand, de gedeeltelijk werklozen gemiddeld gedurende vier dagen werkloos geweest zijn en de geheel werklozen gedurende vier en twintig dagen, dan komt men tot de volgende gegevens: 2.400 dagen volledige werkloosheid en 200 dagen gedeeltelijke werkloosheid, en de verhouding wordt: 1 tot 12. Naar men ziet, leidt de eerste ramingsbasis tot een felle overdrijving van de belangrijkheid der gedeeltelijke werkloosheid; het ware dan ook best ze niet te gebruiken dan als aanwijzing van een tendentie. Zoo schetst ze nl. veel scherper de variaties in de gedeeltelijke werkloosheid, wat te verklaren is door het feit dat de kromme dezer variaties, meer dan deze van de volledige werkloosheid, rechtstreeks door het hausse- of baisseverloop van de conjunctuur beïnvloed wordt (2).

Het beste criterium voor het bepalen van den omvang der werkloosheid, is blijkbaar het « daggemiddelde » van het aantal gecontroleerde werklozen, t.t.z. het quotient van het totaal der gecontroleerde werkloosheidsdagen door het aantal dagen van de werkloosheidsmaand. Na zijn sterke stijging van 1930 tot 1935, liep dit daggemiddelde sterk terug (van 36.000 tot 235.000) tot in October 1937; vanaf dezen datum, ging het, in verband met den teruggang der conjunctuur, weer de hoogte in om, in December 1938, op het maximumcijfer van 240.860 te gaan liggen. Sedertdien is het voortdurend gedaald tot in Mei jl. Wat hier vnl. dient aangestipt te worden, is het feit, dat er, in Maart 1939, van de seizoensverergering die zich vanaf November 1938 voordeed, practisch geen het minste spoor overbleef.

(1) Telling van 1930.

(2) Tot aanvulling van deze leemte in de statistieken, die alle beoordeeling in verband met de geheele en gedeeltelijke werkloosheid onmogelijk maakt, zal in 't vervolg de Dienst der Werkverschaffing een schifting van het daggemiddelde der geheel en gedeeltelijke werklozen publiceren.

In verband hiermede, kunnen, dank zij de nieuwe techniek der indexcijfers uitgewerkt door den Dienst der Werkloosheid (3), de seizoeninvloeden uit de daggemiddelden verwijderd worden. Met de maandgemiddelden die men gedurende een zeker aantal jaren had opgeteekend, kon een werkloosheidskromme worden getrokken; de schommelingen rond deze curve waren het gevolg van seizoensveranderingen en erratische wijzigingen. Bij het berekenen van de gemiddelde seizoenschommelingen, werden de erratische elementen uitgeschakeld, en men bekam aldus een typische seizoenbeweging met cijfers uitgedrukt in percentages van het conjunctuurpeil. Om het jaar, worden deze percentages op basis van de vijf vorige jaren herzien, immers, men heeft opgemerkt, dat de seizoenvariatiën grootter waren bij hoog-, dan bij laagconjunctuur.

Bij wijze van toelichting, volgende indexcijfers :

Januari.....	116	Juli.....	89
Februari.....	120	Augustus.....	87
Maart.....	112	September.....	88
April.....	104	October.....	87
Mei.....	98	November.....	95
Juni.....	92	December.....	110

(3) R. RIVIERE, « Chômage et conjoncture économique » (*Revue belge des Sciences commerciales*).

Aan de hand van deze cijfers kan zoowel de omvang van de technologische of structurele werkloosheid als deze van de conjuncturele worden gemeten. Bepaalt men dezen omvang voor November 1938 en Maart 1939, dan is de uitkomst als volgt :

November 1938		Maart 1939	
185.454×100	= ca. 200.000	188.504×100	= ca. 170.000
95		112	
	30.000		30.000
(1) —normale werkloosheid	170.000	—normale werkloosheid	140.000

Men ziet dus, dat, na seizoencorrecties, de verbetering tusschen de twee beschouwde perioden, zowat 30.000 eenheden is, of ca. 18 pCt. Men besluite echter niet te vroeg tot conjuncturele verbetering van de werkloosheid in België, trouwens het kan niet worden ontkend, dat de politieke gebeurtenissen van verleden herfst, de cijfers van November abnormaal hebben aangedikt.

In Mei, nochtans, wijzen de cijfers opnieuw op hausse, waar het daggemiddelde stijgt tot 186.933 tegen 181.039 in April; blijkbaar in verband met de zeer onlangs toegenomen internationale spanning en de moeilijkheden in zekere sectoren van de nationale economie, w.o. namelijk een aanhoudende malaise in het bouwbedrijf, juist een bedrijvigheidstak die de seizoenherneming ten grondslag ligt.

TABEL I.

Recente ontwikkeling van de werkloosheid in België.

	1935	1936	1937	1938	December 1938	Januari 1939	Februari 1939	Maart 1939	April 1939
I. Aantal gecontroleerde werkloosheidsdagen in de gemeentelijke stempellokalen....	5.041.300	3.821.970	3.157.690	4.374.365	5.747.527	6.602.573	4.869.885	4.481.955	1.128.207
II. Daggemiddelde der gecontroleerde werkloozen	211.532	154.531	126.535	174.000	240.860	221.468	204.843	188.504	181.039
III. Aantal verzekerden	921.275	915.068	909.590	945.081	986.956	995.063	1.001.666	—	1.013.099
IV. Aantal in de gemeentelijke stempellokalen ingeschreven werkloozen :									
Geheel werkloozen	165.469	122.256	104.785	132.349	170.377	175.293	168.816	158.273	155.053
Gedeeltelijk werkloozen	118.754	91.451	89.281	161.216	262.015	233.015	180.033	160.548	150.880
TOTAAL...	284.223	213.707	194.066	293.655	432.392	408.312	348.849	318.821	305.933

Bron : Statistieken van den N.D.A.W.

Tabel II belicht duidelijk de verscherping der werkloosheid van 1937 tot 1938, beschouwd per bedrijf; beoordeeld op grond van de daggemiddelden der vergoede dagen, is de verdeling verschillend volgens de nijverheden. Werden het meest getroffen : kunst- en nauwkeurigheidsinstrumenten, textiel, papier en metalen. Van het eene jaar op het andere, beliep de verscherping 40 pCt.

In zake geografische verbreiding van de werkloosheid, lag deze in Maart 1939, op 63,9 pCt. voor het Vlaamsche land, 24,9 pCt. voor het Waalsche en 11,2 voor Brabant. Opvallend is, dat het de Waalsche provinciën zijn die, van 1937 tot 1938, het meest de

werkloosheid hebben zien toenemen; dit keert den toestand om voor het werkloosheidsrisico, dat, tot in 1937, hooger geweest was voor de Vlaamsche provinciën. In feite is, per streek, de verhooging van het daggemiddelde der werkloozen, van het ééne jaar op het andere, 43,2 pCt. in Wallonië en 36,3 pCt. in Vlaanderen. In Wallonië, nam vooral de gedeeltelijke werkloosheid toe, trouwens daar liggen vooral de voornaamste takken van 's lands bedrijvigheid, alwaar steeds een niet te versmaden gedeeltelijke werkloosheid aan de orde is : de metaalnijverheid, de ijzer- en staalindustrie en de mijnen.

TABEL II.

Verloop van de daggemiddelden der betaalde dagen van werkloosheid.

BEDRIJFSTAKKEN	Daggemiddelde der betaalde dagen van werkloosheid		Toeneming	
	1937	1938	Absolute getallen	pCt.
Kunst- en juistheidbedrijf.....	1.423	3.141	1.718	121
Textiel	16.738	29.269	12.521	75
Papier	701	1.198	497	71
Metalen	20.139	30.731	10.592	53
Verkeerswezen	7.949	11.752	3.803	48
Chemische industrie	2.062	3.035	973	47
Boek	867	1.244	377	43
Groeven en aardewerk	6.425	8.419	1.994	31
Voeding	2.759	3.463	704	26
Bouwbedrijf en hout	33.026	41.350	8.324	25
Glas	3.044	3.759	715	23
Tabak	908	1.091	183	20
Diverse	10.453	12.432	1.979	19
Kleding	872	1.035	163	19
Mijnbouw	3.127	3.709	582	19
Huiden en leder	3.122	3.568	446	14
Bedienden	1.833	2.046	213	12
TOTAAL...	115.448	161.232	45.784	40

TABEL III.

Geografische verdeling van de opgeteekende dagen van werkloosheid.

PROVINCIE	1937	1938	Toeneming	
			Absolute getallen	pCt.
Oost-Vlaanderen	8.922.972,0	12.620.426,5	3.697.454,5	41,4
Antwerpen	8.883.479,5	11.342.349,5	2.458.870,0	27,7
West-Vlaanderen	5.912.011,5	8.544.559,0	2.632.547,5	44,5
Henegouwen	5.783.563,5	7.854.085,0	2.070.521,5	35,8
Brabant	4.339.708,0	5.981.849,0	1.642.141,0	37,8
Luik	2.656.145,0	4.096.619,5	1.440.474,5	54,2
Namen	552.631,0	922.883,5	370.252,5	67,0
Limburg	689.153,5	900.084,5	210.931,0	30,6
Luxemburg	152.630,5	229.532,0	76.901,5	50,4
VOOR HET RIJK	37.892.294,5	52.492.388,5	14.600.094,0	38,5

TABEL IV.

Toeneming van het daggemiddelde der gecontroleerde werklozen van 1937 tot 1938 (in pCt.).

LANDSDEEL	Geheel werklozen	Gedeeltelijk werklozen	Totaal
Vlaamse landsdeel	27,0	66,7	36,3
Waalse landsdeel	16,8	118,7	43,2
Brabant	29,7	114,9	37,5
VOOR HET RIJK	25,0	83,3	38,1

De stoffelijke hulp aan de werklozen, is slechts het eerste deel van een volledige werklozenpolitiek: na verleende hulp, moet alles in het werk worden gesteld om de werklozen naar hun beroepsbezigheid terug te leiden of, ze althans in de gelegenheid te stellen een nieuw vak aan te leeden, zoodat er een organisme moet worden opgericht dat werkverschaffing,

her- en omscholing in zijn bevoegdheid zal hebben. In zake werkverschaffing, schijnt het, dat werkgevers en werknemers rechtstreeks met elkaar onderhandelen en zoo moesten wij het beleven, dat b.v. in Maart 1939, terwijl het algeheel op de stempelbureelen ingeschreven aantal werklozen met 30.000 eenheden terugliep, er niet meer dan 6.000 waren die hun nieuwe bezigheid aan de bemiddeling van het plaatsingsbureau te danken hadden. Dit ligt natuurlijk hieraan, dat de werkgever zijn werklieden meestal kent en hij ze zelf aanspreekt wanneer hij ze noodig heeft. Het bureau zal hij maar alleen aanspreken in het vrij zeldzaam geval, dat er in zijn streek, geen voldoende werkkrachten voorhanden zijn.

Vaak heeft men de werklozen (4) in verschillende categorieën ondergebracht; eerst en vooral de crisiswerklozen, t.t.z. al degenen die, bij conjunctuurverbetering, stante pede het werk kunnen hernemen; in de tweede plaats de werklieden, die, alhoewel werkvaardig, niet meer zoo dadelijk kunnen hernemen wegens in zekere gevallen, het verdwijnen van hun specialiteit of, in andere, wegens verandering of vervanging, tijdens de werkloosheidsperiode, der outilleering door een meer geperfectioneerde. Het gebeurt wel, vooral bij de niet verzekerde werklozen, dat, op eigen initiatief, de arbeider noodgedwongen zich aanpast en een nieuw beroep kiest. Het meeren-deel weigert echter een taak, die het beneden zijn bekwaamheden acht en wacht liever. Deze werklozen — technologische werklozen geheeten — zijn zeer talrijk en 't is vooral hier dat naar herscholing moet worden gestreefd. In België werden reeds pogingen in dezen zin gedaan, evenwel zonder groot succes, naar het schijnt; in 1936 heeft een speciale commissie van beroepsherscholing een « reglement van herscholing » uitgewerkt, zoodat de werklozen, die het aanvragen, zich kunnen heraanpassen. Het valt niet te ontkennen, dat degenen die de gelegenheid hebben te baat genomen, niet door hun groot aantal uitblinken. Van einde 1936 tot begin 1938, waren er in 't geheel 1.888 aanvragen waarvan er 899 heraanpassing zochten in de industrie, en 989 de beroepsschool verkozen. Men mag dus zonder overdrijving zeggen, dat er op dit gebied nog heel wat te doen blijft.

In de bevoegde Belgische kringen, is men zich daarvan rekenschap gaan geven, bij zooverre, dat een ministerieel besluit van 25 Maart 1939, zich andermaal met de beroepsheraanpassing en haar ordening is gaan inlaten. Vast, is men er op vooruitgegaan, de voornaamste bepalingen van dit besluit, zijn blijkbaar degene die de raadgevende commissies aanbevelen en waarbij deze laatste werklozen mogen aanduiden wien heraanpassing wordt opgelegd, op grond namelijk van hun leeftijd, den duur van hun werkloosheid, hun vroeger beroep, alsmede hun fysieke of professionele aanleg. Waar in 1936, de heraanpas-

(4) Verslag Jacquemijns (N.D.A.W.).

sing niet verplicht was, mag zij, ingevolge het besluit van 25 Maart 1930, opgelegd worden; zij gaat dan door of bij private werkgevers, of in gestichten voor beroepsonderwijs, of, bij uitzondering op besluit van het Directiecomité, in een speciaal centrum van heraanpassing opgericht door het N.D.A.W. In de twee laatste gevallen, is de uitkeering van de premie die de zich heraanpassende werklozen boven hun werkloozensteun ontvangen, ten laste van het N.A.D.W. Dit laatste betaalt eveneens, aan den werklooze terug de 3/4 van de verplaatsingskosten voor herscholing.

Men ziet dat de wederaanpassing niet zonder eenig stoffelijk belang is voor den werkman; natuurlijk is dit voor den Staat, geen vermindering van uitgaven, doch de desbetreffende onkosten zullen echter spoedig ingewonnen zijn; trouwens er mag niet uit het oog worden verloren, dat een herschoold arbeider werk verschaft aan twee werkloozesjouwers.

Krachtens de jongste wetgeving, kan een werklooze arbeider verplaatst worden; heeft ook zijn belang, want de heraanpassing heeft de beste resultaten afgevoerd, zoo men er nl. de praktische ervaringen van Engeland en Frankrijk op naslaat, wanneer men den werkman ergens heeft kunnen overplaatsen met hem, met één slag, van zijn leeglooperij en prutswerk los te rukken (5). In vele gevallen, nochtans, is deze politiek niet zonder ernstige bezwaren, vooral waar het zich handelt om werklozen, die gezinshoofd zijn. Het is natuurlijk nog te vroeg om de degelijkheid van de nieuwe wetgeving kunnen beoordeelen.

HET GEBRUIK VAN AUTOMOBIELEN EN ANDERE MOTORVOERTUIGEN IN BELGIË.

Het aantal gebruikte motorvoertuigen is bij het nagaan van de conjuncturevoluitie van een land als het onze, dat op dertig inwoners één voertuig telt, een element van beoordeeling dat niet zonder meer over het hoofd mag worden gezien. Welsprekend in dit opzicht, is de door het Ministerie van Financiën gepubliceerde statistiek van de in België gebruikte auto's en andere motorvoertuigen.

In 1938 sloegen de bij de belastingen ingebrachte verklaringen op een totaal van 306.283 voertuigen, die als volgt te verdeelen zijn :

- 146.450 automobielen voor particulieren;
  - 7.680 taxi's;
  - 1.044 autobussen en toerwagens;
  - 77.600 lichte vrachtwagens;
  - 67.016 motorfietsen;
  - 508 booten en sloepen;
  - 5.985 voertuigen met certificaat van taxevrijdom.
- De voertuigen met taxevrijdom zijn namelijk :

(5) ZIEGEL, *Bulletin du Centre polytechnicien d'études économiques de Paris*, November 1937.

1. De voertuigen die uitsluitend voor de diensten van het Rijk, van de provinciën of de gemeenten worden gebruikt, of door ondernemingen die met regelmatige vergunning openbare diensten van autobussen en toerwagens uitbaten, met uitzondering nochtans van de met zware olie gestookte wagens;

2. De wagens van invaliden en gebrekkigen, de ambulance-wagens, de proefrijdende voertuigen bij de fabrikanten en de motor- of stoombooten, alleen dienstig voor de zeevisserij.

De taxe is verdubbeld voor de voertuigen met zware olie, wat niet belet dat deze wagens steeds meer in de gunst van het publiek komen; hun aantal wijst hier op belangrijken vooruitgang (1.354 in 1938 tegen 1.068 in 1937) wegens hun voordelige gebruiksvoorwaarden. Opgemerkt zij, dat onder de 1.112 voertuigen der rubriek « autobussen en toerwagens in gebruik bij de openbare diensten », er wagens zijn die met zware olie gestookt worden en die, wegens hun taxevrijdom, niet in de hierboven aangehaalde cijfers begrepen zijn.

TABEL I.
Statistiek der automobielen
en andere motorvoertuigen van 1935 tot 1938 (1).

	1935	1936	1937	1938
A. Voertuigen voor personenvervoer.				
<i>Rijtuigen van particulieren :</i>				
4 HP. en minder.....	7.705	8.160	8.589	8.459
Van 5 tot 10 HP.	47.437	50.739	54.724	57.115
Van 11 tot 18 HP.	54.248	57.885	63.761	69.104
Van 19 tot 30 HP.	7.295	7.730	8.822	10.506
Meer dan 30 HP.	255	225	263	206
TOTAAL...	116.940	124.739	136.159	146.450
<i>Taxi's</i>	7.243	7.090	7.934	7.680
<i>Autobussen en toerwagens</i>	973	835	957	1.044
<i>Voertuigen met taxevrijdom in gebruik bij openbare autobussen -cardiensten</i>	—	1.307	1.392	1.112
<i>Motorfietsen</i>	63.720	64.929	67.235	67.016
B. Voertuigen voor goederenvervoer (sleeuwagens inbegrepen) :				
<i>Lichte vrachtwagens</i>	60.612	61.524	63.756	62.069
<i>Zware vrachtwagens (meer dan 2.500 kg.)</i>	11.667	12.185	13.572	15.531
TOTAAL...	72.279	73.709	77.328	77.600
C. Sleeuwagens	—	—	8.402	9.500
D. Booten en sloepen	484	507	519	508
<i>Totaal der automobielen</i>	203.004	213.026	228.477	238.759
<i>Totaal der motorvoertuigen</i>	267.208	278.462	296.231	306.283

(1) Zijn niet in deze tabel begrepen, de voertuigen, waarvoor een bewijs van taxevrijdom werd afgeleverd : 1935 : 5.569; 1936 : 6.053; 1937 : 6.099; 1938 : 5.985.
Bron : Ministerie van Financiën.

Deze statistische opgaven welke vooral slaan op het jaar 1937, wijzen op verhooging van het gezamenlijk aantal autowagens en van de motorvoertuigen in het algemeen. De bekomen vooruitgang is niet zoo aanzienlijk als degene die in 1937 kon worden geboekt; hij is vooral te wijten aan het toenemen van het aantal autowagens bij de particulieren; wagens met grooten of met kleinen cylinderinhoud (minder dan

5 HP. en meer dan 30 HP.) zijn nochtans minder talrijk dan in 1937; meest gevraagd zijn blijkbaar wagens van 11 tot 18 HP. Het huurautobedrijf loopt daarentegen achteruit, vooral in de provinciën Antwerpen en Brabant; terwijl het totaal der private toerwagens voortdurend aangroeit, loopt dat der autobussen gebruikt door de openbare diensten aanmerkelijk achteruit. Voor het goederenvervoer gaat de voorkeur der uitbaters kennelijk naar den zwaren vrachtwagen en worden de lichte wagens minder gezocht.

Ook het aantal sleepwagens, vooral sleepwagens voor personenvervoer, is gestegen.

Het aantal motorfietsen is op één jaar tijds vrijwel niet veranderd; meest gevraagd zijn de fietsen met grooten cylinderhoud; het gaat hier waarschijnlijk om voertuigen met side-car, doch de statistiek maakt geen onderscheid.

Tabel I belicht den bekomen vooruitgang van de motorisatie in België.

TABEL II.

Geografische indeeling van de motorvoertuigen in België, in 1938.

PROVINCIEËN	Particuliere wagens	Taxi's	Autobussen en toerwagens	Vrachtwagens	Motorfietsen	Booten en sloepen	Wagen met taxevrijdom	Totaal 1938	Totaal 1937
Brabant	44.412	2.398	243	20.054	11.132	86	1.573	79.898	76.055
Luik	23.204	1.074	152	10.921	13.956	28	1.127	50.462	48.112
Henegouwen	21.101	685	82	11.630	10.240	11	932	44.681	43.228
Antwerpen	16.855	1.018	202	11.192	7.073	166	658	37.164	36.148
West-Vlaanderen	13.709	843	144	7.087	6.212	40	624	28.659	28.229
Oost-Vlaanderen	12.332	745	76	7.898	4.316	154	474	25.995	26.491
Namen	7.417	380	18	3.906	6.317	20	276	18.334	17.664
Luxemburg	3.777	333	33	2.443	4.291	—	180	11.057	10.688
Limburg	3.643	204	94	2.469	3.479	3	141	10.033	9.616
HET RIJK	146.450	7.680	1.044	77.600	67.016	508	5.985	306.283	296.231

Bron: Ministerie van Financiën.

De geografische indeeling der motorvoertuigen wijst, na één jaar, geen verandering in de classeering der provinciën aan, volgens belangrijkheid komen Brabant, Luik, Henegouwen aan de spits, met voor hun drieën 57 pCt. van het totaal van het Rijk. Voor de provinciën Namen, Luxemburg en Limburg, is de vooruitgang eerder klein, terwijl voor Oost-Vlaanderen lichte terugloop wordt gemeld.

heid, die nu wel geen factoren zijn die aansporen tot snelle vernieuwing der vervoermiddelen of voor het aanwerven van nieuwe.

TABEL III.

Aantal autowagens sedert 1921.

JAAR	Auto's	Taxi's	Groote en kleine vrachtwag.	Autobussen	Totaal (automobielen)
1921	12.841	2.411	5.404	—	20.656
1927	57.433	5.229	33.085	1.111	96.858
1928	72.869	6.081	40.444	934	120.328
1929	85.042	7.127	49.861	1.306	143.336
1930	92.119	7.184	57.191	1.544	158.038
1931	102.237	7.612	63.278	1.527	174.654
1932	108.435	7.435	66.360	1.660	183.890
1933	116.052	6.997	67.239	1.903	192.191
1934	114.143	7.024	71.428	1.685	194.280
1935	116.940	7.243	72.279	—	203.004
1936	124.739	7.690	73.709	2.142	213.026
1937	136.159	7.934	77.328	2.349	228.477
1938	146.450	7.680	77.600	2.156	238.759

Bron: Tijdschrift van den Centralen Dienst voor Statistiek.

Vrachtauto's niet in aanmerking genomen, kan worden vastgesteld, dat, dooreengenomen, de ouderdom van de auto's vergroot is. De voor het jaar weinig gunstige economische conjunctuur alleen zou volstaan om dit verschijnsel te verklaren, waarbij dan nog komen de verslapping van de industriele en commercieele bedrijvigheid, alsmede de politieke onzeker-

TABEL IV.

Ouderdom der automobielen en andere motorwagens.

	Wagens van minder dan 5 jaar		Wagens van 5 jaar en meer	
	1937	1938	1937	1938
A. Personenvervoer :				
4 HP. en minder	2.104	2.178	6.485	6.281
5 tot 10 HP.	25.826	25.545	28.898	31.570
11 tot 18 HP.	42.382	43.631	21.379	25.533
19 tot 30 HP.	7.270	9.986	1.552	1.520
Meer dan 30 HP.	180	135	83	71
TOTAAL	77.762	81.475	58.397	64.975
Taxi's	4.697	4.274	3.237	3.433
Autobussen en toerwagens	672	709	285	335
Motorfietsen	65.078	65.019	2.157	1.997
B. Goederenwagens :				
Kleine vrachtwagens ..	23.788	20.528	39.968	41.541
Zware vrachtwagens ..	10.903	13.065	2.669	2.466
TOTAAL	34.691	33.593	42.637	44.007
C. Booten en sloepen				
	339	415	180	93
Percentages :				
Particuliere auto's	57,1	55,7	42,9	44,3
Taxi's	59,0	55,2	41,0	44,8
Autobussen	70,0	67,9	30,0	32,1
Kleine vrachtwagens ..	37,3	33,0	62,7	67,0
Zware vrachtwagens ..	80,3	84,2	19,7	15,8
TOTAAL	60,7	59,2	39,3	40,8

(1) Onderscheid wordt gemaakt tusschen de zware vrachtwagens van minder dan tien jaar en deze van meer dan tien jaar.
Bron: Ministerie van Financiën.

Daarenboven moet, alle omstandigheden gelijk blijvend, de invloed van de conjunctuur op de samenstelling van ons « park » toenemen naarmate het aan belangrijkheid wint en naarmate bijgevolg de verruimingsmogelijkheid die het nog heeft, aan het slinken gaan. Trouwens de ontwikkeling van een nieuwe markt volgt niet een gelijkmatig gerichte kromme; aanvankelijk is de uitbreiding snel en aanzienlijk, doch er komt een oogenblik, dat aan de behoeften van de markt goeddeels voldaan is en, dat het aanbod zich moet beperken tot het bevredigen der behoeften voor onderhoud en vernieuwing. Wegens de algemeene vooruitgang in zake het gebruik van auto's, is het dan ook niet te verwonderen, dat tegelijk met de betrekkelijke vermindering van den aangroei van het automobielpark, een verhooging van zijn gemiddelden ouderdom waar te nemen is.

Wat betreft de evolutie van de belangrijkheid van het automobielpark, toonen de cijfers van tabel III aan dat in den loop van de laatste zeventien jaar, die belangrijkheid meer dan vertiendubbeld is (van 1921 tot 1938); zes jaren volstonden om tot het vijfdubbel te komen. Voor de perioden 1927-1930, 1931-1934 en 1935-1938, was de verhooging respectievelijk $63 \frac{1}{2}$ pCt.,

11 pCt. en 17 pCt.; naar men ziet, is hier een aanzienlijke vertraging ingetreden en, bij de neerdrukkende werking der in de tweede periode waar te nemen conjunctuurfactoren, moeten de hooger onderlijnde worden gevoegd. Blijkbaar wordt de conjunctuurinvloed nog op meer gevoelige wijze, maar dan met een zekere vertraging aangetoond door het cijfer der particuliere auto's: trouwens dit cijfer hangt meer onmiddellijk af van het verloop der inkomsten. Voor de beschouwde perioden, mag de ontwikkeling geraamd worden op 60 pCt., $11 \frac{1}{2}$ pCt. en 25 pCt.

Even den gemiddelden ouderdom van het automobielpark nagaan, kon eveneens wel zijn nut hebben; helaas zijn, op dit gebied, de statistische gegevens waarover wij beschikken, slechts één jaar oud.

Uit al deze beschouwingen moet echter niet worden afgeleid, dat de Belgische automobielpark thans verzadigd is. Daarentegen zou men zich vergissen, zoo men de vertraagde ontwikkeling waarop de jongste statistische opgaven wijzen, uitsluitend aan een weinig schitterenden conjunctureelen toestand of aan de zwaarte der fiscale lasten, op auto en benzine, ging gaan toeschrijven.

ITALIË

DE ZOOGENAAMDE TWEEZIJDIGE OPERATIES TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCH ECONOMISCHE UNIE EN ITALIË.

In het *Staatsblad* van 21 Mei 1939 verscheen het volgende bericht betreffende de zoogenaamde tweezijdige operaties tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Italië binnen het kader der Betalingsovereenkomst van 30 Juni en der Additioneele Schikking bij deze overeenkomst, van 26 April 1939.

« Door een Additioneele Schikking bij de Betalingsovereenkomst van 30 Juni 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Italië, aangegaan te Rome, den 26ⁿ April 1939, zijn de Belgische en de Italiaansche Regeeringen, beziel met den wensch de verbruiksmogelijkheden hunner markten meer ten nutte te maken, overeengekomen, door alle middelen waarover ze kunnen beschikken, de bewerkstelling te bevorderen van zoogenaamde tweezijdige operaties die meer bepaaldelijk ten doel zullen hebben den verkoop in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie te bevorderen van Italiaansche waren die tot op dit oogenblik het voorwerp niet uitmaakten van een

regelmatig of voldoende belangrijk handelsverkeer tusschen de contracteerende landen, en aldus aan den Belgischen en Luxemburgschen uitvoer nieuwe financieringsmiddelen te bezorgen.

» De Belgische en Luxemburgsche houders van in Italië beschikbare credieten van financieelen oorsprong zullen kunnen deelnemen aan de uitvoering der zoogenaamde tweezijdige operaties, met dien verstande nochtans dat de financieele crediteurs in deze verrichtingen voor niet meer dan 40 pCt. van hun bedrag in lire zullen kunnen deelnemen.

» De aanvragen betreffende de uitvoering der zoogenaamde tweezijdige operaties moeten ingediend worden bij den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst, te Brussel, of bij het *Istituto Nazionale Per I Cambi Con l'Estero*, Rome, die ze respectievelijk aan de Belgische en aan de Italiaansche Regeering ter goedkeuring zullen onderwerpen.

» De Belgisch-Luxemburgsche Verrekeningsdienst en het *Istituto Nazionale Per I Cambi Con l'Estero*, zullen, ieder wat hem betreft, de noodige maatregelen nemen om de regeling dezer operaties effectief te maken. »

LITAUEN

BERICHT AAN DE UITVOERDERS DIE BELANG STELLEN IN DE LITAUSCHE MARKT.

Het *Staatsblad* (1) publiceert dienaangaande volgende tekst :

« Op 2 Mei 1939 werd er tusschen de Belgische en de Litauische Regeering, een schikking aangegaan betreffende inzonderheid de vereffening der commercieele schuldvorderingen van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Litauen.

» Door deze schikking, die met terugwerkende kracht op 1 Mei 1939 in werking getreden is, gaat de Litauische Regeering de verplichting aan, alle noodige maatregelen te treffen om in ieder geval de vereffening mogelijk te maken der commercieele schuldvorderingen, d.i. der schuldvorderingen voortkomend van den invoer in Litauen van waren van Belgischen of Luxemburgschen oorsprong. Dienvolgens zal zij er voor zorgen dat de invoerders van gezegde waren in Litauen de zekerheid hebben dat zij de vreemde deviezen voorzien in de contracten of de tegenwaarde in belga's der in lita's uitgedrukte bedragen zullen bekomen en ze aan de rechthebbenden in het buitenland zullen kunnen overdragen zonder eenigerlei uit-

stel noch beperking. De Litauische Regeering gaat eveneens de verplichting aan onmiddellijk de deviezen te bezorgen die noodig zijn ter voldoening aan al de deviezenbehoefden ontstaan uit Belgische of Luxemburgsche commercieele schuldvorderingen, dagteekend van vóór 2 Mei 1939, en die op dien datum nog niet vereffend waren.

» Voornoemde schikking voorziet, anderzijds, dat, met het oog op de toepassing harer bepalingen, al de facturen betreffende verzendingen van Belgische en Luxemburgsche waren naar Litauen vóór den uitvoer aan het visum van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst moeten onderworpen worden. Dit visum zal verleend worden mits overlegging aan gezegden dienst van een afschrift der invoervergunning afgeleverd door de bevoegde Litauische overheid, of der overdrachtstoelating gegeven door de Litauische deviezencommissie, naar gelang de naar Litauen te verzenden waren in dit land aan invoerbeperkingen onderworpen zijn, of vrij ingevoerd mogen worden.

» Voornoemde schikking is niet van toepassing op transitowaren noch op waren die niet in de Belgisch-Luxemburgsche Unie geproduceerd worden of die er, naar de meening van den Belgisch-Luxemburgschen Verrekeningsdienst, niet aan een voldoende bewerking onderworpen zijn om als Belgische of Luxemburgsche waren beschouwd te worden. »

(1) *Staatsblad* van 28-30-31 Mei 1939, blz. 3699.

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten ginde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. *Algemeene economische en sociale wetgeving.*
- II. *Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.*
- III. *Binnenlandsche handelswetgeving.*
- IV. *Buitenlandsche handelswetgeving.*
- V. *Nijverheidswetgeving.*
- VI. *Arbeidswetgeving.*
- VII. *Internationale wetgeving.*

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING.

Wet van 1 Mei 1939

waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden (Staatsblad, 6 Mei 1939, blz. 3216).

Artikel één. Door middel van in Ministerraad overlegde besluiten, kan de Koning, voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, voor het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden :

I. a) Alle overdracht gelasten van in den loop van het dienstjaar voorziene kredietexcedenten onder de verschillende begrootingen en artikelen der gewone begrootingen die 's Rijks algemeene begrooting vormen;

b) Het bedrag bepalen van de inhoudingen op de ten laste van de openbare besturen uitgekeerde wedden in verband met de weduwen- en wezenpensioenen, die in verhouding tot het beloop der lasten en met het oog op het aanleggen van wiskundige reserves;

c) Een Dotatiefonds instellen om de oorlogspensioenen en de kosteloze rentetoeslagen der ouderdomspensioenen te financieren, en te dien einde de bestaande wetgeving wijzigen;

d) De wetten in verband met de belastingen en cijzen geheven ten bate van den Staat wijzigen of aanvullen, en inzonderheid den omslag, de wijze van inning en het bedrag der belastingen herzien;

e) Den Staatswaarborg toekennen voor de thesauriehandelingen en leeningen van de openbare inrichtingen of van de inrichtingen van openbaar nut, van de met een opdracht bekleede of onder toezicht staande organismen en, desvoorkomend, binnen die perken de statuten van die instellingen wijzigen;

f) Het Dotatiefonds van den Dienst voor vereffening der tusschenkomsten wegens crisis te verminderen en de opbrengst dezer vermindering voor andere doeleinden aan te wenden;

g) De statuten van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen wijzigen en aanvullen ten einde

haar een bedrijfskapitaal door middel van leening te laten samenstellen;

h) De koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937 binnen het bestek van deze wet wijzigen, aanvullen of intrekken, met uitzondering van elke wijziging in het muntstatuut.

II. Alle nuttige maatregelen treffen tot vereenvoudiging en inrichting van de openbare diensten en van de met een opdracht bekleede organismen, alsmede tot verscherping van de contrôle daarop.

Te dien einde de maatregelen welke het koninklijk besluit van 14 Augustus 1933, dienomtrent voorziet, wijzigen en eventueel uitbreiden.

III. a) De koninklijke besluiten n° 42 van 15 December 1934, n° 157 van 10 April 1935 en n° 185 van 9 Juli 1935 betreffende de contrôle op de private spaarkassen en ondernemingen die, zonder depositobanken te zijn, gelddeposito's ontvangen, aanvullen en wijzigen;

b) De bescherming van de spaarders in de ondernemingen, bedoeld bij artikel 37 en 43 van wet van 25 Juni 1930, verzekeren;

c) Het demarcheeren en leuren met effecten, goederen en eetwaren reglementeeren;

d) De beursverrichtingen en termijnmarkt inzake goederen en eetwaren, het beroep van makelaars en tusschenpersonen welke zich met die markten onledig houden, en het stelsel van de exceptie van spel regelen;

e) De wetgeving tot reglementeering van de handelsbeurzen en van het beroep van wisselagent wijzigen en aanvullen.

IV. a) Alle reglementeerings- en contrôlemaatregelen uitvaardigen noodig om de producenten, de verdelers en verbruikers te beschermen tegen alle practijken die afbreuk kunnen doen aan de normale voorwaarden der mededinging;

b) De tusschenkomst van de Regeering inzake delcredere, herverzekering en kredietverleening aan nijverheid uitbreiden en leniger maken;

c) Alle geschikte maatregelen treffen tot bevordering en reglementeering van het opsporen van grondstoffen in het land.

V. Alle noodige maatregelen treffen met het oog op de inrichting van de actieve verdediging en de passieve bescherming tegen luchtaanvallen.

Alle nuttige maatregelen nemen voor het inrichten van een territoriale wacht voor bescherming tegen luchtaanvallen en onder meer voor buitengewone, individuele of groepsgewijze, door de militiewetten niet voorziene wederoproeping.

Alle geschikte maatregelen treffen om de militaire inrichting en de middelen tot verdediging van het grondgebied aan te vullen, met uitsluiting van elke wijziging van de door de militiewetten bepaalde verplichtingen.

VI. De bepalingen die verband houden met het tenietgaan van de openbare rechtsvordering tegen betaling van een geldsom wijzigen en uitbreiden tot sommige tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank behorende misdrijven.

VII. Zoo daartoe aanleiding bestaat, de toepassing van de krachtens deze wet getroffen bepalingen verzekeren, door alle burgerlijke, fiscale of strafrechterlijke sancties, die alleen uit correctionele of politiestrafen kunnen bestaan.

De personen aanwijzen belast met het toezicht op de toepassing van de krachtens deze wet getroffen bepalingen en met de vaststelling van de overtredingen van die bepalingen; de machten van die personen alsmede de bewijskracht van hun processen-verbaal bepalen.

Art. 2. De bij deze wet aan den Koning verleende machten eindigen op 1 December 1939.

Er zal vóór 15 December 1939 bij de Kamers verslag uitgebracht worden over de bij toepassing van deze wet getroffen maatregelen.

De Regeering zal, terzelfder tijd, bij de Kamers een wetsontwerp aanhangig maken, tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van

deze wet, alsmede van de koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van artikel 2 van de wet van 10 Juni 1937, zooals die koninklijke besluiten zullen gewijzigd zijn bij toepassing van littera *h* van § I van artikel 1 van deze wet. Die bekrachtiging komt in de plaats van die voorzien bij artikel 3 van de wet van 10 Juni 1937.

Art. 3. De wet wordt van kracht den dag waarop zij in het *Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Koninklijk besluit van 17 Mei 1939.

Gedeeltelijke landbouwtelling 1939 (Staatsblad, 19-20 Mei 1939, blz. 3484).

Er zal gedurende het tijdvak van 1 tot en met 15 Juni 1939, een telling gehouden worden van de hiernavermelde in België gelegen teelten: winter- en zomertarwe, spelt, masteluin, rogge, winter- en zomergerst, haver, vroege en andere aardappelen. Deze telling zal eveneens betrekking hebben op de landbouwpaaarden van mindër dan één jaar, van één tot minder dan drie jaar, van drie jaar en ouder, toebehoorende aan de exploitanten van bovenvermelde teelten.

Zijn verplicht voor deze telling hun aangifte te doen, de personen die op 1 Juli 1939 teelten exploiteeren, vermeld in artikel 1, waarvan de oppervlakte minstens één are bedraagt voor de graangewassen en minstens tien aren voor de aardappelen. De personen die minstens één are van voormelde graangewassen verbouwen, moeten eveneens de oppervlakte van hun aardappelteelt aangeven indien deze grooter is dan één are.

De aangiften betreffende de aardappelen moeten eveneens de perceelen omvatten, waarvan de oogst reeds vóór 1 Juni zal gedaan zijn.

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Wet van 13 Mei 1939

houdende de Rijksschuldbegroting voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 24 Mei 1939, blz. 3576).

Wet van 24 Mei 1939

houdende de begroting van het Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 28 Mei 1939, blz. 3660).

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Ministerieel besluit van 10 Mei 1939

tot reglementeering van den verkoop en den uitvoer van aardappelen (Staatsblad, 28 Mei 1939, blz. 3676).

De Minister van Landbouw,
Gezien de wet van 15 Juli 1931, betreffende de reglementeering van den handel in zaalzaden, allerhande pootgoed, meststoffen en veevoeder, gewijzigd bij koninklijk besluit nr 193, van 27 Juli 1935; — Gezien het koninklijk besluit nr 111, van 26 Februari 1935, tot verzekering van den eerlijken handel betreffende land- en tuinbouwproducten, gewijzigd bij koninklijk besluit nr 198, van 23 Augustus 1935; — Gezien de koninklijke besluiten van 23 Augustus 1935 en 25 October 1937, betreffende den handel in de voornoemde producten; — Herzien de ministerieele besluiten van 11 Juni 1937, tot reglementeering van den aardappelhandel, en van 27 Augustus 1937, betreffende den uitvoer van aardappelen; — Overwegende dat saneeringsmaatregelen betreffende den handel in aardappelen dienen getroffen, — Besluit:

A. *Algemeene schikkingen.*

I. — Instelling van een register der erkende aardappelverzendders.

Artikel één. Een register der erkende verzenders van aardappelen wordt gehouden in het Ministerie van Landbouw, te Brussel.

De erkende verzenders ontvangen een volgnummer. Kunnen alleen hun inschrijving in dit register bekomen en « erkende verzenders » genoemd worden:

a) De personen of firma's, die aardappel- of groentehandelaars zijn, en bewijzen in het handelsregister te zijn ingeschreven.

Indien deze personen of firma's van vreemde nationaliteit zijn, moeten zij bovendien bewijzen dat zij ten minste sedert één jaar in België gevestigd zijn en er regelmatig hun bedrijfsbelastingen betaald hebben;

b) De vereenigingen van aardappelhandelaars of -verbouwers van Belgische nationaliteit, die de rechts-persoonlijkheid bezitten;

c) De aardappelverbouwers, op voorlegging van een getuigschrift van den burgemeester der gemeente waar hun aardappelen geteeld worden.

II. — Instelling en gebruik van een contrôleloodje.

Art. 2. Het gebruik van een contrôleloodje, tot waarborging van den Belgischen oorsprong en van de overeenstemming der aardappelen met de eischen van onderhavige reglementeering, wordt in voege gebracht.

Art. 3. . . . . .

Art. 4. Het gebruik van het contrôleloodje is voorbehouden aan de « erkende verzenders », vermeld in artikel 1 van dit besluit.

Art. 5. Het gebruik van het contrôleloodje is verplichtend voor de verzendingen van alle soorten van aardappelen naar het buitenland, de pootaardappelen uitgezonderd (zie art. 11 van dit besluit).

De contrôleloodjes worden op onschendbare wijze, en op zulke manier dat alle verwisseling der koopwaar belet wordt, vastgemaakt hetzij aan de colli's, hetzij aan de voertuigen, welke deze koopwaar inhouden. Voor de verzendingen in colli's gedaan, worden de loodjes vastgemaakt door den persoon of de firma, die de verzending doet, en die er zelf zijn volgnummer indrukt.

Ingeval de aardappelen los uitgevoerd worden, dienen de contrôleloodjes, na het nazien van de koopwaar, vastgemaakt aan de wagons of aan de luiken, door de beambten aangeduid bij artikel 6 van dit besluit.

Het gebruik van het contrôleloodje is facultatief voor de verzendingen van aardappelen bestemd voor het binnenland. In dit laatste geval, mag het contrôleloodje slechts gebruikt worden voor de verzendingen gedaan in colli's.

III. — Aflevering van het contrôlecertificaat.

Art. 6. De verzendingen van aardappelen naar het buitenland moeten vergezeld zijn van een contrôlecertificaat, voorzien van het contrôlezegel, dat er na onderzoek der verzendingen wordt opgezet door de te dien einde door den Minister van Landbouw aangevozen beambten. Dit certificaat wordt, in dubbel, op aanvraag van de uitvoerders afgeleverd, en zulks slechts aan de « erkende verzenders ».

Het origineel is bestemd voor den uitvoerder, en het duplicaat wordt bij den uitvoer der koopwaar afgegeven aan den dienst der douanen, die het aan den Nationalen Dienst voor Afzet van land- en tuinbouwproducten doet geworden.

Dit contrôlecertificaat wordt geweigerd, telkens als de verzending niet in overeenkomst bevonden is met de voorwaarden, in dit besluit bepaald.

Het zal ook mogen geweigerd worden wanneer de verzending, alhoewel ze aan de voorwaarden van artikelen 8, 10 en 11 van dit besluit voldoet, niet beantwoordt aan de eischen, welke gesteld worden door de landen van bestemming.

IV. — Contrôleposten.

Art. 7. De contrôle geschiedt :

a) Voor den uitvoer langs de baan : op voorafgaande aanvraag gericht tot den dienst belast met de contrôle, en aan de volgende contrôleposten :

Naar Nederland : Stroobrugge (Maldegem), Wuustwezel, Poppel, Kessenich, Smeermaas (Lanaken);

Naar Duitschland : Tulje (Neu-Moresnet);

Naar Frankrijk : Adinkerke (dorp), Montaleux (Moeskroen), Hertain, Bonsecours, Quiévrain (dorp), Bois-Bourdon (Havay), Erquelinnes (baan), Brûly, Aubange, Villers-devant-Orval, Florenville, Fontenoille, Muno, Corbion en Torgny;

Naar het Groot-Hertogdom Luxemburg : Bras (Wardin), Rosenberg (Autelbas) en Athus;

b) Voor den uitvoer per schip : bij de inscheeping en op voorafgaande aanvraag, in de havens van Oostende, Zeebrugge, Zelzate, Gent, Antwerpen en Brussel;

c) Voor den uitvoer per spoor : in al de stations van het land, vóór de inlading en op voorafgaande aanvraag.

* * *

B. Verkoop en uitvoer

van aardappelen bestemd voor de menschenvoeding.

Art. 8. Het aanbieden, uitstellen of te koop bieden, het vervoeren en het in bezit houden met het oog op den verkoop, de verkoop, de aflevering en de uitvoer van aardappelen bestemd voor de menschenvoeding, zijn onderworpen aan de volgende voorwaarden :

1° De aardappelen moeten vrij zijn van wratsiekte of andere als gevaarlijk erkende ziekten;

2° De onzuiverheden van alle slag, alsook de groene of beschadigde knollen (gekwetste, gekapte, beschadigde van allen aard), en de niet voor consumptie geschikte aardappelen, mogen samen niet méér dan 2 t. h. van het gewicht van elke partij of colli te boven gaan;

3° De aardappelen moeten gesorteerd worden volgens twee kwaliteiten, welke afzonderlijke partijen dienen uit te maken :

A. Die met een doormeter van 40 millimeter en meer (vierkante maat);

B. Die met een doormeter van 25 millimeter tot 40 millimeter (vierkante maat).

Deze laatste kwaliteit zal slechts in het binnenland, mogen aangeboden, uitgesteld of te koop geboden, vervoerd, in bezit gehouden met het oog op den verkoop, verkocht of afgeleverd worden, gedurende het tijdperk van 15 April tot en met 15 Augustus.

Een afwijking van maximum 5 pCt. is toegelaten in de sorteering van elke dezer categorieën.

Het is verboden, aardappelen met een doormeter van minder dan 25 millimeter, voor de menschenvoeding te verkoopen.

Art. 9. Worden beschouwd als aardappelen bestemd voor de menschenvoeding, degene waarvan de andere bestemming (poters, veevoeder, nijverheidsgebruik, enz.) niet duidelijk blijkt, hetzij uit een geschreven verklaring van den verkoper op de factuur der levering, hetzij uit de documenten welke de verzendingen moeten vergezellen.

Art. 10. De aardappelen voor de menschenvoeding bestemd, mogen los of in verpakking uitgevoerd worden.

Het onverpakt uitvoeren mag slechts per spoor of per vaarttuig geschieden.

Voor de verpakking van deze aardappelen mag de uitvoerder alleen nieuwe verpakking gebruiken.

Wordt nochtans toegelaten, het gebruik van oude zakken (plata) die niet gelapt zijn en die geen vermelding aangaande een ander product dragen.

C. — *Uitvoer van pootaardappelen.*

Art. 11. De verzendingen van pootaardappelen, bestemd voor den uitvoer, zijn vergezeld van het contrôlecertificaat voorzien bij artikel 6 van dit besluit.

Dit contrôlecertificaat wordt slechts afgeleverd voor de verzendingen van pootaardappelen, welke gecontrôleerd en gelood zijn door de keuringscommissie voor plántaardappelen. Te dien einde mogen de beampten vermeld onder artikel 6 van dit besluit, de zakken voorzien van het loodje van dit organisme, opendoen en ze opnieuw looden.

D. — *Uitvoer van aardappelen bestemd voor veevoeder of voor een nijverheidsgebruik.*

Art. 12. De uitvoer van aardappelen bestemd voor veevoeder of voor een nijverheidsgebruik, is onderworpen aan dezelfde voorwaarden als deze van aardappelen bestemd voor de menschenvoeding, tenzij afwijkingen toe te staan in uitvoering van navolgend artikel 13.

E. — *Afwijkingen.*

Art. 13. Deze reglementeering, uitzondering gemaakt voor het 1° van artikel 8, wordt niet toegepast :

a) Op den uitvoer van aardappelen van allen aard, vallende onder het grensregime;

b) Op de aardappelen bestemd tot voorraad van de schepen, voor zoover de daartoe geleverde hoeveelheden de normale behoeften der bemanning en der passagiers van die schepen tijdens een overtocht niet te boven gaan, en deze aardappelen ondergebracht worden in een plaats, afgezonderd van de gewone koopwaren;

c) Op de aardappelverzendingen, waarvan het bruto gewicht niet grooter is dan 50 kilogram;

d) Op den doorvoer en den wederuitvoer van uitheemsche aardappelen, waarvan de oorspronkelijke verpakking ongeschonden is gebleven en klaarblijkend het kenteken van dezen vreemden oorsprong draagt.

Afwijkingen van de schikkingen voorzien bij de artikels 6, 7 en 12, alsook bij 2° en 3° van artikel 8 van dit besluit, mogen insgelijks in bepaalde gevallen toegestaan worden.

F. — *Beteugeling.*

Art. 14. De overtredingen van onderhavig besluit zullen opgespoord en vastgesteld worden overeenkomstig artikel 2 van voormeld koninklijk besluit n° 111, van 26 Februari 1935, gewijzigd bij voormeld koninklijk besluit n° 198, van 23 Augustus 1935.

Art. 15. Alwie aardappelen aanbiedt, uitstalt, te koop biedt, vervoert, in bezit houdt met het oog op den verkoop, of verkoopt, levert of uitvoert, in tegenstrijd met de bepalingen van dit besluit, zal gestraft worden overeenkomstig de artikelen 3, 4, 5 en 6 van bedoeld koninklijk besluit van 26 Februari 1935.

Art. 16. De voornoemde ministerieele besluiten van 11 Juni 1937 en 27 Augustus 1937 worden ingetrokken.

Koninklijk besluit van 15 Mei 1939

betreffende het tolltarief (Staatsblad, 28 Mei 1939, blz. 3673).

Met ingang van 1 Juni 1939 wordt de bij de wet van 8 Mei 1924 hoorende tabel van invoerrechten als volgt gewijzigd :

N ^o s van het tar.	Goederen	Invoerrechten		Coëff. van verhoog.	Toepasselijke rechten
		Maat-staf	Bedrag		
		Maxim. tarief	Minim. tarief		
		Fr. c.	Fr. c.		Fr. c.
Ex 225	Verduurzaamde vruchten, geheel, in deelen of in stukken, met of zonder toevoeging van suiker, elders niet genoemd :				
	a) In recipiënten welke meer dan 3 kilogram wegen (1) :				
	1. In zwavelwater of pekkel bewaard, of met zwaveligzuur gezwaveld, en uitsluitend bestemd tot het fabricereen van gekonfijte vruchten (2)	—	Vrij	—	Vrij
	2. Andere	100 k.	360,—	120,—	138,— (3)
	b) In recipiënten welke 3 kilogram of minder wegen (1)			Onveranderd.	

(1) Gezamenlijk gewicht van recipiënt en inhoud.
 (2) Het genot van dit regime is aan de door den Minister van Financiën gestelde voorwaarden ondergeschikt.
 (3) Met inbegrip van de door de wet van 23 Maart 1932 gevestigde anderhalve opdecime.

Koninklijk besluit van 20 Mei 1939

ter wijziging van het koninklijk besluit dd. 26 December 1938; betrekkelijk de heffing van speciale rechten bij de aflevering der invoervergunningen van zekere producten (Staatsblad, 24 Mei 1939, blz. 3588).

Worden opgeheven de speciale rechten voorzien bij het besluit dd. 26 December 1938, betrekkelijk de hierna vermelde producten :

- N° 468b van het tolltarief :
- Anders bereide vellen, niet genoemde :
1. Gansche huiden;
  2. Kernstukken;
  3. Afval en splitleder.

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 19 April 1939

tot goedkeuring van een reglement op het vervoer en het gebruik, in mobilisatietijd, van ruwe petroleum, haar bijproducten en afvalproducten (Staatsblad, 6 Mei 1939, blz. 3222).

VI. — ARBEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 15 April 1939

houdende wijziging van de reglementeering in zake werkloosheid. Contrôle over en vergoeding van de arbeiders in het hotelbedrijf (Staatsblad, 5 Mei 1939, blz. 3203).

Ministerieel besluit van 15 April 1939.

Toezicht over de arbeiders in het hotelbedrijf. Wijzigingen aan artikel 4 van het ministerieel besluit van 29 Augustus 1934 (Staatsblad, 5 Mei 1939, blz. 3205).

Ministerieel besluit van 24 April 1939.

Mutaties. Toezicht van de bepalingen van artikel 52bis van het koninklijk besluit van 31 Mei 1933 houdende wijziging van het regime van de onvrijwillige werkloosheid (Staatsblad, 5 Mei 1939, blz. 3205).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op het einde van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1938.....	130.604	108.682	21.922	14.491	16.110	8.386.553	61.402
1938 Drie eerste maanden.....	32.919	30.476	2.443				10.892
1939 Drie eerste maanden.....	33.375	37.780	- 4.405 *				9.995
1938 Augustus.....	11.124	8.012	3.112				6.423
September.....	10.520	7.825	2.695				5.971
October.....	10.347	7.854	2.493				5.458
November.....	10.312	8.374	1.938				4.041
Décember.....	10.692	9.974	718				4.839
1939 Januari.....	11.029	10.590	439				3.358
Februari.....	6.658	13.189	- 6.531 *				4.380
Maart.....	11.688	14.001	- 2.313 *				2.257

(*) Overschot der sterfgevallen op de geboorten.

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO	CALL MONEY	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische fondsen ter Beurs van Brussel genoteerd (gemidd. jaarrente)			
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen			Handelspapier	in de markt	Contantwaarden	Termijnwaarden	Eerste helft van de maand	Tweede helft van de maand
	Geaccepteerde wissels en warranten (2)	Niet-geaccepteerde wissels en promessen (2)									
Jaargemiddelden :											
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	0,552	5,50	4,63	—			
1938.....	2,61	3,20	3,70	2,386	0,760	5,82	4,96	4,57			
Maandgemiddelden (1) :											
1938 Maart.....	2,—	2,50	3,—	1,625	0,50	5,50	4,50	3,73	4,13		
April.....	2,—	2,50	3,—	1,50	0,50	5,50	4,50	4,26	3,75		
Mei.....	3,35 (3)	3,85 (3)	4,35 (3)	—	—	6,—	6,—	6,23	10,97		
Juni.....	3,—	3,50	4,—	3,25	1,453	6,—	5,50	5,66	14,71		
Juli.....	3,—	3,50	4,—	3,12	1,102	6,—	5,—	4,72	4,49		
Augustus.....	3,—	3,50	4,—	2,889	0,885	6,—	5,—	5,03	4,88		
September.....	3,—	3,50	4,—	3,255	1,038	6,—	5,—	7,60	—		
October.....	2,92 (4)	3,50	4,—	3,—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36		
November.....	2,50	3,50	4,—	2,008	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02		
December.....	2,50	3,50	4,—	2,213	0,50	6,—	5,—	3,66	4,—		
1939 Januari.....	2,50	3,50	4,—	2,—	0,50	6,—	5,—	3,52	4,07		
Februari.....	2,50	3,50	4,—	1,98	0,52	6,—	5,—	4,42	3,64		
Maart.....	2,50	3,50	4,—	3,28	1,06	6,—	5,—	4,—	4,79		
April.....	3,28	4,28	4,78	4,28	2,125	6,—	5,—	8,53	15,48		
Mei.....	3,37	4,37	4,87	3,99	2,203	6,87	5,87	6,87	5,16		
Weekcijfers :											
1939 Mei 1.....	4,—	5,—	5,50	5,—	3,—	7,—	6,—				
8.....	4,—	5,—	5,50	5,—	3,—	7,—	6,—				
15.....	3,— (5)	4,— (5)	4,50 (5)	3,25	1,75	7,—	6,—				
22.....	3,—	4,—	4,50	3,125	1,75	7,—	6,—				
30.....	3,—	4,—	4,50	3,125	1,50	6,—	5,—				

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelde.

(2) Tot en met 26 October 1938, gold het disconto voor accepten eveneens voor de bij een bank gedomiceerde niet-geaccepteerde wissels. Vanaf dezen datum geldt voor hen het disconto voor niet-geaccepteerde wissels. Sedert 2 Januari 1939, worden alle wissels getrokken ter gelegenheid van verkoopen op afbetaling tegen het maximum-tarief verdisconteerd.

(3) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2,25-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4-4,50-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3-3,50-4 %.

(4) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 October tot 16 April 1939 : 2,5 %.

(5) Van 17 April tot 10 Mei, 4-5-5,50 %.

Vanaf 11 Mei, 3-4-4,50 %.

3

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT.				Regie der Telegrafen en der Telefonen (Kasbons op 3 maanden)
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	—
1938.....	1,316	2,81	3,—	3,25	1,375	1,75	1,625	1,70	—
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1938 Maart.....	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—	—
April.....	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	1,872	—	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	—
September.....	2,69	2,75	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
December.....	1,56	1,81	—	—	1,65	1,75	1,70	1,875	—
1939 Januari.....	1,51	1,67	—	—	—	—	1,63	1,625	1,96
Februari.....	1,48	1,54	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,91	2,49	—	—	—	—	—	—	—
April.....	2,49	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	2,48	2,49	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1939 7 April.....	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—
14 —.....	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—
28 —.....	—	2,49	—	—	—	—	—	—	—
5 Mei.....	—	2,49	—	—	—	—	—	—	—
12 —.....	—	2,48	—	—	—	—	—	—	—
19 —.....	—	2,48	—	—	—	—	—	—	—
26 —.....	—	2,48	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

4

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTKAS.

Netto interestvoeten, in %.

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATON. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
1938.....	0,50	1,10	1,16	1,40	1,60	2,12	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maandcijfers (1) :											
1938 Maart.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,55	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939 Januari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,15	1,13	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,— (*)	2,— (*)
Mei.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

(*) Sedert 10 Mei, rentevoeten gewijzigd als volgt : 3 pCt. netto.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

I. — NOTEERINGEN VAN ED ELE METALEN TE LONDEN.

9

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding goud zilver
	In sh. en p. per ons (1) fijn goud	In franken per kg. (3) fijn goud	In p. per ons (1) voor 222/240 fijn	In franken (2) per kg. fijn	
1936 2 Januari	141/4	33.190,87	22 3/8	473,38	70,11
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1938 1 April	140/0 1/2	33.098,59	19	404,56	81,81
2 Mei	139/6 1/2	33.206,13	18 11/16	400,63	82,88
1 Juni	140/7 1/2	33.069,74	18 15/16	401,21	82,42
1 Juli	140/0	33.093,48	18 15/16	401,14	82,50
2 Augustus	141/8	33.052,80	19 9/16	411,19	80,38
1 September	143/0 1/2	33.099,11	19 1/4	401,29	82,48
3 October	144/8 1/2	33.058,78	19 1/2	401,33	82,37
2 November	146/1 (4)	33.047,07	19 1/2	397,41	83,16
1 December	148/6 1/2 (4)	33.065,92	20 1/16	402,34	82,18
1939 3 Januari	150/0 1/2 (4)	33.146,57	21 1/8	420,44	78,84
1 Februari	148/7 1/2 (4)	33.063,57	19 15/16	399,58	82,75
1 Maart	148/5 (4)	33.225,99	20 7/16	412,19	80,61
1 April	148/6 (4)	33.211,82	20	402,97	82,42
1 Mei	148/6 (4)	32.871,64	20 3/16	402,58	81,65
1 Juni	148/5 (4)	32.811,44	19 15/16	397,09	82,65

- (1) 1 ons troy = 31,103481 gram.
 (2) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag der noteering. Vanaf November 1938 op den koers van den belga te Londen, om 11 uur.
 (3) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 geschiedde deze berekening op de basis van de « fixing »-noteering te Londen, om 11 uur, en op den koers van den belga te Londen, om hetzelfde uur.
 (4) Koers van den « fixing » te Londen, om 11 uur.

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

10

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 46,6111 belg.	PARIS	New-York (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERLIJN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAN 100 Lt. L. = 31,0492 b.	WARSHAU 100 Zl. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
											(1)	(2)			
Jaargemiddeld ..	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5989	5,9267
1937	28,9306	17,0488	5,9180	325,6103	135,3787	237,7908	149,1259	145,3616	129,1842	20,5575	31,1373	111,6648	4,3684	26,2703	5,8877
Maandgemiddeld ..															
1938 Maart	29,5340	18,4980	5,9232	329,2157	136,5539	238,4217	152,1637	148,3970	131,8709	20,7728	31,1667	111,9815	4,37	26,8098	5,9140
April	29,5520	18,4129	5,9341	329,6682	136,4195	238,4697	152,2987	148,4576	131,9050	20,7021	31,2179	111,9974	4,37	26,8121	5,9043
Mei	29,5021	16,7583	5,9372	328,8424	135,7050	238,5798	151,1560	148,2714	131,7179	20,6824	31,2523	111,9702	4,37	26,8171	5,8990
Juni	29,2364	16,4109	5,8990	326,3626	134,9869	237,4726	150,7521	146,9048	130,5274	20,5324	31,0299	111,2321	4,37	26,5433	5,8351
Juli	29,1407	16,3588	5,9091	325,3568	135,2189	237,4837	150,2413	146,4063	130,1197	20,4768	31,0841	111,0500	4,37	26,4616	5,8734
Augustus	28,9260	16,2011	5,9252	325,6216	135,6368	237,6318	149,1450	145,2773	129,2248	20,4930	31,1786	111,3523	4,37	26,2614	5,9074
September	28,4399	15,9302	5,9281	319,8391	134,0416	238,3489	146,7152	142,9068	127,0364	20,5018	31,1790	111,3489	4,37	25,8495	5,9000
October	28,1938	15,7669	5,9139	321,6655	134,3598	236,9579	145,2869	141,6583	125,9000	20,4129	31,1187	111,3464	4,37	25,6102	5,8629
November	27,8214	15,5754	5,9137	321,3200	133,9218	236,9026	143,3321	139,7986	124,2224	20,2911	31,1049	111,4013	4,37	25,2403	5,8701
December	27,7277	15,6298	5,9300	322,6733	134,2512	238,0024	142,8190	139,2986	123,8179	20,3490	31,2250	112,1190	4,36	25,1800	5,8858
1939 Januari	27,6259	15,6084	5,9205	320,9875	133,6693	237,4364	142,2561	138,7986	123,3455	20,3086	31,1410	112,0784	—	25,0564	5,8759
Februari	27,7909	15,7043	5,9307	318,0237	134,4787	238,0137	143,1562	139,6235	124,0940	20,3470	31,1865	111,6975	—	25,2110	5,9027
Maart	27,8536	15,7505	5,9437	315,6504	134,4720	238,5304	143,4898	139,9480	124,3674	—	31,2647	112,2489	—	25,2739	5,9252
April	27,8059	15,7357	5,9409	315,6094	133,2767	238,4097	143,2578	139,6944	124,1528	—	31,2603	111,2941	—	25,1706	5,9157
Mei	27,5048	15,5630	5,8750	314,8821	132,0879	235,7619	141,6600	138,1733	122,7921	—	30,9192	110,8842	—	24,9271	5,8555
Dagnoteeringen ..															
1939 Mei 1	27,5150	15,56875	5,88	312,70	131,90	235,80	141,675	138,175	122,80	—	30,9358	—	—	24,94	5,86
2	27,5050	15,56625	5,8745	313,—	131,875	235,75	141,65	138,20	122,75	—	30,9358	111,80	—	24,90	5,85625
3	27,50	15,56	5,87425	313,65	131,89	235,70	141,66	138,19	122,80	—	30,9166	—	—	24,88	5,85125
4	27,5075	15,56375	5,87575	313,25	131,90	235,775	141,725	138,20	122,80	—	30,9166	110,—	—	24,88	5,8525
5	27,50	15,5625	5,8760	313,60	131,86	235,70	141,675	138,15	122,70	—	30,9837	110,50	—	24,88	5,8525
6	27,50	15,56	5,8745	314,275	131,975	235,75	141,66	138,15	122,775	—	30,9119	112,—	—	24,88	5,84875
7	27,50	15,5590	5,8745	314,675	131,925	235,75	141,65	138,16	122,77	—	30,9119	112,—	—	24,88	5,8525
8	27,50125	15,5590	5,8745	315,50	132,15	235,75	141,675	138,16	122,77	—	30,9119	112,—	—	24,90	5,85125
9	27,525	15,57875	5,87875	315,40	132,10	236,—	141,78	138,25	122,875	—	30,9119	112,—	—	24,98	5,8585
10	27,5175	15,57	5,8775	314,65	131,96	235,85	141,70	138,25	122,80	—	30,9119	112,10	—	24,98	5,8575
11	27,51	15,5630	5,8750	316,10	131,975	235,85	141,68	138,20	122,80	—	30,9358	111,30	—	24,93	5,8575
12	27,5075	15,56375	5,8750	316,10	131,975	235,75	141,65	138,20	122,82	—	30,9119	110,80	—	24,96	5,85525
13	27,505	15,56625	5,87525	314,975	132,075	235,75	141,625	138,175	122,90	—	30,9119	112,50	—	24,91	5,85875
14	27,50	15,56	5,87425	315,65	132,075	235,75	141,60	138,175	122,775	—	30,9119	111,—	—	24,93	5,8575
15	27,50	15,56	5,8740	315,35	132,14	235,75	141,675	138,15	122,80	—	30,9119	110,75	—	24,92	5,85375
16	27,50	15,5595	5,8735	315,45	132,325	235,70	141,63	138,15	122,85	—	30,9119	107,80	—	24,94	5,85625
17	27,5075	15,56375	5,8745	315,65	132,37	235,85	141,65	138,18	122,80	—	30,9119	108,—	—	24,96	5,86
18	27,50	15,56	5,8735	315,725	132,30	235,725	141,60	138,15	122,775	—	30,9119	110,75	—	24,96	5,85875
19	27,50	15,56	5,8745	315,47	132,375	235,70	141,65	138,125	122,75	—	30,9119	110,50	—	24,96	5,855
20	27,50	15,5595	5,8727	315,73	132,375	235,675	141,625	138,125	122,80	—	30,9119	110,50	—	24,95	5,855
21	27,50	15,56	5,8725	315,725	132,325	235,675	141,625	138,125	122,725	—	30,9119	110,50	—	24,95	5,8575

- (1) Italiaansche lira : noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Zonder omzet.

III. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (—):														
	1 ^o) IN BELGA, VOOR :					2 ^o) IN % VAN DEN CONTANTKOERS									
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr.		£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	(Gemiddelde der bied- en laatkoersen)				

a) Wisselkoers op één maand.

1938 Jaargem.	+0,0780	+0,0895	-0,0877	-0,0781	+0,0199	+0,0200	+1,1268	+1,1744	+0,5154	+0,6751	+0,29	-0,49	+0,34	+0,35	+0,44
Maandgemiddelden:															
1938 Maart	+0,0531	+0,0600	-0,1652	-0,1413	+0,0121	+0,0146	+0,7912	+1,0115	+0,2963	+0,4963	+0,19	-0,80	+0,23	+0,27	+0,29
April	+0,0431	+0,0542	-0,1517	-0,1539	+0,0095	+0,0150	+0,6000	+0,9300	+0,2261	+0,4522	+0,16	-0,83	+0,21	+0,23	+0,25
Mei	+0,3936	+0,4593	+0,2379	+0,1700	+0,0954	+0,0757	+5,0615	+3,5111	+1,3538	+0,5667	+1,45	+1,22	+1,44	+1,30	+0,71
Juni	+0,1467	+0,1719	+0,0558	+0,0759	+0,0337	+0,0332	+2,2111	+2,4647	+0,9750	+1,3035	+0,54	+0,40	+0,57	+0,73	+0,84
Juli	+0,0821	+0,0905	-0,0071	+0,0170	+0,0190	+0,0215	+0,9818	+1,2528	+0,5565	+0,9364	+0,30	-0,03	+0,34	+0,34	+0,55
Augustus	+0,0800	+0,0856	-0,1037	-0,0727	+0,0147	+0,0171	+0,8235	+0,9625	+0,6870	+1,0857	+0,22	-0,50	+0,27	+0,27	+0,85
September	+0,1156	+0,1090	-0,0767	+0,0606	+0,0256	+0,0229	+1,3000	+1,4273	+0,8947	+1,1600	+0,39	-0,43	+0,41	+0,43	+0,77
October	+0,0180	+0,0232	-0,1453	-0,1131	+0,0087	+0,0105	+0,4286	+0,7100	+0,2545	+0,3818	+0,07	-0,82	+0,15	+0,18	+0,24
November	+0,0012	+0,0023	-0,0762	-0,0600	+0,0048	+0,0061	+0,3136	+0,4000	+0,1250	+0,2750	+0,006	-0,44	+0,09	+0,11	+0,15
December	+0,0211	+0,0271	+0,0027	+0,0105	+0,0117	+0,0142	+0,6389	+0,8357	—	—	+0,09	+0,09	+0,24	+0,22	+0,23
1939 Januari	-0,0063	-0,0032	-0,0108	-0,0063	+0,0072	+0,0079	+0,3841	+0,4962	—	—	-0,02	-0,02	+0,13	+0,14	—
Februari	+0,0120	+0,0169	-0,0021	-0,0050	+0,0075	+0,0056	+0,3875	+0,2531	—	—	+0,05	-0,05	+0,11	+0,10	—
Maart	+0,1878	+0,1850	+0,0947	+0,0953	+0,0444	+0,0448	+2,2556	+2,0727	—	—	+0,67	+0,60	+0,70	+0,69	—
April	+0,3591	+0,3575	+0,1625	+0,1794	+0,0864	+0,0246	+3,5000	+1,3000	—	—	+0,4500	+1,29	+1,09	+0,93	+0,76
Mei	+0,0755	+0,0753	+0,0479	+0,0359	+0,0244	+0,0209	+1,4600	+1,1062	—	—	+0,6000	+0,27	+0,27	+0,39	+0,41
Dagnoteeringen:															
1939 Mei 1.....	+0,200	—	+0,09	—	+0,040	—	+2,40	—	—	—	+0,73	+0,58	+0,68	+0,77	—
2.....	+0,180	+0,22	+0,10	—	+0,056	—	+2,40	—	—	—	+0,73	+0,64	+0,95	+0,77	—
3.....	—	+0,15	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,55	—	—	—	—
4.....	+0,120	—	+0,06	+0,08	+0,044n.	+0,044n.	+1,60n.	+1,60n.	—	—	+0,44	+0,45	+0,75	+0,51	—
5.....	+0,120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,44	—	—	—	—
6.....	+0,100	—	—	+0,06	+0,026	+0,032	+1,40	+1,80	—	—	+0,36	+0,39	+0,49	+0,51	—
7.....	+0,100	—	—	+0,055	—	+0,040	+1,40	+1,80	—	—	+0,38	+0,35	+0,68	+0,51	—
8.....	—	+0,11	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,29	+0,32	+0,20	+0,76	—
9.....	—	+0,08	—	—	+0,05	+0,012n.	+2,40n.	+2,40n.	—	—	+0,29	+0,32	+0,20	+0,76	—
10.....	+0,060	+0,07	—	+0,045	—	+0,026	—	+1,40	—	—	+0,24	+0,29	+0,44	+0,44	—
11.....	+0,080	+0,09	+0,03	—	+0,020	—	+1,10	—	—	—	+0,31	+0,19	+0,34	+0,35	—
12.....	+0,080	+0,065	—	+0,04	—	+0,020	—	+1,10	—	—	+0,23	+0,26	+0,34	+0,32	—
13.....	+0,065	—	—	+0,04	—	+0,020	—	+1,10	—	—	+0,24	+0,26	+0,34	+0,32	—
15.....	+0,050	+0,06	—	+0,03	—	+0,018	—	+1,10	—	—	+0,20	+0,19	+0,31	+0,32	—
16.....	—	+0,045	—	+0,025	—	+0,016	—	+0,90	—	—	+0,16	+0,16	+0,27	+0,28	—
17.....	+0,035	+0,04	—	+0,02	—	+0,013	—	+0,80	—	—	+0,14	+0,13	+0,22	+0,25	—
19.....	—	+0,035	—	+0,015	+0,010	+0,012	—	+0,60	—	—	+0,13	+0,10	+0,19	+0,19	—
20.....	+0,040	—	—	+0,015	+0,011	—	—	+0,60	—	—	+0,15	+0,10	+0,19	+0,19	—
22.....	+0,045	—	+0,015	—	+0,011	—	+0,60	—	—	—	+0,16	+0,10	+0,19	+0,19	—
23.....	+0,050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,18	—	—	—	—
24.....	+0,055	+0,06	+0,02	—	+0,014	—	+0,60	—	—	—	+0,21	+0,13	+0,24	+0,19	—
25.....	+0,045	+0,055	—	+0,03	—	+0,018	+0,70	+0,90	—	—	+0,18	+0,19	+0,31	+0,25	—
26.....	+0,040	+0,05	+0,02	+0,03	—	+0,016	+0,70	—	+0,60	—	+0,16	+0,16	+0,27	+0,22	+0,45
30.....	+0,037	+0,0425	—	+0,02	—	+0,015	—	+0,60	—	—	+0,14	+0,13	+0,26	+0,19	—
31.....	+0,0275	+0,0325	—	+0,02	—	+0,012	—	+0,60	—	—	+0,11	+0,13	+0,20	+0,19	—

b) Wisselkoers op drie maanden.

Jaargemiddelden:															
1937.....	+0,0036	+0,0084	-0,6187	-0,5950	+0,0118	+0,0131	+0,5987	+0,6951	+0,0645	+0,2669	+0,02	-2,53	+0,21	+0,20	+0,12
1938.....	+0,2544	+0,2607	-0,2306	-0,2169	+0,0599	+0,0624	+3,4801	+3,6135	+1,2580	+1,4783	+0,89	-1,31	+1,03	+1,09	+1,01
Maandgemiddelden:															
1938 Maart	+0,1508	+0,1623	-0,4295	-0,4056	+0,0374	+0,0392	+2,3895	+2,8769	+0,7407	+1,1111	+0,53	-2,26	+0,65	+0,80	+0,68
April	+0,1500	+0,1779	-0,3544	-0,3300	+0,0361	+0,0426	+2,4867	+2,8133	+0,6522	+0,9652	+0,55	-1,86	+0,66	+0,80	+0,59
Mei	+0,9309	+0,8553	+0,3900	+0,2344	+0,1751	+0,1672	+9,9539	+8,2000	+2,9385	+1,7000	+3,03	+2,01	+2,88	+2,76	+1,71
Juni	+0,4462	+0,4736	+0,1209	+0,1590	+0,0945	+0,1011	+5,7917	+6,4093	+2,2118	+2,8095	+1,57	+0,85	+1,66	+1,87	+1,86
Juli	+0,3177	+0,3277	-0,0271	-0,0055	+0,0691	+0,0735	+4,0770	+4,3684	+1,4174	+1,8000	+1,11	-0,10	+1,21	+1,29	+1,19
Augustus	+0,3382	+0,3700	-0,2065	-0,1532	+0,0776	+0,0831	+4,4250	+4,5588	+1,9040	+2,3200	+1,22	-1,11	+1,36	+1,39	+1,56
September	+0,4395	+0,4459	-0,1556	-0,1620	+0,0988	+0,0969	+5,4308	+5,6333	+1,8737	+2,2364	+1,56	-1,11	+1,65	+1,73	+1,53
October	+0,0960	+0,1085	-0,3725	-0,3662	+0,0312	+0,0411	+1,8909	+2,4842	+0,8056	+1,0625	+0,36	-2,34	+0,61	+0,68	+0,70
November	+0,0291	+0,0330	-0,2408	-0,2237	+0,0233	+0,0254	+1,2538	+1,3833	+0,5000	+0,8750	+0,11	-1,40	+0,41	+0,41	+0,51
December	+0,0983	+0,1064	-0,0074	-0,0055	+0,0474	+0,0480	+2,3588	+2,5105	—	—	+0,37	-0,006	+0,80	+0,75	—
1939 Januari	+0,0139	+0,0125	-0,0487	-0,0303	+0,0266	+0,0270	+1,4125	+1,4600	+0,6000	+1,10	+0,05	-0,25	+0,45	+0,45	+0,60
Februari	+0,0707	+0,0479	-0,0162	-0,0274	+0,0285	+0,0238	+1,2136	+0,7633	—	—	+0,21	-0,14	+0,44	+0,31	—
Maart	+0,5859	+0,5611	+0,2884	+0,2693	+0,1411	+0,1246	+6,7176	+6,3687	—	—	+2,06	+1,77	+2,22	+2,07	—
April	+0,7692	+0,6356	+0,4740	+0,2697	+0,1676	+0,0808	+8,600	+3,9200	—	—	+1,3500	+2,53	+2,36	+2,09	+1,98
Mei	+0,2355	+0,2564	+0,1096	+0,1080	+0,0728	+0,0661	+4,0556	+3,2625	+1,2000	+1,6000	+0,89	+0,70	+1,18	+1,16	+1,06
Dagnoteeringen:															
1939 Mei 1.....	+0,47	+0,48	+0,23	—	+0,13	—	+6,40	—	—	—	+1,73	+1,48	+2,21	+2,05	—
2.....	+0,46	+0,48	+0,23	—	+0,13	—	+6,40	—	—	—	+1,71	+1,48	+2,21	+1,92	—
3.....	—	+0,34	—	—	—	—	—	—	—	—	+1,24	—	—	—	—
4.....	+0,34	+0,36	+0,16	+0,20	+0,134n.	+0,134n.	+3,40n.	+3,40n.	—	—	+1,27	+1,16	+2,28	+1,09	—
5.....	+0,34	+0,37	—	—	—	—	—	—	—	—	+1,29	—	—	—	—
6.....	+0,295	+0,31	—	+0,16	—	+0,092	—	+4,60	—	—	+1,10	+1,03	+1,57	+1,47	—
8.....	+0,31	+0,32	—	+0,18	+0,086	+0,092	—	+4,60	—	—	+1,15	+1,16	+1,52	+1,46	—
9.....	+0,26	+0,27	—	+0,13	+0,034n.	+0,034n.	+6,80n.	+6,80n.	—	—	+0,96	+0,84	+0,58	+2,16	—
10.....	+0,20	+0,21	—	+0,11	—	+0,066	—	+3,10	—	—	+0,75	+0,71	+1,12	+0,95	—
11.....	+0,245	+0,255	+0,10	—	+0,07	—	+3,40	—	—						

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE PUBLIEKE FONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER		
		3 April 1939	1 Mei 1939	1 Juni 1939
A. — Binnenlandsche schuld.				
I. — RECHTSTREEKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (Rente bij te rekenen).				
2 1/2 % Schuld	100,—	55,75	55,50	56,75
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	68,25	68,50	69,50
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	76,75	76,25	76,50
Geünificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	86,50	85,25	85,25
Geünificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	86,50	85,25	85,25
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	99,50	99,50	99,50
4 % Lotenleening van 1932	625,—	482,—	474,—	490,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	980,—	960,—	981,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—	450,—	442,—	458,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORDE SCHULD (Rente bij te rekenen)				
4 % Lotenleening der Vervoeste Gewesten 1921	250,—	212,50	207,—	212,50
4 % Lotenleening der Vervoeste Gewesten 1922	282,50	230,50	227,—	235,—
4 % Lotenleening der Vervoeste Gewesten 1923	625,—	479,—	469,—	476,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	500,—	521,—	513,—	532,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	500,—	519,—	513,—	534,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	429,—	426,—	425,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	61,—	60,50	60,85
4 1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	85,40	84,50	(3) 86,50
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	(6) 83,75	84,—	84,—
III. — RECHTSTREEKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	144,50	147,—	146,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	65,50	59,—	59,—
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	64,50	63,75	64,—
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	81,10	82,—	82,50
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	81,25	82,—	82,90
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	71,—	72,—	72,50
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORDE SCHULD (Rente bij te rekenen).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (I)	500,—	675,—	666,—	733,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	408,—	406,—	418,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	490,—	(3) 470,—	511,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	785,—	775,—	830,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	410,—	385,—	413,—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.				
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	104,25	104,25	(6) 102,25
(*) 3 % " " 1886 tot 1911	100,—	74,05	74,—	74,—
(*) 4 % " " 1912 tot 1918	100,—	80,—	77,55	79,95
4 % " " 1927 tot 1929	100,—	81,30	80,25	81,25
4 % " " 1931 (Januari-Juli)	100,—	81,30	80,50	81,95
4 % " " 1932	100,—	81,30	79,75	80,15
4 % " " 1937	100,—	81,05	81,—	81,35
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	98,25	97,—	100,—
4 % " " 1938, " " 100 %	100,—	94,—	92,10	94,45
4 % Gemeentekrediet, 1938, Lotenleening (voorloopige getuigschriften)	500,—	480,—	487,—	487,—
<i>Rente in de notering begrepen :</i>				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	(6) 72,—	74,—	72,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	81,25	79,25	83,50
4 % Stad Antwerpen 1930 (Januari-Juli)	100,—	79,—	77,50	81,30
4 % " " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	96,25	94,95	98,05
4 % " " 1936 (coupon 31 December)	100,—	79,—	75,50	79,70
4 % " " 1937	100,—	(4) 83,—	79,05	80,40
4 % Brussel 1930	100,—	79,—	76,—	80,30
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	92,05	93,70	96,95
4 % Brussel 1938	100,—	91,05	93,05	95,90
4 % Gent 1929	100,—	80,30	78,30	81,30
4 % Gent 1936	100,—	79,30	(3) 76,—	78,35
4 1/2 % Luik 1917	100,—	89,50	88,50	92,—
4 % Luik 1919	100,—	80,75	78,50	82,20
4 % Luik 1929	100,—	82,—	76,85	81,65
4 % Luik 1937	100,—	80,25	(3) 78,—	81,25
<i>Lotenleeningen. — Rente in de notering begrepen :</i>				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	76,25	72,—	76,25
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	(4) 62,125	61,50	(4) 63,25
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	70,—	68,375	70,25
2 1/2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	(3) 59,50	(4) 60,—	62,50
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	60,25	(3) 58,50	60,25
2 % Gent 1896	100,—	59,375	59,—	60,—
2 % Luik 1897	100,—	58,25	56,75	59,75
B. — Buitenlandsche Staatsschuld.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	102	101 1/8	103 1/4
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	103 7/8	104 3/8	106 3/4
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	111,—	110 1/4	112 1/2
II. — LEENINGEN IN £.				
4 % Leening 1936	100 £	89,69	85 7/8	87 5/8
4 % Leening 1937	100 £	89,25	87 1/8	89,—
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANKEN.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	2.600,—	2.600,—	2.589,—
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	2.614,83	2.613,—	2.614,50
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	907,—	900,—	896,—
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDENS.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	90 7/8	88 1/2	86,—

(*) Over 't algemeen genieten de coupons der leeningen vrijdom van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pct. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.
 (1) Interest tot 4 pct. gewaarborgd.
 (2) Huidige rentevoet 3 1/2 pct.; vanaf het elfde jaar zal de interest op 4 pct. gebracht worden.
 (3) Gewijzigde notering: geboden (argent)
 (4) Tegen deze notering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan
 (5) Tegen deze notering werden de verkoopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.
 (6) Gewijzigde notering: papier.

II. — MAANDELIJSCHE INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

DATUM	VASTRENDERENDE FONDSSEN (30)					NIET - VASTRENDERENDE FONDSSEN (120)											
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatslening.	Provincie- en gemeente- leningen	4 % Obligaties 17,25 % belasting	6 % Obligaties belastingvrij	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financieele instelling.	Onroerende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tramwegen Buurtpoorwegen	Tramwegen en electric. (Ymstra)	Gas- en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolenuijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas- fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer op basis van de notering der vorige maand.

1939 1 Mei	99	99	98	98	99	98	98	97	99	95	97	105	96	92	92	99	96	99
1 Juni	101	101	102	101	102	107	102	103	102	102	105	117	119	103	109	102	104	102

Indexcijfer op basis van de notering op 3 Januari 1923.

1938 1 April	123	124	135	142	104	34	27	25	28	21	52	61	101	21	53	24	27	29
2 Mei	124	122	138	142	105	37	28	28	29	22	55	71	117	24	58	26	29	33
1 Juni	121	120	131	141	104	36	27	26	29	22	53	70	114	22	57	25	28	31
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	26	29	23	54	74	117	24	57	24	31	32
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	27	26	28	23	55	75	118	23	57	23	31	31
1 September	119	116	127	143	103	36	26	24	27	22	55	70	116	21	55	22	30	29
3 October	118	114	126	141	102	38	29	24	28	23	58	79	117	21	56	23	30	31
3 November	120	117	129	141	105	38	27	24	26	22	57	78	128	22	59	22	30	29
1 December	120	116	129	143	104	37	26	23	26	22	56	77	122	22	59	22	29	30
1939 3 Januari	119	114	128	141	104	35	25	23	25	21	55	72	119	21	56	21	27	29
1 Februari	118	115	128	140	103	33	25	22	24	21	55	66	109	19	52	19	24	27
1 Maart	118	113	128	141	103	34	24	23	26	22	56	66	106	20	53	19	25	28
3 April	116	111	125	140	100	32	24	22	25	21	54	60	101	19	49	17	24	26
1 Mei	114	109	123	137	101	31	23	21	25	20	52	64	97	17	45	17	23	26
1 Juni	116	110	125	138	103	33	24	22	25	20	55	74	115	18	49	18	24	26

(*) De belasting bedraagt 17,25 pCt. sedert 21 Januari 1939. (Wet van 18 Januari 1939.)

III. — NOTEERINGEN, RENDEMENTEN EN INDEXCIJFERS VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

AAN HET BEGIN DER MAAND	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES van maatschappijen Allerlei typen		
	Koers				Opbrengst (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddeld netto rendement	Gemiddelde beurs- waarde	Indexo. gemiddelde beursw. 3-1-1938 = 100
	I Geunific. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids- ondernem. 4 ½ %	I Geunific. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids- ondernem. 4 ½ %			
1938 Maart	97,20	96,75	96,97	100,56	4,12	4,13	4,12	4,47	4,59	101,63	100
April	94,30	89,50	91,85	96,32	4,24	4,47	4,35	4,67	4,75	98,34	97
Mei	92,45	90,—	93,78	99,28	4,33	4,44	4,27	4,53	4,68	99,78	99
Juni	90,20	84,55	86,24	95,20	4,43	4,73	4,64	4,73	4,82	96,72	96
Juli	90,05	87,—	89,09	90,92	4,44	4,60	4,49	4,64	4,76	97,98	97
Augustus	88,15	84,—	86,76	95,14	4,54	4,76	4,61	4,73	4,79	96,93	96
September	87,25	83,25	85,78	93,—	4,58	4,80	4,66	4,84	4,88	95,34	94
October	86,75	85,50	82,86	88,72	4,61	4,68	4,83	5,07	5,08	91,70	91
November	89,—	85,—	87,38	96,29	4,49	4,71	4,58	4,67	4,77	97,54	96
December	89,37	84,35	86,52	95,26	4,48	4,74	4,62	4,72	4,83	96,40	95
1939 Januari	88,80	84,—	85,36	94,23	4,52	4,75	4,69	4,78	4,87	95,03	94
Februari	88,75	82,—	85,81	92,03	4,51	4,88	4,67	4,89	4,99*	94,49*	93*
Maart	87,60	83,—	85,08	90,49	4,57	4,82	4,70	4,97	5,03*	93,54*	92*
April	86,50	81,25	83,08	86,43	4,62	4,92	4,81	5,21	5,24*	89,90*	89*
Mei	85,25	82,—	81,19	85,87	4,69	4,88	4,93	5,24	5,26*	89,69*	89*
Juni	85,25	82,90	83,57	90,30	4,69	4,83	4,79	4,98	5,11	92,19	91

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 187.

* Gewijzigde indexcijfer.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

**a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).**

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1938.....	367	243.321	210.138	1.263	331.881	324.532	321	1.506.970	1.354.377	1.275.638
1938 4 eerste maanden.....	132	97.501	85.319	407	104.421	102.061	128	487.395	617.415	596.463
1939 4 eerste maanden.....	110	89.624	77.256	458	96.311	93.131	86	325.836	208.691	144.625
1938 Februari.....	27	26.560	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443
Maart.....	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	35	70.209	86.511	78.655
April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586
November.....	23	22.980	18.664	104	30.123	29.558	19	119.380	67.362	62.141
December.....	34	22.774	21.844	270	66.166	65.613	49	219.946	210.797	199.958
1939 Januari.....	28	26.035	21.335	121	31.059	29.029	26	65.042	40.572	36.706
Februari.....	32	17.029	14.273	86	20.549	20.303	15	27.422	8.412	7.590
Maart.....	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638
April.....	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiffen	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiffen (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Inlijving van reserves (3)		
			Nominaal bedrag					
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1938.....	21	392.190	2.321.769	6.375	572.606	808.173	152.500	675.594
1938 4 eerste maanden.....	11	161.875	981.212	6.000	206.739	459.041	74.500	211.438
1939 4 eerste maanden.....	8	32.800	427.226	—	146.243	49.593	—	151.776
1938 Februari.....	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart.....	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni.....	3	118.600	238.884	—	43.992	16.200	68.000	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	1	49.215	111.697	—	26.655	22.590	—	60.475
November.....	1	2.000	122.465	—	47.533	44.375	—	20.455
December.....	—	—	299.737	—	92.697	25.447	—	169.371
1939 Januari.....	4	16.900	114.566	—	32.236	12.801	—	58.933
Februari.....	—	—	45.990	—	22.135	3.350	—	16.681
Maart.....	2	3.200	92.920	—	38.154	24.692	—	21.101
April.....	2	12.500	173.750	—	53.718	8.750	—	55.061

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatie-uitgiffen begrepen.
(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiffen, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in specie en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

IV. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften
(duizenden franken).

APRIL 1939.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITGIFTEN			Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE			ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschapp. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS-VERMINDERINGEN (naamlooze vennootsch.) (comm. venn. op aandeel.) (personenvennootsch. m. beperkte aansprakel.)							
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo-ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag		waarvan conversie leeningen	Inbreng in natura		Kapitaalsverhoogen	Inlijving van reserves (in de kapitaalsverhoogen begrepen)	Liquidaties		Samensmeltingen		Aantal	Bedrag				
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde									naamlooze en commanditaire op aandelen	personenvennootschapp. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag			Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
1. Private banken						1	1.000	4.000	2.000																			
2. Verzekeringen																												
3. Financiële inrichtingen	5	765	765	2	220	220																						
4. In-, uitvoer				1	50	50								200	95													
5. Handel in metalen				1	130	130									120													
6. Handel in klerstoffen en meubel.				10	1.258	1.223	1	200	60	60					1.147													
7. Handel in eetwaren	1	50	50	9	1.730	1.730	1	125	425	425					1.466													
8. Diverse handel	2	250	250	43	9.065	9.049	2	5.500	2.100	900					6.268	600												
9. Suikerfabrieken																												
10. Maalderijen																												
11. Bierbrouwerijen																												
12. Stokerijen																												
13. Andere voedingsnijverheden	1	150	150	3	450	410	1	900	300	60																		
14. Steengroeven																												
15. Kolenmijnen							1	127.500	75.000	26.000	1	5.000																
16. Mijnbouw																												
17. Gas																												
18. Electriciteit																												
19. Electriche constructie							1	15.000	15.000	15.000																		
20. Hôtels, bioscopen, schouwburgen.	1	1.400	280	2	100	100	1	1.250	2.750	2.750						12.762												
21. Drukkerijen, publiciteit				3	180	180	1		5.000	5.000					40		2.750	1	100									
22. Textielbedrijf				6	2.157	2.133	1	1.000	500	500					70		5.000	4	920									
23. Kunstmat. en ceramische mater..				2	200	200									1.977			4	31.375	1	300	2	850					
24. Metaalnijv., mechan. constructie.	1	4.000	4.000	6	846	846	3	9.600	2.350	2.164					578	768	750											
25. Gebouwen, openbare werken	1	900	450	9	2.423	2.183									3.940													
26. Papierijverheden							1	375	762	762					1.527													
27. Plantages en kolon. vennootsch.	1	17.000	15.425																									
28. Chemische nijverheden	1	100	20	3	340	325																						
29. Houtbewerkingsindustrie				4	934	934	1	2.000	995	995																		
30. Leerlooierijen, riemfabrieken				1	200	200																						
31. Automobielen																												
32. Glas- en kristalabrieken																												
33. Spiegelgieterijen																												
34. Diverse nijverheden	4	2.800	2.800	5	724	724	2	3.100	800	800																		
35. Spoorwegen																												
36. Buurtspoorwegen																												
37. Scheepvaart, vliegwezen				6	2.316	2.316	2	1.075	275	275																		
38. Telegrafen, telefonen																												
39. Electriche tramwegen																												
40. Autobussen				1	105	105																						
41. Overige transportbedrijven				1	90	90																						
42. Diverse andere nijverheden																												
TOTAAL...	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691	2	12.500			20.624	17.627	15.467	8.750	38	54.560	2	900	14	9.202				

(1) Samenwerkende vennootschappen en credietverenigingen : 13 opgericht met een minimumkapitaal van fr. 804.300; 57 ontbonden met een minimumkapitaal van fr. 1.280.718.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken).

APRIL 1939.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		Uitgiftepremii (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag		
	naamlooze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)		Liquidaties	Samensmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag													
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)		Inlijving van reserves (2)	Bedrag					

1. — Naar hun geografische ligging.

België	17	10.415	8.765	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691	2	12.500	—	—	39.868	8.750	54.560	900	9.202
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congo	1	17.000	15.425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.850	—	—	—	—
TOTAAL...	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691	2	12.500	—	—	53.718	8.750	54.560	900	9.202

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en minder van 1 tot 5 miljoen. van 5 tot 10 miljoen van 10 tot 20 mill. van 20 tot 50 mill. van 50 tot 100 mill. 100 miljoen en meer	14 3 1 — — — —	2.715 7.700 17.000 — — — —	2.185 6.580 15.425 — — — —	115 3 — — — — —	19.530 3.988 — — — — —	19.160 3.988 — — — — —	14 4 1 — — — —	18.875 7.250 15.000 127.500 — — —	7.067 13.250 15.000 75.000 — — —	6.641 10.050 15.000 26.000 — — —	— 1 — — — — —	— 5.000 7.500 — — — —	— — — — — — —	18.382 8.724 26.612 — — — —	1.000 7.750 — — — — —	3.620 28.440 — 22.500 — — —	900 — — — — — —	4.700 4.502 — — — — —
TOTAAL...	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691	2	12.500	—	53.718	8.750	54.560	900	9.202

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

**V. — OVERHEIDSLEENINGEN EN LEENINGEN UITGEGEVEN
DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT.**

**VI. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (1).**

18
19

TIJDVAK	RECHTSTREEKSE LEENINGEN VAN PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN (2)		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTEKREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvings- rechten berekend
	in het buitenland		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
	in België		Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	in België	in het buitenland	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(miljoenen)	(duizenden franken)					(duiz. frank.)
1937.....	6.955.000	{ Ned. G. 48 £ 5 }	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem...	211.092
1938.....	2.534.875	{ — }	699.505	258.243	231.272	237.796	1938 Maandgem...	232.768
1938 Februari...	609.875	{ — }	39.491	12.062	20.361	19.974	1938 Februari....	216.760
Maart	—	{ — }	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	{ — }	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.964
Mei	—	{ — }	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	{ (3) }	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	250.000	{ — }	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207
Augustus...	—	{ — }	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus...	207.602
September..	—	{ — }	63.467	26.997	22.348	18.015	September...	231.556
October...	1.000.000	{ — }	36.289	17.849	13.619	36.747	October	210.985
November..	675.000	{ — }	52.109	11.470	11.426	38.898	November...	190.178
December...	—	{ — }	60.431	79.389	17.451	28.864	December...	223.407
1939 Januari...	—	{ — }	29.424	26.897	24.142	28.237	1939 Januari....	208.370
Februari...	—	{ — }	43.892	19.221	25.173	17.517	Februari	173.873
Maart	—	{ — }	46.030	27.098	22.699	9.724	Maart	244.488
April	(4) 50.000	{ — }	33.182	15.771	45.992	10.356	April	234.217

(1) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provincien en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regeering een leening afgesloten groot 35 miljoen Nederlandsche guldens in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

(4) Leening Stad Luik, kasbons op 2 jaar, groot 50 miljoen, 4,50 pCt., tot de prijs van 98,25 uitgegeven.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1938.....	3.281	3.059	3.330	9.670	—
1938 Februari.....	187	213	273	673	1.692
Maart.....	214	282	322	818	2.410
April.....	270	256	304	830	3.240
Mei.....	262	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745
Juli.....	221	264	266	751	5.496
Augustus.....	236	261	253	750	6.246
September.....	253	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975
November.....	337	255	251	843	8.817
December.....	291	281	281	853	9.670
1939 Januari.....	453	246	269	968	968
Februari.....	197	214	254	685	1.653
Maart.....	217	273	296	786	2.419
April.....	283	245	259	787	3.206

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1938 en 1939 vóór 30 April 1939 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Begrotingsjaar 1938 (2)		Begrotingsjaar 1939		April 1939	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrotingsjaar 1938 (2)	begrotingsjaar 1939
I. Rechtstreeksche belastingen.....	3.141	2.844	670	594	—	283
II. Douanen en accijnzen.....	3.061	3.094	955	1.004	—	245
waarvan douanen.....	1.544	1.650	501	517	—	125
accijnzen.....	1.297	(1) 1.430	391	(1) 513	—	104
III. Registratie.....	3.330	3.967	1.078	1.287	—	259
waarvan registratie en overschrijvingen.....	486	515	153	172	—	39
erfenissen.....	244	200	80	123	—	18
zegel en gelijkgestelde taxes.....	2.561	3.225	830	976	—	198
Totaal...	9.532	9.905	2.702	2.916	—	787
Verskil in vergelijking met de budgetaire ramingen.....	— 373		— 214			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het kalenderjaar; het indienen der verklaringen door den belastingsplichtige en het opmaken der rollen door het beheer, nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Het begrotingsjaar 1938 is geëindigd op 31 Maart 1939. De desbetreffende cijfers zijn niet onveranderlijk.

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	1 ^{ste} kwartaal 1938	2 ^o kwartaal 1938	3 ^o kwartaal 1938	4 ^o kwartaal 1938
Verrichtingen in speciën. (<i>millioenen franken</i>).				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	908	49	175	126
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)...	3	—	—	—
Gefinde interesten en coupons	2	—	3	—
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	2	3	4	0,4
Kortingen voor pensioenkas, te regulariseeren	—	—	—	—
Cessie van stukken uit de portefeuille	3	—	19	—
Cessie van stukken aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	653	317	164	302
Interesten op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	22	3	11	—
Cessie van titels verkregen krachtens art. 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	—	—	—	1
Interesten en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935)	25	4	13	8
Ontvangsten van het kwartaal	1.619	376	389	438
UITGAVEN.				
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	116	758	174	171
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leeningen	—	—	—	0,2
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	2	0,1	0,3	0,2
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	0,1
Kostprijs der stukken verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	673	361	173	290
Kostprijs der stukken aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926 ..	—	—	39	2
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1937.	—	10	—	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	—	46	29	13
Interestcoupons op stukken aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentenmarkt....	—	—	—	2
Regularisatie van afhoudingen voor pensioenkassen	—	—	—	—
Uitgaven van het kwartaal	791	1.175	416	479
Batig saldo op het einde van het kwartaal	1.333	535	507	465

Verrichtingen in effecten
(*millioenen franken*).

DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal.	116	591	169	129
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen specie uitgegeven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons ingeruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	94	94	115	120
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	269	269
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	972	1.001	1.012	1.001
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935	1.047	1.046	1.041	1.040
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3° REEKS.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	335	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 31 Maart 1938	Per 30 Juni 1938	Per 30 Septemb. 1938	Per 31 Decemb. 1938
Balans				
ACTIVA.				
<i>(duizenden franken).</i>				
Banken, postchèquerekening en kas	547.499	223.003	199.743	191.452
Tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen	3.788	3.719	3.648	918
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandsche bankiers	145.163	51.349	53.201	38.066
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	402.166	20.007	14.305	—
Nog te innen vervallen dotaties	22	1.614	891	142
Betalingsordonnantien in portefeuille	—	—	—	5
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	22	9	332	29
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.623	234.904	234.912	234.911
	1.333.283	534.605	507.032	465.524
Effectenportefeuille (tegen kostprijs)	84.563	84.555	104.717	105.786
Totaal activa...	1.417.846	619.160	611.749	571.310
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	798.450	183.968	182.952	152.756
b) in deviezen	145.163	51.349	53.201	38.066
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	241.226	234.347	238.842	239.238
Regularisatiefonds van de Rentemarkt	54.474	13.264	14.606	25.063
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkas Beschikbaar saldo :	71.546	29.437	13.117	8.128
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
	58.187	58.187	58.187	58.187
Excedent der inkomsten op de lasten	43.801	48.609	50.844	49.872
	106.988	106.796	109.031	108.059
Totaal passiva...	1.417.846	619.160	611.749	571.310

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	93	111	102	95
Kosten in verband met de delging	1.623	127	311	152
Interest coupons op titels aangekocht krachtens artikel 11, 2° lid, der wet van 23 Juli 1926	—	—	—	724
	1.716	238	413	971
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	221	—	2.234	—
Totaal...	1.937	238	2.647	971
CREDIT.				
Geinde interesten en coupons	1.937	46	2.647	—
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	—	192	—	971
	1.937	238	2.647	971
Totaal...	1.937	238	2.647	971
Batig saldo op het einde van het kwartaal	48.801	48.609	50.844	49.872

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) April 1939.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto winst	Obligatie-schuld (2)	Bruto obligatie-coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	28	26	2	697.220	172.227	87.415	9	64.271	485	19
1b Banken van openbaar nut	1	1	—	175.000	34.420	4.853	—	8.750	229.228	9.013
2. Verzekeringen	33	32	1	70.350	31.633	16.693	10	8.303	—	—
3. Financiële inrichtingen	222	154	68	992.610	282.859	66.916	12.060	42.313	101.694	3.840
4. Invoer, uitvoer	23	15	8	22.275	2.982	2.281	965	1.515	—	—
5. Handel in metalen	18	16	2	21.290	4.499	3.187	261	1.501	—	—
6. Handel in klederst. en meubel.	53	39	14	60.421	3.376	3.784	3.004	2.062	—	—
7. Handel in eetwaren	40	32	8	61.394	15.661	8.760	310	4.054	—	—
8. Diverse handel	300	206	94	215.550	53.823	25.844	4.733	11.984	2.680	120
9. Suikerfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	5.596	—	336
10. Maalderijen	12	12	—	50.683	16.312	9.323	—	5.841	—	—
11. Bierbrouwerijen	49	46	3	321.544	93.335	28.475	207	18.537	4.500	180
12. Stokerijen	3	3	—	23.450	10.251	2.890	—	2.444	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	52	29	23	321.942	51.333	28.945	5.060	20.855	2.350	106
14. Steengroeven	41	29	12	194.747	49.292	22.103	1.666	14.196	5.629	354
15. Kolenmijnen	17	16	1	328.880	186.269	30.747	9	21.604	22.841	1.027
16. Mijnbouw	6	5	1	48.531	88	95	53	75	—	—
17. Gas	3	3	—	90.800	6.785	12.640	—	11.468	3.344	201
18. Electriciteit	14	12	2	1.042.762	49.717	120.210	75	111.213	75.644	3.612
19. Electricische constructie	11	7	4	45.789	19.017	14.897	530	13.168	500	40
20. Hotels, bioscopen, schouwvb.	48	32	16	138.409	73.403	5.251	2.555	2.740	37.500	1.169
21. Drukkerijen, publiciteit	53	39	14	25.506	13.420	3.681	724	1.942	—	—
22. Textielnijverheid	117	61	56	519.675	178.365	15.274	15.194	11.607	2.445	127
23. Kunst- en cer. bouwstoffen.	57	33	24	419.966	68.224	26.188	4.227	22.119	34.711	1.735
24. Metaaln. en meehan. constr.	97	64	33	533.200	118.102	47.774	8.921	36.709	371.421	16.019
25. Gebouw (openb. werken)	47	32	15	121.775	21.587	12.203	1.048	6.608	6.737	337
26. Papiernijverheden	14	9	5	101.110	34.319	11.227	1.141	7.604	177	9
28. Chemische nijverheden	35	28	7	443.498	28.902	14.978	1.353	11.653	74.718	3.395
29. Houtnijverheden	33	23	10	47.835	5.136	1.798	687	754	758	45
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	12	8	4	134.855	24.063	11.903	2.168	6.964	—	—
31. Automobielen	4	3	1	9.750	2.704	132	252	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	8	5	3	26.450	7.080	974	106	—	—	—
33. Spiegolgieterijen	1	1	—	160.000	108.119	17.134	—	14.400	—	—
34. Diverse nijverheden	137	97	40	481.678	32.528	25.768	19.302	12.458	1.871	132
35. Spoorwegen	3	2	1	6.794	9.539	11	27	8	—	—
36. Buurtpoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen	41	28	13	57.175	474	6.823	665	3.829	3.000	—
38. Telegrafen, telefonen	1	1	—	250.000	53.294	55.572	—	60.353	—	—
39. Electricische tramwegen	4	4	—	332.500	193.468	50.131	—	43.154	1.585	63
40. Autobussen	1	1	—	300	381	9	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem.	20	15	5	24.135	5.484	1.736	545	1.151	1.035	61
42. Diverse andere nijverheden.	9	6	3	4.460	419	30	74	3	—	—
TOTAAL...	1.668	1.175	493	8.622.309	1.974.298	798.655	87.921	608.210	960.449	42.053

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financ. vennootschap.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Handelsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	3	3	—	30.000	7.452	3.748	—	2.946	—	—
4. Landbouwvennootschappen.	1	1	—	3.000	159	119	—	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	4	4	—	33.000	7.293	3.867	—	2.946	—	—

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	4.899	269
3. Tramwegen	1	—	1	1.500	11.421	—	25	—	27.394	688
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	6	4	2	135.247	17.659	12.774	3.513	8.953	6.627	302
TOTAAL...	7	4	3	136.747	29.080	12.774	3.538	8.953	38.920	1.259
Algemeen totaal...	1.679	1.183	496	8.792.056	2.010.671	815.296	91.459	620.109	1.029.369	43.312

(1) Daarenboven is er gedurende de maand Maart betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	—
Coupons van leeningen van de Kolonie	28.936
Coupons van provinciën en gemeenten	14.979
Coupons van verscheidene leeningen	42.581

TOTAAL... 86.496

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen ..... —
Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen .. —

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).
b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie-schuld (1)	Obligatie-coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
Jaar 1938	7.694	5.879	1.815	48.321.151	17.837.626	6.179.386	435.372	4.296.989	8.134.056	384.070
1938 4 eerste maanden	3.314	2.591	723	14.687.974	5.156.517	1.863.929	102.262	1.270.855	3.127.120	152.181
1939 4 eerste maanden	3.279	2.370	909	15.499.666	4.914.903	1.489.175	160.948	1.113.173	3.033.218	136.941
1938 Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	410.736	19.550
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.517	657.439	35.159	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	68.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252
November	265	207	58	4.307.131	2.175.520	645.802	13.761	462.563	381.990	17.896
December	286	211	75	3.206.246	1.133.301	306.146	28.479	232.467	637.836	31.033
1939 Januari	115	95	20	945.378	241.946	126.774	4.347	77.723	980.310	45.922
Februari	187	145	42	619.122	113.121	42.032	19.707	26.279	567.252	25.659
Maart	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	456.287	22.048
April	1.679	1.183	496	8.792.056	2.010.671	815.296	91.453	620.109	1.029.369	43.312

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1938	3.331.391	3.496.925	— 165.534	12.670.559	
1938 Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	246.737	328.490	— 81.753	12.678.466	
April	270.721	277.883	— 7.162	12.671.304	
Mei	255.455	428.875	— 173.420	12.497.884	
Juni	245.881	258.729	— 12.848	12.485.036	
Juli	283.123	237.882	45.241	12.530.277	
Augustus	252.373	237.395	14.978	12.545.255	
September	157.456	544.487	— 387.031	12.158.224	
October	392.378	328.208	64.170	12.222.394	
November	284.011	188.739	95.272	12.317.666	
December	249.353	243.383	5.970	12.323.636	
1939 Januari	317.844	200.562	117.282	12.787.841	
Februari	207.216	215.326	— 8.110	12.779.731	
Maart	192.377 (3)	398.992 (3)	— 206.615 (3)	12.565.158 (3)	
April	130.956 (3)	439.986 (3)	— 309.030 (3)	12.256.128 (3)	
Mei	220.461 (3)	213.000 (3)	7.461 (3)	12.263.589 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1937 en 1938 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal						
1937	298.675	44.386	14.241	357.302						
1938	317.907	48.116	18.114	384.137						
1938 Januari	28.914	3.839	}	}						
Februari	26.359	3.845								
Maart	27.875	4.810			4.487	99.929				
April	27.831	4.093			}	}				
Mei	27.031	3.898					4.514	95.652		
Juni	24.399	3.886					}	}		
Juli	25.398	3.867								
Augustus	25.367	3.840							4.575	92.342
September	25.500	3.795								
October	26.837	4.148			}	}				
November	25.582	3.972					4.538	96.214		
December	26.814	4.323								
1939 Januari	27.211 (1)	3.817 (1)	}	}						
Februari	25.681 (1)	3.782 (1)			4.977 (1)					
Maart										

(1) Voorloopige cijfers.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVGHEID VAN DE VERREKENKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1938 Maandgemiddelde	38 (2)	332	32.201	164	24.275	6,56	21	305 (2)	513	82
1938 Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.696	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	157	24.430	7,36	22	300	386	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	26.223	157	19.469	—	19	305	409	54
December	38	344	30.484	169	22.346	6,37	21	305	405	47
1939 Januari	38	331	28.298	166	20.949	—	21	305	409	46
Februari	38	300	25.700	147	19.039	—	19	305	332	46
Maart	38	345	36.907	170	28.302	6,50	23	305	617	79
April	38	314	32.919	153	24.757	—	18	305	361	49
Mei	38	331	31.885	162	24.691	—	20	305	351	40

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Voorrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1937 Maandgemiddelde .	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1938 Maandgemiddelde .	(1) 433.553	3.594	5.041	12.494	5.016	12.508	35.060	89,0	4,80
1938 Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.686	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,50
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68
December	433.553	3.654	5.297	12.921	4.833	12.941	35.993	88,5	4,50
1939 Januari	437.067	4.006	5.193	13.742	5.106	13.755	37.797	88,7	4,53
Februari	439.587	3.964	4.021	11.541	4.133	11.553	31.249	89,0	4,12
Maart	441.743	3.888	4.952	13.025	4.875	13.045	35.896	87,7	4,27
April	442.776	4.003	5.192	13.721	5.269	13.737	37.919	88,5	4,95
Mei	443.009	3.940	4.548	12.633	4.656	12.637	34.474	89,4	4,39

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron : Arbeidsblad.

Aanvragen om vergunning.

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Henegouwen	Namen	Luxemburg	Luik
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1938	3.744	976	704	100	378	408	472	114	28	504
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	29	3	47
Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	5	74
Juli	329	82	59	14	21	51	56	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	52	3	17	25	39	14	1	46
October	276	81	42	13	31	21	35	7	2	44
November	248	62	59	9	8	23	44	5	4	34
December	249	76	59	1	27	23	17	10	—	36
1939 Januari	258	80	42	12	25	35	19	4	3	38
Februari	231	50	38	12	26	27	27	9	3	40
Maart	334	73	39	16	47	43	61	11	6	38

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE TER INCASSEERING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizenden franken)		
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1938.....	1.473.634	100.453	6,82	8.145.032	157.898	1,94
1938 Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.473	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.768	1,67
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,52	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55
October.....	152.369	10.462	6,87	877.433	17.178	1,96
November.....	128.366	7.950	6,19	849.872	13.569	1,60
December.....	113.350	8.406	7,42	674.074	12.114	1,80
1939 Januari.....	80.260	5.934	7,39	379.226	8.810	2,32
Februari.....	72.894	5.704	7,83	296.515	7.828	2,64
Maart.....	96.952	7.470	7,70	629.823	14.042	2,23
April.....	117.728	9.226	7,84	893.051	19.598	2,19

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE ACCORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DEN « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Accoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Eerste tijdvak.....	165	180	175	39	29	43	11	—	—
Tweede tijdvak.....	138	145	—	23	35	—	—	—	—
Derde tijdvak.....	111	118	—	17	23	—	—	—	—
Vierde tijdvak.....	146	179	—	29	44	—	—	—	—
Totaal...	560	622		108	131		11	—	

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

MEI 1939.

GROEP	AANTAL											
	FAILLISEMENTEN						ACCORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT					
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	53	—	1	—	—	54	5	1	—	—	—	6
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	3	1	5	1	2	12	—	—	3	—	—	3
D. Vennootschappen wier hoofd-bedrijf in Congo gelegen is..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	58	1	6	1	2	68	5	1	3	—	—	9

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1938 Maandgemiddelde	630	559	873	605	695	987	865	549	617	503	463
1938 Februari	657	591	906	654	737	1.025	883	549	625	490	487
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478
Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	861	549	623	490	463
Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460
October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442
November	610	514	837	560	685	906	859	549	602	520	436
December	607	528	855	538	678	905	847	549	591	524	419
1939 Januari	604	515	855	534	667	906	852	549	578	527	414
Februari	599	508	855	527	666	908	849	549	573	529	414
Maart	600	509	855	512	671	907	854	549	573	532	416
April	602	518	835	512	673	914	852	549	571	533	417
Mei	599	511	835	513	664	914	855	549	571	521	415

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1937 Maandgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1938 Maandgemiddelde	692	606	842	365	520	774	534	476	513	736	125
1938 Februari	629	631	894	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	606	628	850	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130
Augustus	585	598	838	375	505	774	515	466	455	665	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	455	665	136
October	583	583	852	386	493	771	530	478	500	650	141
November	567	579	821	361	490	773	520	468	500	650	138
December	571	572	857	357	488	772	520	461	545	644	133
1939 Januari	583	560	929	400	480	775	532	466	545	644	130
Februari	567	547	852	439	469	773	538	462	545	644	133
Maart	563	548	826	449	465	773	555	465	545	644	134
April	570	530	826	558	463	772	548	461	545	644	133
Mei	563	530	788	501	476	772	526	471	545	644	133

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1938 Maandgemiddelde	101	640	92	107	130	106	79
1938 Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654	91	106	128	106	78
November	98	657	91	106	127	106	78
December	98	666	92	106	127	106	77
1939 Januari	97	676	91	106	127	106	77
Februari	97	677	91	105	127	106	77
Maart	97	681	91	105	107	107	77
April		681		106			76

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1938 Maandgemiddelde	761	801	828	760	766
1938 15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776
15 November	772	813	838	772	776
15 December	768	807	835	766	773
1939 15 Januari	769	807	835	768	774
15 Februari	759	798	826	758	763
15 Maart	754	795	822	755	758
15 April	751	791	817	752	753

46

b) Nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : 1936-1938 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1939 15 Januari	105,8	103,9	105,6	105,8	106,9
15 Februari	104,4	103,1	104,0	104,5	104,8
15 Maart	103,6	102,5	103,4	104,1	104,0
15 april	103,1	102,2	102,8	103,8	103,3
15 mei	102,9	102,1	102,7	103,8	103,3

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1938 Maandgemiddelde	205	180	405	194	246	183
1938 Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183
November	209	186	405	196	247	183
December	208	184	405	198	247	183
1939 Januari	209	186	405	199	247	183
Februari	205	180	406	199	247	183
Maart	203	176	407	199	247	183
April	200	172	407	195	247	183
Maart	200	168	407	196	249	184

d) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	GROOT-BRITANNIË (Ministry of Labour)	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France)		NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek)	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)	ZWEDEEN	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt)	VEREEN. STAT. (National Industrial Conference Board)
	Kosten van levensonderh.	Detailpr. (gepond. ind. v. 34 artikelen Gemid. v. 300 sted.)	Kost. v. levensonder. (eenvorm. gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1930 = 100	Basis: tijdvak 1911/13 = 100	Basis: Juni 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1913/14 = 100	Basis: 1923 = 100
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1938 Gemiddelde ...	156	658	116,6	138,6	137	166	125,6	86,4
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	88,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	140,4	137	—	126,0	86,7
Juli	156	—	—	138,7	137	166	126,8	86,5
Augustus	156	657	117,2	138,4	138	—	126,5	85,9
September	155	—	—	138,7	137	—	125,2	85,9
October	156	—	—	138,3	137	167	124,9	85,8
November	156	690	120,3	137,4	137	—	125,0	85,6
December	155	—	—	138,3	137	—	125,3	85,8
1939 Januari	155	—	—	137	137	167	125,8	85,4
Februari	153	709	122,1	136	136	—	125,7	85,1
Maart	153	—	—	136	136	—	126,0	85,4
April	153	—	—	136	136	168	125,9	84,9

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

Bronnen: Kolen: Office belge des Charbons (O.B.C.). — IJzerindustrie: Binnenlandsche prijzen: Echo de la Bourse. — Prijzen bij den uitvoer: Cosbel.

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrische ton).							Prijzen bij den uitvoer (in goud-£ per Belgische ton).												
	KOLEN				IJZERINDUSTRIE			IJZERINDUSTRIE												
	Fijne vette gas- en cokeskolen	Gescheffte vette huishoudkolen	Type C Belg. Staat	Fijne gewassene stoom 0/10	Gescheffte half-vette huishoudkolen	Ruw mager gruis voor puivervo's	Mager gewassene grain, stoom 5/10	Mager nootjes voorhuishouden 50/80	Billettes	Largets	Handelstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer herkookt open oven	Billettes	Largets	Handelstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer
1937 Maandgem.	131	179	136	121	202	85	137	227	869	991	1.014	1.014	1.248	1.666	4-1-2	4-1-1	5-0-5	4-12-8	—	—
1938 Maandgem.	147	188	151	126	209	93	142	237	877	986	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-1	3-15-8	4-17-10	5-0-7	7-15-7	7-9-9
1938 Maart	152	187	154	128	209	95	144	235	900	1.095	1.100	1.100	1.300	1.720	3-16-0	—	4-11-1	4-8-7	6-4-6	8-1-5
April	150	177	154	129	196	96	143	221	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-9-4	—	5-2-6	4-16-3	5-16-11	6-19-9
Mei	150	180	154	128	200	96	143	226	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-2	3-17-3	4-16-4	4-18-2	5-16-9	7-5-3
Juni	149	182	154	128	202	95	143	229	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	—	3-17-0	4-18-0	4-16-5	5-16-4	7-2-9
Juli	144	186	149	123	206	89	138	234	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-15-8	3-15-6	5-1-8	4-16-8	5-7-11	7-7-6
Augustus	144	190	149	123	209	89	138	236	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-19-2	3-18-4	4-15-8	4-15-6	5-9-5	7-6-9
September	139	192	149	122	212	88	139	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-18-0	3-14-1	4-16-8	4-13-2	5-8-8	7-1-2
October	143	191	149	123	212	90	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-12-10	3-13-11	4-16-8	4-13-9	5-5-4	7-6-8
November	143	192	149	123	213	91	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-11-2	3-9-2	4-16-0	4-12-4	5-7-7	7-2-8
December	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-8-5	3-10-8	4-14-10	4-13-9	5-5-4	7-7-10
1939 Januari	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-9	3-6-7	4-10-10	4-10-1	5-2-8	7-6-4
Februari	148	195	149	128	216	96	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-5-8	3-5-14	4-8-8	4-19-5	5-7-3	7-3-5
Maart	148	195	149	128	216	96	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-3	3-7-8	4-6-3	4-5-0	4-17-5	7-7-1
April	148	195	149	128	216	96	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-4-0	3-7-0	4-5-8	4-3-2	4-17-8	7-6-9
Mei	148	195	149	128	216	96	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-4-0	3-7-0	4-5-8	4-3-2	4-17-8	7-6-9

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (a Belgisch Staatsblad).

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAVER	WINTERGERST	AARDAPPELEN		DRUGE CIJCHOREI-BOONEN	TARWE-STROO	RUW VLAS	ONGEZOUT. HOEVEBOUTER (verkochte per kg.)	ONONTVETTE WOL	VERSCHE EIJREN
	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	Geldersche-muizen	Industrie	(laatste oogst)					
	in franken per 100 kg.											
1937 Maandgemiddelde ..	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56
1938 Maandgemiddelde ..	121,57	90,23	98,47	93,80	39,07	43,10	85,80	23,49	104,44	23,—	16,44	0,63
1938 Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	38,33	36,52	92,93	28,10	104,25	25,76	17,87	0,58
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	37,83	36,42	92,40	27,60	100,12	23,41	18,35	0,42
April	128,91	110,02	110,61	109,29	42,15	38,90	93,62	25,43	101,64	21,87	18,81	0,42
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	66,66	56,97	92,37	24,42	101,87	20,47	19,06	0,49
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	71,19	55,88	90,80	24,23	105,50	19,91	14,76	0,54
Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	41,25	62,55	91,62	25,40	108,25	19,57	15,50	0,59
Augustus	113,08	76,25	94,09	78,76	30,75	38,18	85,57	21,91	116,19	20,90	15,35	0,68
September	112,67	67,60	78,93	76,12	24,88	31,71	75,87	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74
October	111,41	64,43	77,40	75,13	25,62	31,53	81,62	18,69	102,43	24,89	15,12	0,84
November	109,98	62,54	75,83	73,31	25,29	30,84	68,20	19,09	104,83	25,28	14,81	0,84
December	109,32	64,17	76,57	74,89	26,76	31,28	67,—	18,81	103,80	26,23	14,25	0,75
1939 Januari	110,53	63,96	78,85	74,52	31,53	35,34	66,12	19,07	109,28	25,03	13,94	0,70
Februari	111,62	61,52	76,31	73,61	32,35	35,48	67,50	20,09	113,13	24,80	14,37	0,49
Maart	116,63	59,93	75,92	74,35	31,55	35,33	71,60	20,92	108,06	22,87	14,40	0,46
April	119,73	60,47	79,13	75,92	35,65	39,28	75,72	20,37	104,41	19,94	13,60	0,46

47

48

b) Gemiddelde prijzen der granen op de graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik.
Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

48

TIJDVAK	TARWE (goede handelskwaliteit)	ROGGE	HAYER	GERST	SPELT
	(in franks per 100 kg.)				
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1938 Maandgemiddelde	120,97	79,50	95,92	91,84	91,59
1938 Februari	128,10	113,20	110,80	112,80	100,91
Maart	126,50	110,—	108,20	109,80	99,—
April	126,80	106,30	108,50	106,—	97,66
Mei	125,60	103,50	108,60	103,10	—
Juni	122,90	103,50	107,10	103,10	—
Juli	120,—	81,—	105,60	81,66	—
Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71
October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66
November	112,10	60,29	72,33	71,73	81,85
December	111,65	61,94	73,94	73,36	83,55
1939 Januari	113,17	61,41	76,02	72,67	82,37
Februari	114,90	57,70	72,45	71,26	78,87
Maart	121,71	57,31	73,35	72,23	76,—
April	123,65	58,63	77,60	73,74	76,—
Mei	123,65	57,70	79,18	74,18	76,60

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.*

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. tons)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. tons)							TOTAAL		
	onder- grondsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen				
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605	
1938 Maandgemiddeld.	91,4	130,3	408	355	665	33	459	545	2.465	24,1	1.934	
1938 Februari	92,8	131,5	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149	
Maart	92,2	131,1	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572	
April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755	
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943	
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207	
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293	
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380	
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.386	24,4	2.351	
October	91,1	130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204	
November	94,3	134,1	407	364	678	33	480	568	2.531	24,0	2.234	
December	92,1	131,5	421	358	690	33	481	583	2.566	24,8	2.222	
1939 Januari	94,5	133,8	441	387	704	34	503	595	2.664	25,4	2.333	
Februari	91,0	130,2	385	320	632	31	452	537	2.357	22,8	2.506	
Maart	92,8	132,3	451	379	717	36	511	630	2.724	25,9	2.696	
April	93,6	134,0	400	352	644	31	456	569	2.452	23,2	2.524	

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)				
	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1938 Maandgemiddelde	392	3.775	142	870	37 (1)	205	184	6,0	145	2,5
1938 Februari	424	3.983	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1
Augustus	363	3.696	125	839	35	196	176	5,6	149	2,2
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9
November	380	3.685	136	839	36	222	213	5,7	188	2,3
December	406	3.768	136	836	37	232	214	5,5	176	2,6
1939 Januari	406	3.745	132	818	37	231	204	5,9	162	3,2
Februari	360	3.681	105	814	37	203	193	5,9	152	2,5
Maart	371	3.673	123	772	35	222	217	7,5	174	3,1
April	362	3.647	110	782	37	225	213	6,0	169	2,5

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

TIJDVAK	KATOEN Halfjaar- lijksche productie van gesponnen katoen (tons)	WOL		BIERBROUW- RIJEN Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Drooginrich- tingen van Vetviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (tons)	Kamwol- voorraden in de "façon", wolkammerijen (eind der maand) (tons)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard (tons)	Voor den uitvoer verklaard
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 38.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1938 Maandgemiddelde	29.100 (1) 32.600 (2)	2.274	3.801	16.087	38.730	5.089	5.072	17
1938 Februari		1.761	3.474	14.226	34.903	4.904	4.991	7
Maart		2.312	3.802	16.205	39.717	5.095	4.925	26
April	29.100 (1)	2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei		2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17
Juni		2.090	3.762	17.134	36.765	5.383	5.054	17
Juli		2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.539	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October	32.600 (2)	2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30
November		2.674	3.879	15.869	42.032	5.779	5.597	12
December		2.631	3.951	13.696	48.340	6.452	6.553	17
1939 Januari		2.607	4.264	15.407	45.055	6.126	6.158	10
Februari		2.671	3.765	13.699	41.533	5.092	5.086	7
Maart		2.825	3.785	17.911	43.619	5.473	5.395	10
April		2.617	3.323	16.732		4.568	4.569	7

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorrade- (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (tons)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met ontheffing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
1937 Maandgemiddelde	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1938 Maandgemiddelde	15.099	18.745	124.816	17.612	2.481	7.445	3.956	1.725	2.334
1938 Februari	388	15.958	175.551	13.971	1.832	7.747	3.621	1.599	2.242
Maart	152	19.034	151.744	28.342	2.879	9.089	4.123	2.574	2.504
April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.685	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489
November	120.898	27.371	161.138	18.841	2.812	7.208	4.893	1.522	2.302
December	8.949	19.236	158.699	15.193	2.179	7.453	3.992	1.513	2.105
1939 Januari	552	17.929	152.301	14.641	2.258	8.362	3.963	1.453	2.447
Februari	292	15.843	141.351	12.899	2.352	7.792	4.325	1.555	2.065
Maart	86	19.969	128.891	19.211	2.658	9.814	5.118	1.764	3.820
April	123	20.241	113.897	20.708	2.289	6.719	4.823	2.161	2.518

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE OENTRA (53 OENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en verbouwingen	Totaal
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1938 Voor het jaar	8.585	16.416	25.001
1938 Maart	1.005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.507	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816	1.379	2.195
September	575	1.438	2.013
October	566	1.024	1.590
November	533	1.072	1.605
December	424	1.012	1.436
1939 Januari	505	951	1.456
Februari	712 (1)	1.134 (1)	1.846 (1)
Maart	930 (1)	1.517 (1)	2.447 (1)
April	638 (2)	1.241 (2)	1.879 (2)

(1) Onvolledige cijfers (113 gemeenten).
(2) Onvolledige cijfers (111 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

58

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kWh. en meer) Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing						PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron : Revue Energie	
	PRODUCTIE (duizenden kWh.)						Totale productie (duiz. kWh.)	Gemiddelde dagproductie (miljoenen kWh.)
	Aantal centrales	Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeen- telijke regioën	Totaal		
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393	—	—
1938 Maandgemiddelde	338 (1)	194.288	198.624	26.321	20.616	439.848	—	—
1938 Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515	170.756	7,11
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848	187.718	6,77
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671	172.201	6,62
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644	171.618	6,86
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138	164.759	6,59
Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036	167.445	6,86
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157	168.155	6,46
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.048	177.218	6,81
October	338	204.253	213.638	27.740	22.782	468.413	187.878	7,22
November	338	207.337	214.280	28.483	24.364	474.464	189.212	7,88
December	338	218.200	216.357	28.107	27.447	490.111	189.698	7,02
1939 Januari	354	217.255	214.820	29.705	26.635	488.415	186.775	7,18
Februari	355	195.481	192.896	27.778	22.632	438.787	170.454	7,10
Maart	354	218.876	214.559	31.550	26.404	491.389	190.151	7,31
April	354	192.663	200.359	28.857	19.996	441.875	—	—

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1938 Maandgemiddelde	5.915	463	1.208	39.810	9.876	57.273
1938 Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	870	1.417	41.521	7.756	57.611
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782
November	5.815	358	1.103	38.283	9.378	54.937
December	6.419	386	1.255	42.688	9.494	60.242
1939 Januari	6.209	398	1.116	41.226	9.758	58.707
Februari	5.490	356	996	37.663	9.082	53.587
Maart	5.720	384	1.054	41.497	9.716	58.371
April	5.265	438	1.006	38.404	11.231	56.344

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soort-
gelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers
voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toeberedende vetstoffen, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Winkels met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	106	114	120	128	136	137	84	72	138	148	142	142
Juli	88	77	129	120	143	138	150	141	85	72	149	147	129	130
Augustus	61	55	93	96	116	124	135	137	80	67	137	142	116	114
September	88	76	125	114	125	137	137	150	83	69	143	175	163	164
October	108	99	132	116	124	126	135	140	85	68	147	146	211	220
November	85	76	118	101	147	121	142	135	80	66	136	140	158	155
December	86	76	138	118	182	182	162	164	87	72	167	180	164	174
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	85	74	129	103	123	127	132	133	74	63	148	154	158	162
Februari	72	65	117	110	101	99	123	123	73	59	140	142	127	119
Maart	109	95	129	129	125	130	136	146	81	71	150	163	166	165
April	100	89	130	100	123	126	140	146	73	64	153	161	184	176

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (tons)
	(miljoenen stuks)			
1937	192	584	5.258	12.945
1938	195	615	5.108	13.201
1935 1 ^{ste} kwartaal	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.264
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.968
2 ^o id.	43	140	1.385	3.283
3 ^o id.	46	153	1.408	3.420
4 ^o id.	57	159	1.262	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299
4 ^o id.	57	129	1.089	3.433
1939 1 ^{ste} id.	45	117	1.070	3.152

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

67

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1938 Maandgemiddelde	16.457	778	10.957	23.086	6.304
1938 Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229
November	17.740	856	9.665	23.217	13.537
December	15.260	919	8.904	21.624	13.636
1939 Januari	16.012	917	12.212	22.581	8.968
Februari	15.186	822	13.043	20.001	6.588
Maart	18.069	871	16.844	23.553	5.573
April	14.831	770	14.353	18.357	3.701

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGSCOEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1938 Maandgemiddelde	70,2	136,7	5,0	211,9	226,2	— 14,4	106,78
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	96,84
October	67,3	151,6	4,7	223,6	220,1	3,5	98,43
November	54,5	148,8	4,2	207,5	219,9	— 12,4	105,95
December	57,8	141,5	5,5	204,8	225,7	— 20,9	110,20
1939 Januari	66,8	139,2	8,5	214,7	226,8	— 12,2	105,62
Februari	53,9	126,5	6,0	186,5	217,6	— 31,2	116,70
Maart	62,4	145,9	6,2	214,5	229,0	— 14,5	106,76

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers-Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.870	512	6.090	205	204	110	519
1938 Maandgemidd..	388.982	114.745	90.664	479.647	16.004	511	5.250	186	154	88	429
1938 Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447
October	433.676	135.446	97.584	531.260	16.004	485	5.907	204	171	93	468
November	424.833	122.017	94.742	519.575	16.093	475	5.940	205	167	105	477
December	382.513	134.608	91.991	474.504	15.068	450	5.226	177	176	118	471
1939 Januari	368.597	130.560	89.095	457.692	16.780	496	4.990	170	167	97	434
Februari	339.856	108.450	79.899	419.755	14.292	417	4.573	155	148	82	385
Maart	392.725	118.072	87.221	479.946	15.660	461	5.246	179	167	85	431
April	376.007	128.090	84.736	460.743							
Mei	400.619	140.343	95.620	496.239							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

(vervolg).

c) Transportstatistiek (vervolg).

2° Vervoer der voornaamste zware goederen.

A. — Gezamenlijk verkeer.

70

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooier., kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1938 Maandgemidd..	5.250	347	2.161	401	489	476	794	54	191	66	320
1935 September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317
September	6.440	284	2.232	378	429	496	864	81	268	63	345
December	5.226	315	2.508	408	547	374	450	52	200	70	304
1939 Maart	5.246	307	2.180	368	517	455	727	55	216	68	353

B. — Belgisch binnenlandsch verkeer.

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooier., kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1938 Maandgemidd..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248
1938 Januari	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September	3.384	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280
October	3.700	532	1.734	11	136	295	640	9	83	25	235
November	3.766	804	1.648	11	131	277	550	8	71	24	242
December	2.962	177	1.743	7	133	212	353	8	75	23	231
1939 Januari	2.909	148	1.795	8	130	201	369	9	82	25	232
Februari	2.729	131	1.468	13	122	231	410	9	98	23	224
Maart	3.225	162	1.574	12	146	288	623	9	119	24	268

II. — HAVENVERKEER.

71

a) Haven van Antwerpen.												
Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».												
TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	IN			UIT			IN			UIT		
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen		Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)
geladen				ledig (op ballast)								
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1938 Maandgemidd..	980	2.012	989	846	134	975	3.699	1.222	382	3.562	1.187	368
1938 Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.379	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.697	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068 ^c	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October	1.012	2.042	926	915	132	1.042	3.916	1.220	378	3.757	1.198	318
November	987	1.987	1.000	838	143	1.166	3.780	1.234	399	3.463	1.148	314
December	1.007	2.097	1.027	870	153	1.145	3.195	1.064	399	3.207	1.045	355
1939 Januari	1.018	2.240	1.004	847	155	952	3.910	1.245	269	3.662	1.224	302
Februari	939	1.931	924	841	119	932	3.664	1.126	392	3.603	1.134	331
Maart	1.046	2.124	903	901	136	1.002	4.054	1.284	361	3.950	1.246	285
April	1.040	2.107		926	132		3.960	1.290		3.852	1.253	
Mei	1.093	2.212		954	122							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (vervolg).					b) Haven van Gent.							
	Bron: Havendienst van Antwerpen.					Bron: Havendienst van Gent.							
	OPGELEGDE ZEESCHEPEN (op het eind van de maand)					ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnenmaat (duizenden registertons)			IN			UIT			GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
totaal	Belgische	totaal	Belgische		Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen	
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —		185	189	243	186	190	94	212	186
1938 Maandgemidd..	(1) 15	(1) 3	(1) 37	(1) 3		151	162	191	151	162	87	170	127
1938 Februari	8	—	24	—		167	136	200	175	152	133	170	166
Maart	12	2	37	5		184	180	176	185	173	90	175	132
April	15	4	41	7		137	138	188	140	143	65	166	141
Mei	15	4	41	7		126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1		134	167	216	128	163	69	158	142
Juli	27	7	63	13		137	171	198	132	159	53	180	117
Augustus	27	6	69	13		117	141	168	127	151	83	179	133
September	22	5	57	11		157	201	196	146	180	75	172	99
October	18	4	44	7		147	160	174	151	175	101	163	116
November	16	3	38	3		163	172	241	161	156	77	160	124
December	15	3	37	3		158	163	204	162	174	103	152	106
1939 Januari	12	2	33	2		141	153	161	141	157	116	144	82
Februari	12	2	31	2		131	124	171	134	134	88	133	128
Maart	10	2	25	2		161	137	139	160	134	78	124	142
April	9	2	17	2		153	141		154	138			
Mei	5	2	5	2									

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen: Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						d) Haven van Groot-Brussel. Bron: Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART						BINNENVAART
	Binnengekomen zeeschepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN
			Gelost	Geladen	Gelost	Geladen	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	(duizenden metrieke tons)
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1938 Maandgemiddelde...	131	163	37	26	13	2	52	28	22	52	28	29	492
1938 Februari	115	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	568
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	39	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165	41	26	10	3	44	23	23	45	24	21	492
October	127	150	33	31	10	2	58	30	19	52	25	29	492
November	130	145	35	28	15	2	66	36	26	67	36	42	460
December	166	208	34	36	16	1	58	38	35	60	39	43	387
1939 Januari	146	185	27	39	16	3	60	40	25	63	41	39	462
Februari	134	162	38	33	19	3	45	23	15	46	27	33	453
Maart	146	183	26	27	15	3	48	22	17	47	22	23	543
April	133	166					50	30	17	49	27	33	481
Mei	134	191					65	30	27	61	30	32	498

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.	VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)
1937 Maandgemidd..	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1938 Maandgemidd..	69	41	10	69	41	20	88	16	7	86	3	—	95	27	95	27
1938 Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	1	77	28	76	25
Mei	55	25	8	58	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—	129	42	128	33
Juli	99	73	15	98	73	21	91	18	8	85	3	—	183	90	181	63
Augustus	102	72	7	104	74	26	107	22	8	99	2	—	182	78	183	96
September	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October	55	31	13	56	31	22	80	14	7	80	2	—	63	7	62	8
November	54	31	11	56	32	26	83	16	8	85	2	—	62	5	62	6
December	71	33	19	68	33	20	63	11	6	66	2	—	64	11	64	7
1939 Januari	58	31	10	62	32	19	69	12	6	62	1	—	63	7	63	11
Februari	47	27	21	46	25	14	66	12	7	65	3	—	56	5	56	6
Maart	52	32	12	54	35	11	74	11	3	59	7	—	63	6	63	7
April	49	32		48	31		86	17		79	1		74	19	75	20
Mei	52	33		52	33		93	17		82	3					

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (millioenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER- (+) OF UITVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver. munt	Totaal			
INVOER														
1937 Voor het jaar	12,0	4.076	34.063	835	38.986	36,0	5.419	15.869	6.163	405,5	27.893	715		
1938 Voor het jaar	8,6	3.777	27.110	659	31.555	28,2	4.660	12.612	5.395	471,7	23.167	734		
1938 Februari	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.926	735		
Maart	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788		
April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766		
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	789		
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734		
Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697		
Augustus....	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760		
September ..	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694		
October.....	0,3	372	2.226	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699		
November....	0,3	382	2.249	52	2.683	1,4	408	1.004	425	56,7	1.895	706		
December....	0,3	337	2.234	51	2.622	2,0	381	1.161	424	17,6	1.986	757		
1939 Januari ..	0,1	296	2.283	54	2.633	0,9	334	1.224	441	70,8	2.071	787		
Februari	0,3	304	2.098	54	2.456	1,5	319	1.061	459	41,3	1.841	750		
Maart	0,3	359	2.166	65	2.590	1,4	367	1.120	519	40,4	2.047	790		
April	0,2	307	2.150	62	2.519	1,-	318	927	425	38,7	1.709	678		
UITVOER														
1937 Voor het jaar	6,3	730	18.516	5.758	25.010	67,4	1.364	11.252	12.523	310,0	25.516	1.020	-2.377	91,5
1938 Voor het jaar	5,5	604	17.209	4.189	22.008	67,4	1.134	9.790	10.502	231,1	21.724	987	-1.443	93,8
1938 Februari	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	-104	94,6
Maart	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	-251	88,4
April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	-178	90,6
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	-202	89,5
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	-258	86,5
Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	-164	90,8
Augustus....	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	-236	88,0
September ..	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	-68	96,3
October.....	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+103	105,6
November....	0,5	56	1.546	404	2.007	6,1	99	892	923	26,0	1.946	969	+50	102,6
December ..	0,3	90	1.331	383	1.805	4,4	137	919	963	23,4	2.047	1.134	+61	103,0
1939 Januari ..	0,3	51	1.277	338	1.667	4,2	98	802	823	21,8	1.749	1.050	+322	84,5
Februari	0,5	42	1.289	317	1.649	5,3	92	907	823	23,4	1.851	1.122	+9	100,5
Maart	0,5	39	1.345	368	1.752	5,6	80	900	881	25,5	1.892	1.079	-155	92,4
April	0,5	35	1.356	359	1.750	5,1	69	725	838	20,-	1.656	946	-53	96,9

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grotere verwerking			gewone verwerking	grotere verwerking	
INVOER.								
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1938 Voor het jaar	24.452	6.432	670	31.555	11.297	6.267	5.163	23.167
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.056	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.908
Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	900	535	388	1.845
October	2.039	533	83	2.655	900	531	404	1.855
November	2.054	552	77	2.683	937	483	418	1.895
December	1.946	626	50	2.623	1.011	545	372	1.987
1939 Januari	1.979	602	52	2.633	1.022	558	421	2.071
Februari	1.873	511	51	2.455	976	428	393	1.839
Maart	1.961	568	60	2.589	982	522	504	2.048

UITVOER.

1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1938 Voor het jaar	11.041	9.281	1.682	22.008	4.394	9.321	7.873	21.724
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777
October	1.103	829	143	2.077	413	857	682	1.960
November	1.023	840	144	2.007	382	869	669	1.945
December	857	789	157	1.805	411	866	761	2.040
1939 Januari	787	761	118	1.667	368	794	575	1.749
Februari	761	767	121	1.649	374	710	753	1.851
Maart	971	636	145	1.752	398	750	724	1.888

(1) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron: *Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.*

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week		In % van het totaal der mogelijke werkdagen	
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.889	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9
Juni	86.344	115.382	78.052	158.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9
Juli	84.348	114.555	78.831	152.286	9,3	12,1	8,7	16,1	654	936	10,9	15,6
Augustus	88.825	118.750	89.606	149.096	9,8	12,5	9,8	15,7	687	899	11,5	15,0
September	90.574	124.010	84.282	144.074	9,9	13,0	9,3	15,1	687	950	11,5	15,8
October	91.993	135.847	81.504	154.827	10,1	14,1	8,9	16,1	686	958	11,4	15,9
November	115.564	150.892	110.176	156.470	12,7	15,5	12,1	16,1	872	1.123	14,5	18,7
December	136.298	167.145	147.510	232.788	14,9	16,9	16,1	23,6	1.114	1.420	18,6	23,7
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	146.678	173.299	178.668	218.334	15,9	17,4	19,4	21,9	1.213	1.318	20,2	22,0
Februari	141.499	166.851	164.444	178.051	15,3	16,7	17,8	17,8	1.195	1.208	19,9	24,0
Maart	131.007	152.735	136.510	148.688	14,2	15,1	14,8	14,7	1.038	1.092	17,3	24,2

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 December ...	—		—	24	228.045	240.860	48.298	49.356	26.389	27.600	38.322	40.259	49.548	55.242	36.222	37.249	17.504	19.305	5.260	5.271	1.503	1.503
1939 Januari	—	—	30	209.760	221.468	44.903	46.008	25.298	26.542	34.001	35.793	46.132	51.112	32.096	32.971	16.148	17.776	4.768	4.777	1.663	1.663	4.751	4.826
Februari	—	—	24	195.191	204.843	42.385	43.413	24.347	25.448	31.715	33.101	43.129	47.070	30.212	30.958	13.659	15.038	4.207	4.216	1.410	1.410	4.126	4.189
Maart	—	—	24	179.388	188.504	39.817	40.834	22.309	23.349	29.059	30.346	39.934	43.584	27.509	28.223	12.014	13.353	3.664	3.672	1.296	1.297	3.783	3.847
April	—	—	24	171.278	180.915	39.464	40.527	21.461	22.559	27.413	28.737	39.138	43.137	25.797	26.584	10.285	11.676	3.283	3.292	903	903	3.432	3.498
Mei	—	—	28	173.839	186.828	41.483	42.961	22.203	23.520	27.138	28.932	40.022	45.715	25.167	26.598	10.335	12.077	3.196	3.208	778	778	3.570	3.639
1939 Maart	6	11	6	181.717	190.644	40.133	41.128	22.887	23.942	29.291	30.553	40.520	44.068	28.114	28.808	12.004	13.306	3.642	3.651	1.332	1.332	3.794	3.858
13	18	6	6	179.803	188.892	39.700	40.724	22.207	23.234	29.255	30.640	39.913	43.414	28.139	28.844	11.975	13.347	3.637	3.643	1.255	1.255	3.722	3.791
20	25	6	6	179.937	189.130	39.887	40.901	22.290	23.342	29.111	30.361	39.853	43.582	27.033	27.774	12.511	13.847	3.802	3.811	1.415	1.415	4.035	4.097
27	1	6	6	176.094	185.350	39.548	40.584	21.852	22.877	28.681	29.832	39.451	43.273	26.752	27.465	11.568	12.911	3.575	3.582	1.184	1.185	3.583	3.641
April	3	8	6	171.219	180.644	37.650	38.685	21.579	22.648	27.641	28.886	38.863	42.677	26.920	27.716	10.490	11.889	3.488	3.496	1.028	1.029	3.560	3.618
10	15	6	6	168.828	178.060	38.777	39.919	21.231	22.321	27.181	28.478	39.705	43.392	24.372	25.131	10.230	11.506	3.241	3.249	841	841	3.250	3.323
17	22	6	6	172.777	182.837	40.656	41.735	21.435	22.553	27.485	28.852	39.076	43.440	25.987	26.801	10.527	11.768	3.228	3.238	888	888	3.495	3.562
24	29	6	6	172.288	182.119	40.772	41.871	21.598	22.716	27.347	28.732	38.909	43.041	25.911	26.687	10.295	11.542	3.177	3.186	856	856	3.423	3.488
Mei	1	6	6	179.103	191.781	42.474	43.773	22.775	24.069	28.589	30.369	40.671	46.151	25.453	26.498	11.270	12.968	3.344	3.356	818	818	3.709	3.779
8	13	6	6	178.899	192.152	42.199	43.533	22.664	23.988	28.482	30.367	41.097	46.777	25.875	27.064	10.669	12.425	3.306	3.317	793	793	3.814	3.888
15	20	5	5	177.254	191.202	41.093	43.377	22.379	23.722	28.601	30.444	41.053	47.262	26.053	27.099	10.598	12.468	3.246	3.259	777	777	3.724	3.794
22	27	6	6	168.335	181.179	40.822	42.087	21.793	23.107	25.188	26.885	38.916	44.742	24.603	25.551	9.854	11.562	3.028	3.040	749	749	3.382	3.447
29	3	5	5	165.604	177.837	40.827	42.035	21.408	22.713	24.832	26.593	38.371	43.644	23.850	24.780	9.286	10.960	3.057	3.070	753	753	3.220	3.289

b) Aantal opgeteekende dagen werkloosheid, Zondagen niet inbegrepen (duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 December ...	—		—	24	5.438	5.738	1.148	1.173	630	659	915	961	1.176	1.306	867	892	419	481	127	127	37	37
1939 Januari	—	—	30	6.260	6.602	1.336	1.370	754	790	1.015	1.067	1.374	1.518	962	988	484	532	143	143	50	50	142	144
Februari	—	—	24	4.657	4.883	1.010	1.035	581	605	758	790	1.025	1.118	722	741	328	360	101	101	33	33	99	100
Maart	—	—	24	4.276	4.490	945	969	531	555	694	723	951	1.037	657	674	288	320	88	88	31	31	91	93
April	—	—	24	3.916	4.136	898	923	492	516	625	656	895	984	594	611	239	267	75	75	20	20	78	81
Mei	—	—	28	4.828	5.182	1.149	1.186	620	657	752	800	1.110	1.263	698	726	289	336	89	89	21	21	100	102
1939 Maart	6	11	6	1.084	1.136	238	244	136	142	175	182	241	261	168	172	72	79	22	22	8	8	23	23
13	18	6	6	1.073	1.126	236	242	132	138	175	183	238	258	169	173	72	80	22	22	8	8	22	23
20	25	6	6	1.071	1.125	236	242	133	139	174	181	237	259	161	165	75	83	23	23	8	8	24	25
27	1	6	6	1.049	1.103	235	241	130	136	170	177	235	258	160	164	69	77	21	21	7	7	22	22
April	3	8	6	1.021	1.077	223	230	129	135	165	172	232	254	161	166	63	71	21	21	6	6	21	22
10	15	6	6	838	883	192	197	106	111	134	141	197	215	122	125	51	57	16	16	4	4	16	17
17	22	6	6	1.029	1.088	241	248	128	135	163	172	233	258	156	160	63	70	19	19	5	5	21	21
24	29	6	6	1.028	1.088	242	248	129	135	163	171	233	257	155	160	62	69	19	19	5	5	20	21
Mei	1	6	6	1.065	1.139	253	260	136	143	171	181	240	271	152	158	67	77	20	20	4	4	22	23
8	13	6	6	1.060	1.138	250	259	135	143	167	178	244	277	152	159	64	74	20	20	5	5	23	23
15	20	5	5	882	949	202	209	113	120	142	151	204	234	129	134	53	62	16	16	4	4	19	19
22	27	6	6	1.002	1.078	242	250	130	138	150	160	232	266	147	152	59	69	18	18	4	4	20	21
29	3	5	5	819	878	202	208	106	113	122	130	190	215	118	123	46	54	15	15	4	4	16	16

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten

(millioenen franken).

85

TIJDVAK	Goudvoorraad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Belce-ningen op Belgische staats fondsen	Vorde-ringen op den Staat	Bank-biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisch-bare schulden	Dekkings-percentage	Discontvoet voor geaccepteerde wissels	Rentevoet voor belening op overheidfondsen.
			binnen-landsche	buiten-landsche				Diverse	Van 's Rijks-schatkist				
Jaargemiddelde :													
1938	15.945	4.717	1.486	16	286	742	21.812	2.118	227	24.157	66,01	2,61	3,70
Maandgemiddelde :													
1938 Maart	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2,—	3,—
April	15.658	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2,—	3,—
Mei	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,—	4,—
Juli	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,—	4,—
Augustus	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
September	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	23.959	64,96	3,—	4,—
October	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November	17.065	4.512	1.632	11	242	735	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
December	17.207	4.580	1.103	11	227	735	22.076	2.137	641	24.854	69,23	2,50	4,—
1939 Januari	17.157	4.618	952	11	181	729	21.941	2.286	413	24.640	69,63	2,50	4,—
Februari	17.341	4.604	873	11	190	722	22.122	2.363	256	24.741	70,09	2,50	4,—
Maart	15.659	3.775	1.433	11	464	722	21.604	1.362	95	23.061	67,91	2,50	4,—
April	15.318	2.807	2.392	15	729	722	22.152	791	51	22.994	66,62	3,20	4,70
Mei	15.428	2.480	2.877	19	530	722	22.300	685	90	23.075	66,86	3,32	4,82
Weekcijfers :													
1939 4 Mei	15.398	2.210	2.988	19	737	722	22.438	612	42	23.092	66,68	4,—	5,50
11 id.	15.429	2.390	2.983	19	562	722	22.413	664	41	23.118	66,74	3,—	4,50
17 id.	15.439	2.545	2.846	19	498	722	22.226	685	180	23.091	66,86	3,—	4,50
24 id.	15.445	2.776	2.692	18	324	722	22.123	780	99	23.002	67,15	3,—	4,50

(1) Rentevoet in voege sedert 11 Mei 1939.

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten

(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Diverse kasgelden en tegoed bij banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bank-biljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkings-percentage
	Gouden munt en munt-materiaal	Goud-deviezen	Totaal					ndelijk opvraagbaar	op termijn	
1937 Jaargemiddelde	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1938 Jaargemiddelde	155,9	17,1	173,0	246,3	226,4	169,3	377,2	502,5	64,5	45,85
1938 31 Januari	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,64
31 Maart	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54
30 Juni	165,9	—	165,9	285,7	179,1	167,7	378,2	492,8	56,3	43,87
31 Juli	165,9	—	165,9	360,4	173,7	163,1	380,1	565,0	61,6	43,64
31 Augustus	165,9	—	165,9	254,8	240,0	158,3	374,4	519,0	61,2	44,32
30 September	165,9	—	165,9	190,0	292,0	155,6	369,0	497,6	61,0	44,96
31 October	165,9	—	165,9	134,2	319,9	150,2	363,1	481,0	50,9	45,68
30 November	165,9	—	165,9	149,8	293,8	184,9	364,6	503,8	52,9	45,49
31 December	165,8	—	165,8	193,0	244,7	188,9	395,8	488,1	46,9	41,90
1939 31 Januari	165,8	5,0	170,8	212,2	287,4	167,6	398,4	504,1	49,7	42,88
28 Februari	165,8	5,0	170,8	232,6	262,1	164,4	401,3	523,0	48,2	42,58
31 Maart	165,8	—	165,8	267,8	211,6	167,1	387,6	530,6	51,3	42,79

c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken (1).
 1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
 (in millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.452</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen...	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	2.073	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.700</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserven	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserven	352	374	388	391	398	392
Reservefondsen	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalsverhogingen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.
(millioenen franken).

RUBRIEKEN	31 Maart 1938	30 Juni 1938	30 Sept. 1938	31 Dec. 1938	31 Maart 1939
ACTIVA.					
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :					
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162	1.493	2.106	1.263
Daggeld	759	477	314	579	524
Bankiers	3.879	3.591	3.040	2.686	3.320
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503	294	517	477
Andere te innen waarden op korten termijn	1.782	1.566	1.509	1.539	1.693
Wissels	4.280	3.054	2.190	3.747	3.283
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.604	1.398	1.347	1.292	1.322
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	995	895	872	1.017
Diverse debiteuren	5.552	5.501	5.447	5.272	5.004
Effecten	5.719	5.516	5.174	4.838	4.026
a) Belegde wettelijke reserve	141	142	141	144	148
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.230	4.025	3.710	3.770
c) Buitenlandse overheidsfondsen	60	54	58	44	66
d) Bankaandelen	309	335	334	335	334
e) Andere fondsen	690	704	616	605	608
Diversen	452	285	286	168	204
Niet gestort kapitaal	51	50	50	52	52
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	27.393	24.097	22.040	23.668	23.685
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :					
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4	4	5	5
Gebouwen	340	335	335	329	333
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119	117	116	100
Materieel en meubilair	12	14	15	13	13
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	648	643	642	634	622
Algemeen totaal activa ...	28.041	24.740	22.682	24.302	24.307
PASSIVA.					
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. <i>Oprraagbaar</i> :					
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194	297	128	413
Daggeld	127	61	26	10	50
Bankiers	1.779	1.230	1.215	1.473	1.336
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177	230	300	259
Geaccepteerde wissels	894	995	895	873	1.019
Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388	459	389	850
Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930	878	819	800
Deposito's crediteuren	18.990	16.700	14.610	16.313	15.635
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	16.699	14.769	12.868	14.592	13.993
b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931	1.742	1.721	1.642
Obligaties en kasbons	55	63	61	55	32
Nog te storten op fondsen en participaties	232	249	261	255	247
Diversen	657	443	441	380	357
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	24.773	21.430	19.373	20.995	20.998
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :					
Kapitaal	2.648	2.687	2.686	2.685	2.676
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	145	146	151
Beschikbare reserve	333	373	371	376	377
Reservefonds	78	41	42	36	41
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	3.268	3.310	3.309	3.307	3.309
Algemeen totaal passiva ...	28.041	24.740	22.682	24.302	24.307

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

86

	Sedert	%		Sedert	%
België	11 Mei 1939	3,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Letland (1)	1 Januari 1939	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Litauen	15 Mei 1939	7,—
Denemarken	23 Februari 1939	3,50	Nederland	3 December 1936	2,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Estland	1 October 1935	4,50	Polen	18 December 1937	4,50
Finland	3 December 1934	4,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Frankrijk	4 Januari 1939	2,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Bohemien en Moravië	1 Januari 1936	3,—
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Vereenigde Staten (Feder. Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,—
Indië	30 November 1935	3,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Italië	18 Mei 1936	4,50			
Japan	11 Maart 1938	3,46			

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor credietinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en munt-materiaal	Tegood in het buitenland	Wisselportefeuille en publieke waarden		Beleeningen op effecten	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (Overeenkomsten van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937, 22 Maart en 14 April 1938)	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (terugbetaalbaar krachtens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Bankbiljetten in circulatie	Creditsaldi in rekening-courant	Dekkingspercentage	
			Gedisconteerd handelspapier								Aangekocht verhandelbaar papier
			binnenlandsch	buitenlandsch							
1937 Jaargemidd. .	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931	—	88.288	17.726	53,40
1938 Jaargemidd. .	—	21,9	10.513	20,3	1.475	3.740	—	—	101.704	23.291	—
1938 : Gemiddelde van 1-1 tot 10-11.	56.086	—	—	—	—	—	39.632	—	—	—	45,90
Gemiddelde van 17-11 tot 31-12	87.265	—	—	—	—	—	—	20.627	—	—	61,01
1938 10 Maart	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704	—	93.631	23.227	47,76
7 April	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554	—	98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134	—	98.060	23.615	45,53
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	—	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134	—	101.504	15.676	47,63
4 Augustus	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134	—	101.351	16.818	47,23
8 September	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	40.134	—	102.900	18.714	45,89
6 October	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	50.134	—	118.290	23.707	39,30
10 November	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	48.134	—	108.771	26.987	41,11
17 November	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	—	20.627	107.349	37.785	60,13
8 December	87.265	10,1	10.783	22,7	2.500	3.708	—	20.627	108.779	33.911	61,16
1939 5 Januari	87.265	14,6	7.923	23,1	2.677	3.686	—	20.627	111.520	20.081	62,07
9 Februari	87.266	15,3	7.743	20,2	3.012	3.422	—	20.627	111.253	27.877	62,72
9 Maart	87.266	14,0	6.830	18,4	3.037	3.371	—	20.627	113.886	24.336	63,13
6 April	87.266	13,8	6.651	17,5	3.873	3.397	—	20.577	120.303	18.775	62,75
4 Mei	92.266	15,6	7.476	16,8	3.862	3.441	—	20.577	125.353	19.460	63,71

Discontovoet { huidige : 2 % sedert 4 Januari 1939.
vorige : 2 ½ % sedert 25 November 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1938 Jaargemidd.	326.411	995	103.168	9.581	20.986	133.735	485.562	18.200	106.224	36.230	160.654	28,0
1938 6 April ...	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	480.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli ...	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.989	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.703	480.115	32.151	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.809	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9
7 Decemb.	326.416	1.198	66.136	17.871	21.503	105.510	487.752	18.628	102.945	35.944	157.517	44,3
1939 4 Januari.	326.416	685	71.381	48.906	22.380	142.667	488.071	20.503	135.955	37.241	193.699	35,6
11 Januari.	126.414	652	96.171	22.122	22.321	140.614	475.644	19.214	118.139	36.653	174.006	29,5
8 Februari.	126.414	890	77.638	20.649	22.357	120.642	474.098	15.351	103.950	35.490	154.791	33,7
8 Maart ...	226.033	1.041	89.246	3.360	22.395	115.001	479.178	11.449	97.424	35.804	144.677	33,1
5 April ...	226.160	1.105	100.351	8.485	21.509	130.345	491.451	16.042	91.947	40.529	148.518	24,1
10 Mei	226.160	703	114.126	8.102	21.245	143.473	495.894	19.059	101.356	36.279	156.694	19,7
7 Juni....	226.160	587	114.178	7.801	22.608	144.585	498.371	18.401	100.623	36.104	155.128	18,2

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 ½ %, sedert 12 Mei 1932.

d) Nederlandsche Bank.
Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Credit- saldi in rekening- courant	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1938 Jaargemiddelde	1.484	10,0	4,8	295	1,3	296	944	870	81,79
1938 4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00
5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	876	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15
5 December	1.486	10,9	3,6	306	1,6	307	1.010	819	81,28
1939 9 Januari	1.489	8,4	3,6	305	1,7	307	988	839	81,47
6 Februari	1.489	8,1	3,1	299	1,7	301	993	828	81,77
6 Maart	1.442	7,4	3,1	244	1,3	245	988	730	83,91
11 April	1.317	11,0	2,7	208	0,9	209	1.022	535	84,51
8 Mei	1.227	11,6	2,7	215	1,0	216	1.056	422	83,02
5 Juni	1.227	11,6	2,7	209	0,7	210	1.034	436	83,48

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

86

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatie	Andere terstond opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1938 Jaargemiddelde	2.852	394	35,7	22,8	15,5	1.558	1.807	96,46
1938 7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.781	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.668	94,38
7 December	2.890	284	95,8	27,5	4,1	1.670	1.697	94,26
1939 7 Januari	2.890	281	140,1	19,7	5,0	1.675	1.717	93,46
7 Februari	2.813	255	148,9	18,8	4,4	1.620	1.673	93,18
7 Maart	2.813	265	114,3	24,3	5,2	1.642	1.631	94,03
5 April	2.633	249	171,5	25,9	7,0	1.741	1.405	91,60
6 Mei	2.472	264	172,5	32,0	3,9	1.748	1.237	91,67
7 Juni	2.471	266	36,1	28,8	4,2	1.699	1.148	96,18

Discontovoet { huidige : 1 ½ %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).

DATUM	Goud- voorraad	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarden tot bijkomende dekking	Wissels	Beleeningen op onderpand	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Vershill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1938 Jaargemiddelde	70,8	5,6	174	394	6.039	45,0	11,3	6.228	983	1,06
1938 7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.196	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92
7 December	70,8	5,6	134	548	7.252	47,1	0,1	7.629	1.003	0,88
1939 7 Januari	70,8	5,7	168	554	7.225	44,1	1,5	7.705	950	0,88
7 Februari	70,8	5,9	203	671	6.761	43,8	1,2	7.549	1.064	0,89
7 Maart	70,8	5,7	179	677	7.084	37,9	0,2	7.737	1.027	0,87
6 April	70,8	5,6	121	668	7.776	37,8	2,3	8.165	1.060	0,83
8 Mei	70,8	5,9	123	659	7.473	48,5	1,2	8.252	1.219	0,81
7 Juni	70,8	5,7	153	921	7.174	34,1	2,3	8.192	1.117	0,82

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale publieke fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings- percentage (1)
	Goud- certificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de member- banks	in de open markt gekocht				
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1938 Jaargemiddelde	10.423	402	8,6	0,5	2.564	4.200	8.980	82,1
1938 9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.156	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4
7 December	11.672	346	6,0	0,5	2.564	4.422	9.950	83,6
1939 4 Januari	11.848	365	4,3	0,5	2.564	4.441	10.146	83,7
8 Februari	11.989	442	7,4	0,5	2.564	4.345	10.437	84,1
8 Maart	12.194	415	3,3	0,5	2.564	4.343	10.597	84,4
5 April	12.582	361	2,6	0,6	2.564	4.398	10.891	84,7
3 Mei	13.128	364	3,5	0,6	2.564	4.465	11.362	85,2

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opelschbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDPAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekening-courant in het buitenland	STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Beleeningen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %	
				Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andere rekeningen	Buitenlandsche banken		vandemetaalvoor- raad tot de biljet- tencirculatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21
1937	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	54,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58
November	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55
December	591	115,8	414	102,0	34,0	13,2	386	36,8	1.061	418	428	3,4	83,7	1.533	55,76	38,58
1939 Januari	594	135,5	448	112,0	36,0	12,3	298	39,9	979	350	583	3,4	87,5	1.538	60,03	38,62
Februari	595	135,3	468	117,0	36,2	12,1	259	42,7	991	345	564	3,1	87,6	1.541	60,06	38,64
Maart	596	135,2	460	127,0	38,9	12,6	231	47,6	1.054	324	524	3,6	69,1	1.543	56,59	38,66
April	601	146,6	488	137,0	49,8	12,8	153	51,4	1.041	347	500	3,2	72,1	1.551	57,66	38,72
Mei	614	144,6	526	147,0	45,9	13,2	87	56,3	1.012	506	397	3,5	66,2	1.572	60,68	39,08

Discontovoet { huidige : 2 ½ %, sedert 1 December 1933.
vorige : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het door de Bank in het binnenland aangehouden goud, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (ten hoogste 15 pCt. van de totale dekkingsvoorraad).
(2) De bank mag bankbiljetten in omloop brengen voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 millioen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yens).

86

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Bijzettencirculatie	DEPOSITO'S VANDE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dekkingspercentage (munt en muntmateriaal verbintenissen)
	Gouden munt en goudmunt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 Jaargemiddelde	624	46	670	—	535	154	29,9	86,1	676	1.532	217	129	346	72	163	2.113	31,7
1938 Jaargemiddelde	665	41	706	(1) 300	456	2,9	30,4	30,8	1.251	1.930	278	150	428	112	132	2.602	27,1
1938 5 Februari ...	801	24	825	—	470	2,9	27,2	30	1.170	1.849	326	113	439	82	121	2.491	33,1
5 Maart	801	22	833	—	469	2,9	30,8	30	1.157	1.791	404	130	534	66	104	2.495	33,4
9 April	801	35	836	—	452	2,9	30,7	30	1.043	1.762	269	110	379	107	114	2.362	35,4
7 Mei	801	37	838	—	444	2,9	30,6	30	1.051	1.784	250	108	358	103	115	2.360	35,5
4 Juni	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November...	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4
10 December...	501	49	550	300	418	2,9	30,6	15	1.495	2.105	187	216	403	202	120	2.830	19,4
1939 7 Januari	501	46	547	300	403	2,9	30,7	22	1.845	2.318	306	251	557	148	145	3.168	17,3
4 Februari	501	36	537	300	420	2,9	30,5	25	1.619	2.246	265	295	560	85	121	3.012	17,8
4 Maart	501	34	535	300	416	2,9	30,2	31	1.627	2.234	225	323	548	89	170	3.041	17,6
8 April	501	26	527	300	407	2,9	30,6	15	1.650	2.162	323	298	621	110	137	3.030	17,4
6 Mei	501	37	538	300	402	2,9	30,1	15	1.499	2.142	226	213	439	134	162	2.877	18,7

Discontovoet | huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
| vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

(1) Deze post komt in de weekstaten slechts sedert 23 Juli 1938 voor.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizenden Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 30 April 1939		Per 31 Mei 1939	
ACTIVA.				
I. Goud in baren	43.747	7,4	64.732	11,2
II. Kas :				
Specie en tegoed bij banken	18.128	3,1	6.756	1,2
III. Call-gelden	31.010	5,3	16.275	2,8
IV. Herdiscontabel papier :				
1° Handelswissels en bankaccepten	140.378	23,8	143.875	25,0
2° Schatkistpapier	75.869	12,9	76.075	13,2
	216.247		219.950	
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet :				
1° Op ten hoogste 3 maanden	29.453	5,0	34.382	6,0
2° Op 3 tot 6 maanden	190	0,0	82	0,0
	29.643		34.464	
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen :				
1° Op ten hoogste 3 maanden :				
a) Schatkistpapier	35.598	6,0	45.388	7,9
b) Onderscheiden beleggingen	82.761	14,0	54.179	9,4
2° Op 3 tot 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	38.752	6,6	38.657	6,7
b) Onderscheiden beleggingen	31.416	5,3	50.079	8,7
3° Op méér dan 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	32.255	5,5	15.582	2,7
b) Onderscheiden beleggingen	28.751	4,9	28.322	4,9
	249.533		232.207	
VII. Andere activa :				
1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	828	0,1	826	0,1
2° Andere posten	687	0,1	1.169	0,2
	1.515		1.995	
TOTAAL ACTIVA...	589.823	100,0	576.379	100,0

PASSIVA.

I. Kapitaal :					
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000		
Aandelen met 25 % volgestort		125.000		125.000	21,7
II. Reserves :					
1° Wettelijke reserve	4.688		5.117		
2° Dividend-reservefonds	6.528		6.659		
3° Algemeen reservefonds	13.055		13.317	25.093	4,4
		24.271			
III. Lang loopende deposito's :					
1° Rekening van de Trust der annuïteiten	153.096		153.096		26,6
2° Deposito der Duitsche regeering	76.548		76.548		13,3
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)	809		809		0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	24.668		24.675		4,3
		255.121		255.128	
IV. Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's :					
1° Circulatiebanken voor eigen rekening :					
a) Op 3 maanden maximum	78.962		33.896		5,9
b) Op zicht	48.307		75.318		13,1
2° Circulatiebanken voor rekening van derden :					
Dadelijk opvraagbaar		127.269		109.214	
Dadelijk opvraagbaar		1.541		1.843	0,3
3° Andere deponanten :					
a) Op ten hoogste 3 maanden	33		33		0,0
b) Dadelijk opvraagbaar	3.538		3.541		0,6
		3.571		3.574	
V. Deposito's op zicht (goud)		9.649		13.205	2,3
VI. — Uit te keeren winsten op 1 Juli 1939 :					
1° Dividend aan 6 % 's jaars, in nationale munt uitgedrukt aan de aandeelhouders uit te betalen	—		7.499		—
2° Participatie der deponenten op langen termijn, volgens artikel 53 (e) der statuten	—		262		—
				7.761	1,3
VII. Verschillende posten :					
1° Garantie op gecedeerde wissels	1.462		1.458		0,2
2° Andere posten	41.939		34.103		5,9
		43.401		35.561	
TOTAAL PASSIVA...	589.823	100,0	576.379	100,0	

NOTA. — In dezen staat is niet begrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidsproducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor belevingen	2	VOORTBRENGING.	
II. — Rentevoet der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Diverse producties	56
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		III. — Bouwbedrijvigheid	57
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	IV. — Electriciteit	58
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	V. — Gas	59
III. — Termijnwisselkoersen	11	VERBRUIK.	
a) wisselkoers op é'n maand;		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
b) wisselkoers op drie maanden.		II. — Tabakverbruik	66
KAPITAALMARKT.		III. — Slachtingen	67
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	14	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
III. — Noteeringen, rendementen en indexcijfers van de voornaamste obligatietypen	16	a) Uitbatingsontvangsten en -uitgaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	b) Wagons aan de nijverheid geleverd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		2° zware goederen :	
V. — Overheidsleeningen	18	A) gezamenlijk verkeer;	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
RIJKSFINANCIËN.		II. — Havenverkeer	71
I. — Opbrengst van de belastingen	25	a) Antwerpen;	
II. — Toestand van de Fonds voor Delging der Staatsschuld	26	b) Gent;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		c) Brugge-Zeebrugge;	
I. — Rendement der Belgische naamlooze vennootschappen	30	d) Groot-Brussel;	
a) detailgegevens per bedrijfsklasse;		e) Oostende.	
b) retrospectief overzicht;		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	31	I. — Indeeling aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
a) inlagen op particuliere spaarboekjes;		II. — Indeeling naar den graad van verwerking der producten	76
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		WERKLOOSHEID.	
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer	32	I. — Algemeen overzicht	80
LOOP DER ZAKEN.		II. — Indeeling per provincie	81
I. — Verrekenkamers	35	BANKSTATISTIEKEN.	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	I. — België en Belgisch-Congo	85
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning	37	a) Nationale Bank van België;	
IV. — Onbetaalde wissels	38	b) Bank van Belgisch-Congo;	
V. — Faillissementen en accorden tot voorkoming van faillissement	39	c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken;	
a) retrospectief overzicht;		1. Door de Bankcommissie gepubliceerd;	
b) detail per bedrijfsklasse.		2. Door de Nationale Bank gepubliceerd.	
PRIJZEN.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken	86
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	a) Discontovoet;	
a) in België;		b) Staat van de Banque de France;	
b) in het buitenland.		c) » Bank of England;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud	46	d) » Nederland. Bank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		e) » Zwitsersche Nationale Bank;	
b) nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België;		f) » Reichsbank;	
c) kosten van levensonderhoud in België;		g) » Feder. Res. Banks;	
d) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het buitenland.		h) » Sveriges Riksbank;	
		i) » Japansche Bank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen ...	87

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand
van België », in den loop van het voorafgaande jaar:
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.
